Увод у новинарство

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Упознавање са основним појмовима, општим карактеристикама и врстама новинарства и са специфичностима свих врста медија, као и функционисањем медијског сектора**.**

Исход предмета: Овладаност медијском терминологијом. Стечена основна знања о професији, медијима и функционисању медијског сектора.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Дефинисање појма новинарство. Предмет новинарства (чиме се баве новинари). Контексти, одабир догађаја вредних медијске пажње, извори информација. 2. Принципи савременог новинарства. 3. Врсте новинарства у контексту врсте медија (информативно, забавно, комерцијално, инфотејмент, информершал, истраживачко новинарство). 4. Особине појединих врста медија (агенције, штампа, радио, телевизија, нови медији). 5. Типови медија у контексту финансирања (државоцентрични, тржишноцентрични, јавни сервис, медији цивилног сектора). Типови медија у контексту публике. 6. Медијски сектор. Унутрашња организација медија. 7. Снага, слобода и ограничења новинара и новинарства.

Практична настава: 1. Мапирање медијске понуде (информативно-политичка штампа, специјализована издања: недељници, "киоск за жене", "киоск за мушкарце", таблоиди). 2. Мапирање медијске понуде: радио/ТВ станице националне, покрајинске, регионалне и локалне фреквенције. Интернетски медији. 3. Мапирање медијске понуде: медији маргинализованих група. 4. Израда медиа-плана за изворе информација за симулирани догађај. 5. Упоредна анализа медијских производа инфомативног новинартсва, комерцијалног новинарства, инфотејмент новинартсва, информершал новинарства, забавног новинарства.

Литература:

- Тјуроу, Џ. *Медији данас: увод у масовне комуникације (изабрана поглавља)*. Београд: Клио, 2012.

- Гоцини, Ђ. *Историја новинарства (изабрана поглавља).* Београд: Клио, 2001.

- Валић Недељковић, Д. *О новинарству и новинарима (изабрана поглавља).* Нови Сад : Филозофски факултет, Одсек за медијске студије, 2007.

- *Два века српског новинарства (изабрана поглавља)*. Београд: Институт за новинарство, 1992.

- Боаров, М. и Баровић, В. *Великани српске штампе (изабрана поглавља)*. Београд: Службени гласник, 2011.

- Рук, Р. *Европски медији у дигиталном добу (изабрана поглавља)*. Београд, 2011

- Кин, Џ. *Медији и демократија (изабрана поглавља)*. Београд : Филип Вишњић, 1995.

Комуникологија 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Упознавање студената са социјално-историјским условима настанка и развоја комуникологије као интердисциплинарне науке о комуницирању, стицање општег увида у основне комуниколошке појмове који се односе на семиотичке претпоставке комуницирања, информацију и поруку као садржај комуницирања, врсте порука и проблеме њиховог тумачења.

Исход предмета: Стицање теоријских знања неопходних за разумевање процеса комуницирања, разумевање најзначајнијих преткомуниколошких и комуниколошких теорија о комуницирању, овладавање комуниколошким појмовно-категоријалним апаратом.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Комуникологија: друштвено-историјски услови настанка и развоја; интердисциплинарни предмет истраживања комуникологије и однос са другим наукама. 2. Преткомуниколошке и комуниколошке теорије о комуницирању. 3. Семиолошке претпоставке комуницирања: знак, код, процес семиозе, симбол, симболски системи. 4. Теорија информације: кибернетски и социоантрополошки научни оквир. 5. Информација и поруке: структура поруке; прагматске и естетске поруке; истинитост, објективност и интенционалност порука.

Практична настава: Групна и индивидуална анализа одабраних комуникацијских феномена, различитих врста симбола и симболских система, као и различитих врста порука.

Литература:

- Радојковић, М. и Ђорђевић, Т. *Основе комуникологије*, Београд: ФПН, Чигоја, 2001.
- Богданић, А. *Комуникологија – водећа парадигма*, Београд: Чигоја, 1996.
- Bart, R. *Književnost, mitologija, semiologija*, Beograd: Nolit, 1979
- Гиро, П.. *Семиологија*, Београд: БИГЗ, 1975.
- Де Сосир, Ф. *Општа лингвистика.* Београд: Нолит, 1977.
- Еко, У. *Симбол.* Београд: Народна књига, Алфа, 1995.
- Лангер, С. *Филозофија у новом кључу*. Београд: Просвета, 1967.
- Le Kodiak, I.F. *Наука о информацијама*. Београд: Clio, 2005.
- Морис, Ч. *Основе теорије о знацима*. Београд: БИГЗ, 1974.
- Еко, У. *Култура, информација, комуникација.* Београд: Нолит, 1973.

Информатика

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Овладавање основама рада у MS Windows оперативном систему, претраживању и коришћењу интернета, израдом и форматирањем докумената у MS Wordu (са нагласком на писање семинарских радова), израдом презентација у MS PowerPointu, табеларним прорачунима у програму MS Excel и елементарним методама израде веб страница.

Исход предмета: Стечена знања ће омогућити студенту напредно кориштење рачунара и сервиса интернета у свим поступцима проналажења, прибављања, квалитетне обраде и анализе информација, као и презентације и слања информација помоћу интернета. Курс обухвата садржаје потребне за полагање Microsoft Certified Application Specialist (MCAS) и/или European Computer Driving Licence (ECDL).

Садржај предмета

Теоријска настава: Основи рачунарских система (хардвер и софтвер, представљање и обрада информације у рачунару, рачунарске мреже). Елементи историје рачунарства. Оперативни систем

MS Windows XX. Браузери MS Internet Explorer и Firefox. Интернет. Веб и скрипт језик HTML. Програмски пакети MS Word, MS Excel, MS Power Point.

Практична настава: Windows и интернет (рад са датотекама и кориштење интернета), MS Word (обрада текста), MS PowerPoint (презентација), MS Excel (табеларни прорачуни), HTML (елементарне методе за израду веб страница), вебмејл.

Литература:

- ЕЦДЛ 5.0, Модул 1. *Основе информационих и комуникационих технологија.* Микро књига, 2010.
- ЕЦДЛ 5.0, Модул 2. *Коришћење рачунара и рад с датотекама.* Микро књига, 2010.
- ЕЦДЛ 5.0, Модул 3. *Обрада текста.* Микро књига, 2010.
- ЕЦДЛ 5.0, Модул 4. *Табеларни прорачуни.* Микро књига, 2010.
- ЕЦДЛ 5.0, Модул 6. *Презентације.* Микро књига, 2010.
- ЕЦДЛ 5.0, Модул 7. *Интернет и комуникација.* Микро књига, 2010.
- Cox, J. et al. MCAS*. Study Guide: 2007 Microsoft Office System.* Microsoft Press, 2008.
- Гелер, З, Бала К. *Информатика 1*, www.freewebs.com/infozad.
- Лаловић, И. *Информатика 1: Концепти предавања.* CD запис, Нови Сад, 2006.

Историја новинарства

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Упознавање студената са прошлошћу новинарства од најранијих почетака до употребе интернета. Обучавање студената да усвоје основна критичка знања из светске и наше историје новинарства.

Исход предмета: Студенти су оспособљени да усвоје све релевантне чињенице о развоју новинарства у прошлости у свету и код нас. Усвајају знања о сложеном процесу настанка новинарства као професије и медија у разним системима у прошлости.

Садржај предмета

Теоријска настава*:* 1. Почетак штампарства. 2. Настанак првих недељника. 3. Оснивање европских дневних листова "The Spectator". 4. Развој идеје о слободи штампе. 5. Развој телеграфа и новинарство. 6. Јавност и политичко новинарство. 7. "Penny Press". 8. Развој новинарства у САД -Пулицер и Херст. 9. Случај Драјфус и његов утицај на светско новинарство. 10.Професионализација новинарства и "jazz journalism". 11. Новинарство на раскршћу тоталитаризма и демократије. 12. Милитанто новинарство. 13. Настанак Радија и ТВ и развој новинарста. 14. Интернет и први онлајн медији. 15. Глобализација и новинарство.

Практична настава: 1. Анализа првих штампаних текстова. 2. Припреме за писање семинарског рада. 3. Читање текстова из најстаријих дневних новина. 4. Посета Музеју Војводине. 5. Анализа политичких текстова најзначајнијих европских медија 19. века. 6. Гост вежби историчар медија. 7. Презентација семинарских радова. 8. Посета Архиву Војводине. 9. Студенти презентују рад на тему Драјфус. 10. Примери "jazz journalisma". 11.Европско новинарство 20. века. 12. Ратне репортаже. 13. Слушање радио и ТВ снимака. 14. Први онлајн новинари. 15. Анализа односа глобализације и медија.

Литература:

- Баровић, В. *Медији у Трећем рајху.* Београд: ЦМ*,* број 5, 2007.
- Боаров Д, Баровић В. *Великани српске штампе.* Београд: Службени гласник, 2011.
- Бјелица М, Јевтовић З. *Историја новинарства*. Београд: Мегатренд универзитет, 2006.
- Гоцини Ђ. *Историја новинарства.* Београд: Клио, 2001.

Новинарски жанрови 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Упознавање студената са основним одликама новинарских жанрова..

Исход предмета: студенти су оспособљени да пишу вест и извештај, изјаву и анкету

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Типолошка подела новинарских жанрова. 2. Појам и дефиниција вести. 2. Композиција вести. 3. Писање вести по принципу обрнуте пирамиде. 4. Писање вести по принципу одложеног дејства. 5. Правило 5\Л/ и Н. 6. Лид и врсте лидова. 7. Навођење извора информације. 8. Позадина вести (бекграунд). 9. Принципи праћења догађаја. 10. Писање вести у низу. 11. Цитати и врсте цитата у вестима. 12. Разлике приликом писања вести за штампане и електронске медије. 13. Појам и дефиниција извештаја. 14. Структура извештаја. 15. Врсте извештаја.

Практична настава: 1. Вежбе препознавања новинарских жанрова. 2. Савладавање техника прикупљања грађе за писање вести. 3. Вежбе процењивања важности чињеница за писања резимирајућег лида новинарске вести. 4. Вежбе оцењивања важности и места сваког од питања садржаних у 5 \Л/. 5. Вежбе писања специјалних лидова. 6. Вежбе писања вести по принципу одложеног дејства. 7. Писање о позадини (бекграунду) вести. 8. Вежбе навођења извора и писања цитата у вестима. 9. Вежбе писања извештаја: станлаолног. оепоотеоског и коментатооског. 10. Вежбе писања вести и извештаја за штампане и електоонске мелије..

Литература:

- Валић-Недељковић, Д. *Практикум новинарства*. Београд: Привредни преглед, 2002.

- Итјул, Б. - Д. Андерсон, Писање вести и извештавање за данашње медије, Београд : Медија центар, 2001.

- Петковић, Р. *Новинарство у теорији и пракси*. Београд : Антуријум, 2005.

Комуникологија 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Одслушан предмет Комуникологија 1

Циљ предмета

Стицање теоријских знања, неопходних за стручно-апликативне курсеве, о комуницирању, врстама комуникационих пракси, медијима, њиховим експресивним могућностима и друштвеној улози,

Исход предмета

Разумевање комуницирања као примарне људске интеракције на којој се заснива свака социјална заједница и која утиче на смер и динамику друштвеног развоја, овладавање појмовно-категоријалним апаратом који се односи на све облике комуникационе

праксе, посебно на масовно комуницирање, способност препознавања специфичности и експресивних могућности медија масовног комуницирања, разумевање њиховог значаја у погледу тренутних ефеката и релативно трајних друштвених последица.

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Комуницирање и друштво: социоцентрични и медиоцентрични приступ.
2. Субјекти комуницирања, комуникациона ситуација и комуникациони чин.
3. Облици комуникационе праксе: интраперсонално, интерперсонално, комуницирање у већим друштвеним групама и масовно комуницирање.
4. Медији масовног комуницирања: штампа, филм, радио, телевизија.
5. Масмедији и: слобода информисања, цензура, манипулација, пропаганда, масовна култура.
6. Компјутерска мрежа и виртуелно комуницирање; информационо друштво.

Практична настава

Групна и индивидуална анализа одабраних феномена из сфере масовног комуницирања, писање есеја о темама које се обрађују у оквиру теоријске наставе.

Литература

(одабрани делови)

1. Радојковић, М. и М. Милетић, *Комуницирање, медији и друштво*, Нови Сад : Stilos, 2006
2. Албер, П, *Историја штампе*, Београд : Плато, 1998
3. Бодријар, Ж., *Симулакруми и симулација*, Нови Сад : Светови, 1991
4. Brigs, A. i R. Kolbi (ur.), *Uvod u studije medija*, Beograd : Clio, 2005
6. Kin, Džon, *Mediji i demokratija*, Beograd : Filip Višnjić, 1995
7. Mek Kvin, D., *Televizija*, Beograd : Clio, 2000
8. Мек Квејл, Д., *Стари континент – нови медији*, Београд : Нова, 1994
9. Меклуан, М., *Познавање општила човекових продужетака*, Београд : Нолит, 1971
10. Морен, Е. *Филм или човек из маште*, Београд : Институт за филм. 1967
11. Negropont, N., *Biti digitalan*, Beograd : Clio, 1998

12. Prajs, S., *Izučavanje medija,* Beograd: Clio, 2011
13. Šingler, M. i S. Viringa, *Radio*, Beograd : Clio, 2000

Социологија масовне културе

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Упис на одговарајућу годину студија.

Циљ предмета: Упознавање са најважнијим социолошким приступима у изучавању масовне културе, њеним садржајима и утицајем, као и њеним друштвеним и културним контекстом, посебно у савременом свету.

Исход предмета: Усвајање знања, овладавање научно-категоријалним апаратом за разумевање појава масовне културе; оспособљавање за аналитичко и критичко сагледавање садржаја масовне културе у склопу друштвених и културних процеса и творевина; развијање способности за вредновање културних творевина и садржаја различитог нивоа.

Садржај предмета

Теоријска настава: Појам масовне културе и научни приступи њеном изучавању; масовно друштво, потрошачко друштво и масовна култура; средства масовних комуникација и масовна култура; чиниоци и садржај масовне културе; нивои културе и хомогенизација масовне културе; слободно време и масовна култура; масовна и медијска култура; масовна и популарна култура.

***Практична настава*:** Проучавање базичне литературе и проблемских студија из социологије масовне културе, дискусије о прочитаним проблемима, њиховом научном значају и друштвеним и културним последицама.

Литература:

- Доло, Л. *Индивидуална и масовна култура*. Београд: Цлио, 2000.
- Ђорђевић, Ј. (прир.) *Посткултура*. Београд: Цлио, 2009.
- Келнер, Д. *Медијска култура*. Београд: Цлио, 2004.
- Клосковска, А. *Масовна култура*. Нови Сад: Матица српска, 1985.
- Коковић, Д: *Пукотине културе*. Нови Сад: Прометеј, 2005.

Новинарска етика

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Упознавање студената са облицима делања и етичким питањима и усвајање појма новинарске етике и етичког кодекса у новинарству.

Исход предмета: Овладавање основним појмовима из области етике и етичких кодекса у новинарству.

Садржај предмета: Појмовно-терминолошко одређивање основних етичких категорија и принципа. Општа теорија делања. Појам моралног делања. Практичка филозофија и етика. Основна етичка питања (извор морала; проблем начина успостављања моралног карактера; делатни облици морала; питање о сврси морала). Слобода као извор морала. Појам моралног карактера (морални мотиви; морална уверења; морална намера, одлука и извор; морална импутација, кривица и санкција; морална одговорност; моралне стид и кајање; морална заслуга; појам савести). Делатни облици морала. Сврха моралног делања (морални принцип добра; етички принцип зла; принцип блаженства; принцип задовољства; принцип корисности). Примењена етика (етички основ теорије и праксе људских права; појам примењене или професионалне етике или деонтологије; појмови биоетике, етике технике, етике науке, еколошке етике, политичке етике, етике права, етике културе, пословне етике). Етика комуникација, информација и медија (појмовне сродности и разграничења; појам етике информација; појам етике медија; основни проблеми етике медија: јавност и приватност, истинитост и сугестија; слобода изражавања и проблем цензуре; појам критичке јавности; контролни органи против монополизације; смисао националних савета за медије).

Литература:

- Перовић, М.А. *Етика медија*. Бијели Павле: Подгорица, 2007.
- Маловић, С. (ур.) *Вјеродостојност новина.* Свеуч. књиж: Загреб, 2007.
- Никшић, С. Давичо, А. *Етика новинарства – приручник за професионалне новинаре.* Центар за професионал. медија: Београд, 2004.
- Вацић, З. (ур.) *Етика јавне речи у медијима и политици.* Цент. за либ. демократ. студије: Београд, 2004.
- Деј, Л.А. *Етика у медијима.* Медија центар: Београд, 2004.
- Keeble, R. *Ethics for Journalists.* Routledge: London, New York, 2009.

Новинарски жанрови 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: На предавањима студенти треба да се упознају са основним одликама сложенијих новинарских жанрова, да би се оспособили за извршавање задатака у оквиру практичног дела наставе овог предмета и предмета из посебних врста новинарства.

Исход предмета: Теоријска и практична овладаност сложеним новинарским жанровима, оспособљеност за самостално примењивање жанрова у медијској пракси штампаних и електронских медија.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Дефиниције и основне одлике сложених жанрова. 2. Интервју. 3.Типови интервјуа. 4. Врсте. 5. Интервју у штампаним и електронским медијима. 6. Чланак. 7. Композиција чланка - лид, експозиција, предисторија, анализа, прогноза, закључак. 8. Опрема чланка (наднаслов, наслов, поднаслов, међунаслови, глосе, антрфилеи, фотоси са потписима, илустрације и анимације, карикатуре, дијаграми, мапе. 9. Репортажа. 10. Портрет. 11. Црна хроника. 12. Судски извештај. 11. Публицистички жанрови.

Практична настава: израда интервјуа, чланка и репортаже.

Литература:

- Валић-Недељковић, Д. *Практикум новинарства*. Београд: Привредни преглед, 2002.
- Валић-Недељковић, Д. *Радијски интервју.* Београд: Задужбина Андрејевић, 1998.
- Животић, Р. *Новинарски жанрови, штампа, радио, ТВ*. Београд: Институт за новинарство, 1993.
- Итјул, Б. Андерсон, Д.. *Писање вести извештавање за данашње медије.* 2001.
- Маловић, С. *Основе новинарства*. Загреб: Голден маркетинг, Техничка књига, 2005.
- Петковић, Р. *Новинарство у теорији и пракси*. Београд : Антуријум, 2005.

Реторика - српски

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Упознати теоретска и практична знања из реторике, упутити студенте у особености говора у јавном наступању.

Исход предмета: Овладати реторичким занањима и вештинама, презентовати властиту делатност.

Садржај предмета

Теоријска настава: Појам реторике – tehne и poiesis, теорија и пракса, реторика и говорништво, реторика-поетика-стилистика, савремени аспекти говорништва; циљ, предмет реторике и покретачки принципи у дијахронијској перспективи; реторички жанрови; officia oratoris - дужносрти беседника; избор теме и прикупљање грађе, организација говора са аргуентацијом почев од Аристотелових ентимема; анализа говора, реторичка стилска средства; тенхике памћења; физичка и морална својства говорника, говорнички наступ, невербална комуникација; однос према аудиторијуму; импровизовани говор и дебата.

Практична настава:Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад: Аналитичка и креативна примена стечених знања, креирање и презентовање различитих типова говора.

Литература:

- Тадић, Љ. *Реторика, Увод у вештину беседништва.* Либертас, Београд, 1999.

- Нушић, Б. *Реторика*, *Наука о беседништву.* Издавачко књижевно предузеће Геце Кона II издање, Београд, 1938.

- Петровић, С. *Реторика.* Градина, Ниш, 1975.

- Радоњић, Р. *Говорништв.,* CID, Подгорица, 1999.

- Аврамовић, С. Стојановић, О. *Ars rhetotorica.* Београд, 2002.

- Keno, Rejmon. *Stilske vežbe*. prevod, pogovor i crteži Danilo Kiš. BIGZ, 1993.

- *Књижевна реторика*. Приредио Миодраг Радовић. Службени гласник, Београд, 2008.

- Јакшић Провчи, Б. *На граници вештине и (или) жанра, беседа `О причи и причању` Иве Андрића*, у *Синхронијско и дијахронијско изучавање врста у српској књижевности*, зборник радова. Нови Сад, Филозофски факултет и Дневник I, 2007. (273-280).

- Јакшић Провчи, Б. *Типови говорних исказа и њихова функција у драмама Душана Ковачевић,* Свеске бр. 94. Панчево, 2009. (25-32).

Реторика - мађарски

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Упознавање са значајем реторике за новинарство и указивање на разлику између реторизације говорних и писаних текстова, односни између књижевних и новинарских текстова.

Исход предмета: Упознатост са поступцима реторизације. Оспособљеност за практичну примену реторичког знања.

Садржај предмета

Теоријска настава: Историја и систем реторике. Историја мађарске реторике. Савремене тенденције. Реторика као вештина беседништва. Реторички принципи и поступци. Обликовање прозног израза. Делови и систем састављања. Систем метабола. Реторичка анализа књижевног и новинарског текста. Појам интертекста и његова примена у писању.

Практична настава: Увежбавање путем читања реторички обликованих текстова и писања о задатим предметима.

Литература:

- Szabó Zoltán, Szörényi László: *Kis magyar retorika. Bevezetés az irodalmi retorikába*. Budapest, 1997.
- - *A retorika újjászületése*. Helikon. 1977/1.

- Vigh Árpád: *Retorika és történelem*. Budapest, 1981. Wacha Imre: *A korszerű retorika alapjai. I. II.* Budapest, 1994.

- Adamik Tamás, A. Jászó Anna, Aczél Petra*: Retorika*. Budapest, 2004.

- Adamik Tamás, A. Jászó Anna: *Retorikai lexikon*. Pozsony, 2010.

Агенцијско новинарство

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Стицање знања о организацији и структури новинских агенција и улози агенцијског новинарства у јавном информисању, овладавање жанровским формама агенцијског новинарства.

Исход предмета: Способност писања у жанровским формама агенцијског новинарства, почетна оспособљеност за рад у новинској агенцији.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Друштвени предуслови за настанак новинских агенција. 2. Прве новинске агенције. 3. Организација рада у новинској агенцији. 4.Агенцијски новинар и његове специфичности

5. Агенцијски стил. 6. Агенција као пошиљалац вести. 7. Агенције и медијске куће и редакције као први примаоци вести. 8. Агенцијска вест као порука. 9. Агенцијски жанрови. 10. Специфични агенцијски производи. 11. Идентификација актера у агенцијском новинарству. 12. Бирократизми и фразеологизми у агенцијском новинарству. 13. Дистрибуција агенцијских вести. 14. Прилагођавање агенцијских вести другим медијима. 15. Новинске агенције данас у свету и код нас.

Практична настава: 1. Вежбе препознавања жанрова агенцијског новинарства. 2. Савладавање техника прикупљања грађе за писање агенцијских прилога. 3. Савладавање техника писања агенцијских жанрова: вести, извештаја, изјаве, интервјуа, чланка, репортаже. 4. Критичко процењивање и редактура агенцијских прилога. 5. Опремање агенцијских прилога. 6. Вежбе рада у деску новинске агенције. 7. Уређивање интернетских страница.

Литература:

- Грухоњић, Д. Дискурс агенцијског новинарства. Нови Сад, Филозофски факултет, 2011.
- Спасић-Лукач, Ј. и Ћосић, С. Политичко извештавање у дневним новинама и новинским агенцијама у Србији. Београд, 2005.
- Кодекс новинара Србије. Београд, 2006.
- Кликовац, Д. Језик и моћ. Београд: 20. век, 2008.
- Петровић, В. Новинска фразеологија. Нови Сад: Књижевна заједница Новог Сада, 1989.
- Dijk van, T. Structures of News in the Press. In: Discourse and Communication (ed. T. van Dijk). Berlin: De Gruyter, 1985. (69-93).
- Шкиљан Д. Лингвистика свакодневице. Књижевна заједница Новог Сада, Нови Сад, 1989.
- Инић, С. Говорите ли политички? Београд, 1984.

Односи с јавношћу

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Стицање теоријског знање о односима с јавношћу и почетно оспособљавање студената за практичну примену стратегија и техника у обављању послова професионалних комуникатора у медијским организацијама или Пи-Ар агенцијама, агенцијама за консалтинг, адвертајзинг и маркетинг.

Исход предмета: Разумевање односа с јавношћу као посебне маркетиншке функције различитих друштвених подсистема, препознавање медијског комплекса као јавног простора у коме се успоставља јавност у савременом друштву, овладавање стратегијама и техникама односа с јавношћу као начинима маркетиншког комуницирања.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Јавност и јавно мнење: социјално-историјска одређеност и савремено поимање јавности и јавног мнења. 2. Односи с јавношћу као маркетиншка функција: настанак, одређење, функције. 3. Промоција: медијска и ванмедијска промоција, промоција „изнад“ и „испод“ линије. 4. Стратегија односа с јавношћу: анализа у функцији израде стратегије, препознавање циљних група, циљеви стратегије, врсте стратегија. 5. Технике односа с јавностима. 6. Односи с медијима. 7. Проблеми мерења резултата у односима с јавношћу. 8. Професионалне организације за односе с јавношћу. 9. Односи између новинара и Пи-Ар стручњака

Практична настава: Практичне вежбе у области препознавања циљних група, припреме стратегије и техника односа са јавношћу и посебно односа с медијима

Литература:

- Беген, Ф. (прир.) *Психологија у маркетингу.* Београд: Клио, 2004.
- Блек, С. *Односи с јавношћу.* Београд: Клио, 2003.
- Cutlip, M. S. Center, A.K. Broom, M.G. *Odnosi s javnošću.* Zagreb: MATE, 2003.
- Марковић, М., *Пословна комуникација*, Београд: Клио, 2008.
- Рег, Д. *Односи с медијима*. Београд: Клио, 1996.
- Верчић, Д. ет ал. *Односи с медијима.* Загреб: Масмедиа, 2004.
- Властелица, Т. *Медијска кампања: публицитет и оглашавање.* Београд: Задужбина Андрејевић, 2007.

Историја Југоисточне Европе

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Стицање нових и продубљивање стечених знања о најважнијим догађајима, појавама, процесима и личностима историје Југоисточне Европе, са фокусом на 19. и 20 век. Стицање знања о међусобним историјским, економским и културним односима нација и националних држава на европском југоистоку. Развијање критичког мишљења и мултиперспективног приступа у интерпретирању политичких, демографских и културних појава посматраног историјског простора.

Исход предмета: Стечена знања о најважнијим догађајима, појавама, процесима и личностима историје Југоисточне Европе, о култури и специфичностима наведеног историјског простора, заснована на резултатима савремених научних истраживања.

Садржај предмета

Теоријска настава: Предавања о следећим темама: о појмовима Балкан, Средња Европа, Југоисточна Европа; опште географске и демографске карактеристике; временска и географска обухватност предмета, релевантна стручна литература; историјске околности геостратешког обликовања наведеног простора у контексту борбе Османског царства и Хабзбуршке монархије од 16. до 19. века; процес изградње нација и стварања националних држава током 19. века; историја европског југоистока у међуратном раздобљу и током Хладног рата; Југоисточна Европа после пада Берлинског зида – основни правци развоја.

Практична настава: читање, критичко промишљање и развијање мултиперспективног приступа у тумачењу релевантних историјских извора и литературе о историји Југоисточне Европе.

Литература:

- Ставрианос, Л. *Балкан после 1453.* Београд, 2005.

- Павловић, С. Историја Балкана 1804–1945. Београд, 1999.

- Беренд, И. Централна и Источна Европа 1944-1993: из периферије заобилазним путем назад у периферију. Подгорица, 2001.

- Кремптон, Р. Ј. *Балкан после Другог светског рата.* Београд, 2003.

- Беренд, И. *Европа после 1980.* Београд, 2012.

- Рокаи, П. Ђере, З. Пал, Т. Касаш, А. *Историја Мађара.* Београд, 2002.

Увод у антропологију

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Да се студенти упознају са најважнијим појмовима и теоријама антропологије, а првенствено са основама њена четири "велика поља": биолошком, социокултурном, археолошком и лингвистичком антропологијом.

Исход предмета: Оспособљавање студената да савладају и користе антрополошка знања о бројним проблемима који су карактеристични за све друштвене науке, чиме се знатно проширује њихова перспектива.

Садржај предмета

Теоријска настава: Поред најзначајнијих теоријских приступа обрађују се фундаментална питања која се тичу људске егзистенције: еволуција човека, развој усправног хода, мозга, дебата око доприноса наслеђа и окружења уљудском развоју, проблематика пола и рода, настанак језика, друштвених институција, државе итд.

Практична настава: вежбе, панел дискусија, проблематизација одабраних тема и литературе.

Литература:

- Фабијети, У. Малигети, Р. Винченцо, М. *Увод у антропологију: од локалног до глобалног*. Београд: Клио, 2002.

- Moore, J. *Uvod u antropologiju*. Zagreb: Jesenski i Turk, 2002.

- Шкорић, М. Кишјухас, А. *Антропологија*. Ауторизована скрипта.

Правци науке о књижевности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Упознавање са модалитетима тумачења културе и књижевности. Читање, анализа и интерпретација основних теоријских текстова који се укрштавају на различите начине.

Исход предмета: Од посебног је значаја да овај студиј омогући добар тематски увид у водеће теоретске концепције, с тим разумевање основних културних и књижевних токова.

Садржај предмета

Теоријска настава: Премодерна наука о књижевности. Позитивизам: раса, средина, доба. Духовноповесни метод. Модерни правци науке о књижевности. Формална школа – руски формализам, основне категорије и методи интерпретације. Митска критика. Феноменолшки метод. Француски структурализам и наратологија: Роланд Барт. Постмодернистичке теорије: херменеутика – теорија тумачења и разумевања. Теорија рецепције. Деконструкција. Постмодерна позиција субјекта. Психоаналитичка интерпретација. Културалне студије. Феминистичка критика. Постколонијална критика културе и књижевности. Муклтикултурална естетика. Културална антропологија. Екокритика као интердисциплинарно проучавње књижевности и животне средине. Екофеминизам.

Практична настава: читање и интерперетација основних текстова праваца науке о књижевности.

Литература:

- Vincent B. Leitch. Amerikai irodalomelmélet és irodalomkritika. Pécs, 1992.
- Bevezetés a modern irodalomelméletbe. Összehasonlító áttekintés. Приредили: Ann Jefferson és David Robey. Budapest, 1995.
- Bókay Antal. Irodalomtudomány a modern és a posztmodern korban. Budapest, 1997.
- Bókay Antal, Vilcsek Béla. A modern irodalomtudomány kialakulása. A pozitivizmustól a strukturalizmusig. Budapest, 1998.
- A posztmodern irodalomtudomány kialakulása. A posztstrukturalizmustól a posztkolonialitásig. (Szöveggyűjtemény). Приредили: Bókay Antal, Vilcsek Béla, Szamosi Gertrúd, Sári László. Budapest, 2002.
- Posztkoloniális művelődéselmélet. Helikon, 1996/4.
- Kulturális antropológia és irodalomtudomány. Helikon, 1999/4.
- *Ökokritika*. Helikon, 2007/3.
- A szerző poétikája, Helikon, 2010/4.

Културна историја Русина

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Упознавање студената са основним збивањима, токовима и процесима културног развоја русинске заједнице у Краљевини СХС/Југославији и Социјалистичкој Југославији/Србији до краја 20. века.

Исход предмета: Да студенти стекну потребна знања да би разумели основне токове, процесе и основне моделе развоја културе у русинској заједници у Краљевини СХС/Југославији и Социјалистичкој Југославији/Србији до краја 20 века.

Садржај предмета

Теоријска настава: Извори и литература. Опште културно-националне прилике Русина у Јужној Угарској на почетку 20. века. Оснивање Русинског народног просветног друштва (РНПД) и његова културно-просветна и национална делатност. Културно-национални савез југословенских Русина (КНСЈР): оснивање и делатност. Културно-просветни и национални живот Русина за време Другог светског рата. Културно-просветни и национални животу Русина у Социјалистичкој Југославији. Црквено-религијски живот Русина. Издаваштво и медији. Савез Русина и Украјинаца Југославије. Матица русинска. Русини у Војводини на почетку трећег миленијума.

Практична настава: Студенти на основу литературе припремају усмене презентације и дискусије о одабраним темама; читање и тумашење релевантних извора из културне историје Русина.

Литература:

- Тамаш, Ю. *Руски Керестур. Лїтопис и история (1745–1991*). Руски Керестур, 1992.
- Румянцев, О. *Питання національної ідентичності русинів і українців Югославії (1918–1991).* Müchen, Berlin, 2010.
- Рамач, Л. *Културни живот Руснацох у Дюрдьове (1900–2000).* КУД Тарас Шевченко, Дюрдьов, 2000.
- Латяк, Д. *Двацец пейц роки АРТ-РНТ, Дядя".* Руске слово, Нови Сад, 1995.
- Латяк, Д. *Руске слово 1945–1985.* Руске слово, Нови Сад, 1985.
- Рамач, Я. *Културна история Руснацох. С*крипта.

Књижевност Словака у Војводини

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Упознавање студената са књижевним стваралаштвом војвођанских Словака у другој половини 20. века. Ово проучавање се не реализује изоловано већ у контексту словачке књижевности уопште, а код неких писаца и у контексту српске књижевности са главним акцентом на ужи регионални, односно војвођански књижевни контекст.

Исход предмета: По завршетку овог курса студенти имају преглед промена у словачкој војвођанској књижевности.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Кратак преглед двестапедесетгодишњег књижевног стваралаштва војвођанских Словака. 2. Почетак модерног песничког стваралаштва војвођанских Словака. 3. Песничко стваралаштво Паља Бохуша. 4. Развојне тенденције у прозном стваралаштву војвођанских Словака. 5. Прозно дело Јана Лабата. 6. Поезија Јана Лабата. 7. Поезија Михала Бабинке. 8. Приповетке Јураја Тушјака. 9. Поезија Вјере Бенкове. 10. Прозно стваралаштво Виђазослава Хрињеца. 11. Песничко дело Виђазослава Хрињеца. 12. Прозно стваралаштво Зорослава Спевака. 13. Поезија Мирослава Дудка. 14. Постмодерне тенденције у прозном стваралаштву војвођанских Словака. 15. Песничко стваралаштво Генерације X (Мартин Пребуђила, Лађислав Чањи, Јан Салчак, Катарина Хрицова).

Практична настава: *Р*еализује се кроз интерпретацију појединих дела обухваћених програмом курса.

Литература:

- Marčok, V. a kolektív. *Dejiny slovenskej literatúry III*. Bratislava, 2004.

- Harpáň, M. *Premeny rozprávania*. Nový Sad, 1990.

- Hronec, V. *Generacia vo vlastnom tieni.* Nový Sad, 1990.

- Svetlík, A. *Poézia vojvodinských Slovákov v druhej polovici 20. storočia.* Báčsky Petrovec, 1997.

Српски језик 4: Структура реченице и текста

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Систематизовање знања о граматичкој, синтаксичко-семантичкој и лексичкој структури језика; уочавање типичних граматичко-лексичких одлика новинског текста.

Исход предмета: Оспособљеност да се граматичко-лексичка обележја уоче у новинском тексту и примене у самосталном раду.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Граматичка и семантичка структура реченице: субјекат, предикат, објекат, агенс и пацијенс. 2. Агентне, деагентизоване и безагентне реченице. 3. Персонална и имперсонална реченична структура. 4. Кондензација: девербативна именица, деадјективна именица, вербиди. 5. Семантички и синтаксички аспекти перспективизације: кореференцијалност, конверзија, ред речи. 6. Организација сложене реченице. 7. Исказ и текст. 8. Новински текст и параметри текстуалности; експлицитна кохезивна средства. 9. Структура новинског текста: наративна и аргументативна структура. 10. Текстуална прагматика.

***Практична настава)*:** Обрада граматичких обележја на примерима из новинског текста. Усмереност на активизирање и подизање нивоа језичке компетенције. Оспособљавање студената да уоче рецепцијски некомуникативне новинске текстове и преформулишу их.

Литература:

- Алановић, М. *О комплементарности синтаксичких и семантичких јединица реченице*. Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, LV/1. 2012. (149–175).

- Алановић, М. *Синтаксички и комуникативни аспекти конверзије*. Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, LI/1. 2008. (87–98).

- Васић, В. *Лингвостилистичка обележја наслова.* Прилози проучавању језика 16. 1980. (1–17).

- Васић, В. *Синтаксичка кореференцијалност*. Јужнословенски филолог, LIV. 1998. (79–86).

- Васић, В. Алановић, М. *Граматика новинског текста*. Лингвистичке свеске 6. 2007. (149–167).

- Велчић, М. *Увод у лингвистику текста*. Загреб: Школска књига, 1987.

- Ивић, М. *Проблем перспективизације у синтакси*. Јужнословенски филолог XXXII. 1976. (29–46).

- Силић, Ј. *Од реченице до текста*. Загреб: Либер, 1984.

- Штрбац, Г. *Идентификација извора информације у језику масовних медија*. Лингвистичке свеске 6. 2007. (265–281).

Државно уређење Србије

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Упознавање студената са државним уређењем, политичким системом, организацијом власти и политичким институцијама Републике Србије.

Исход предмета: Студенти су упознати са појмовно-теоријским оквиром уставноправног уређења Републике Србије; оспособљени су за критичко промишљање релевантних политичких процеса и функционисања институционалног оквира политичког система Србије.

Садржај предмета

Теоријска настава: Појам државе – Организација државне власти – Облици политичких режима – Облици политичке владавине – Правна држава и владавина права – Класичне и модерне концепције државе – Хоризонтална и вертикална организација власти у Републици Србији – Модели демократије – Партијски систем Србије – Људска и мањинска права.

Практична настава: Посета важнијим институцијама града и покрајине. Вежбе за овај предмет нису предвиђене, али студенти могу, уколико то желе, урадити семинарски рад на основу шире литературе, а под менторством наставника.

Литература:

- Устав Републике Србије, 2006.

- Деспотовић Љ, Степанов Р. *Политика и право: од традиције до транзиције*. Stylos, Нови Сад, 2006.

- Кркљуш Љ. *Правна историја српског народа*. ЈП Службени гласник, 2007.

Новинарство у штампаним медијима

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Упознавање студената са настанком, развојем и улогом штампе у друштву и основним правилима за писање за штампани медиј.

Исход предмета: Студенти су оспособљени да разумеју феномене штампе и да партиципирају у производњи новина.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Феномен штампе. 2. Класификација новина. 3. Класификација периодичне штампе. 4. Како се конципирају и рубрицирају новине (план и прелом). 5. Организазција производње у новинама. 6 Документацијска служба и фото-архива. 7. Дописничка мрежа и спољни сарадници. 8. Жанрови у дневним новинама. 9. Жанрови у периодичној штампи. 10. Идентитет новина (стил и дизајн). 11. Дистрибуција штампе. 12. Власници новина, новинари и јавност. 13. Саморегулаторни кодекси и савети штампе. 14. Штампа електронског доба (крај штампе или нови почетак).

Практична настава: Вежбе. 1. Анализа штампе. 1.1 Класификација штампе по функцији, фреквенцији излажења, интересу циљне групе, полу и старости циљне групе, специфичном интересовању и подручју дистрибуције. 1.2. Фреквентност и карактериситке одређених жанрова у дневним новинама, недељницима, илустрованој штампи, специјализованим издањима. 1.3. Неновинарски текстови у штампи. 1.4. Електронска штампа и интернетско новинарство. Колерација дневне штампе и интернетског издања новина. 2. Вежбе писања задатих жанрова: овлададавање техником писања одређених жанрова (вест, извештај, чланак, репортажа, интервју), прилагођених различитим рубрикама и врсти новина. 3. Обилазак новосадских дневних листова (редакција, технички сектор, штампарија). Новинарска радионица. Крајњи резултат новинарске радионице је објављивање омладинског часописа "Код 04". Под надзором водитеља радионице студенти плански пролазе кроз све фазе настанка часописа: осмишљавања концепта према интересу циљне групе (креирање рубрика, обим страна итд.), одабир тема за задате жанрове (чланак, репортажа, интервју, рецензија, извештај, вест), упознавање са специфичностима у истраживању и прикупљању информација од различитих извора, редиговање и опрема текстова, лекторисање текстова (радионица са лектором), илустровање текстова фотографијама и њихова обрада у фото-шопу (радионица са фото-уредником), финални дизајн и техничка припрема текстова за штампање часописа (радионице са гсафичким дизашесом и преламачем часописа). Продукт је издавање магазина "Код 04".

Литература:

- Бал, Ф. Моћ медија. Београд: СНо, 1996.
- Бертран, К. Ж. Деонтологија медија. Загреб: Свеучилишна књижара, 2007.

Фотографија и медији

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Стицање основних знања о Фотографији као уметничкој дисциплини, са нагласком на развој фотографије као медијски оријентисане праксе и њеног утицаја на друштво, медије и уметност. Теоријско и практично упознавање студената са основним принципима рада фотоапарата и савладавање руковања истим, са посебним освртом на експозицију, композицију, светло, колористичке вредности и друго, како би убудућем раду знали препознати квалитет и што више искористили могућности овог медијума.

Исход предмета: Усвојена основна знања о Фотографској уметности и пракси и способност примењивања стеченог знања у журналистичкој професији.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Увод у историју Фотографије као уметничке дисциплине и као процеса. 2.Фотографија у 19. веку 3. Фотографија у 20. веку. 4. Развој естетског израза појединих жанрова. 5. Портрет. 6. Репортажа. 7. Фотографија и развој технологије. 8. Акт, пејзаж. 9. Фотографија и штампа, развој процеса. 10. Фотографија у медијима (Пулицер). 11. "Лајф" часопис, концепт фотографије у журналистици. 12. Фотографија и развој популаристичких магазина. 13. Фотографске агенције ("Магнум"). 14. Преглед филмова и видео материјала (ратна фотографија, "National Geographic" фотографија, "Магнум" агенција итд.)

Практична настава: 1. Увод у фотографију. 2. Конструкција фотоапарата. 3. Објективи и оптика. 4. Светлосно осетљива површина. 5. Резолуција и компресија. 6. Бленда. 7. Затварач и експозиција. 8. ИСО/АСА, ДИН, гејн. 9. Жижна даљина. 10. Фокус и дубинска оштрина. 11. Баланс белог. 12. Контраст и динамика снимка. 13. Боја - техничке и ликовне вредности. 14. Композиција. 16. Оптичка помагала. 17. Студио и основна расвета. 18. Техничке могућности и недостатци у кретивној употреби. 19. Издвајање субјекта од објекта. 20. Алати за обраду фотографија.

Литература:

- Frizot, M. *New History of Photography.* Könneman, Köln, 1998.
- Gernsheim, N. A. *Сажета историја фотографије.* Југославија, 1973.
- Сонтаг, С. *Есеји о фотографији*. Радионица СИЦ, Београд, 1982.
- Rosenblum, N. *World History of Photography.* Abbeville press, 1997.
- Малић, Г. *Слике у сребру.* Фотограм, Београд, 2001.
- Сулаж, Ф. *Естетика фотографије.* Фото Артгет, Културни центар Београда, Београд, 2008.

Дикција

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Овладавање основним знањима и вештинама дикције и стицање компетенције за рад у електронским медијима.

Исход предмета: Оспособљеност за примену основних дикцијских знања и вештина и за самосталну дикцијску обраду текстова једноставнијих новинарских жанрова; способност критичке анализе дикције у говору на радију и телевизији.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Појам дикције. 2. Стандардна реализација сегментних и супрасегментних фонетских јединица. 2.1. Дистинкције између стандардног и супстандардног изговора вокала српског језика. 2.2. Прозодијска норма српског језика. 2.3. Дистрибуција неакцентованог квантитета. 2.4. Акценатска двојства. 2.5. Акценат позајмљеница и страних имена. 2.6. Најчешћа огрешења о прозодијску норму у дискурсу електронских медија. 3. Функција и особине карактеристика говора. 3.1. Интонација. 3.2. Интензитет. 3.3. Темпо. 3.4. Пауза. 3.5. Врсте пауза. 3.6. Мимика. 3.7. Гест. 4. Интонациона фраза. 5. Говорни параграф. 6. Тема и рема исказа. 7. Истицање дела исказа. 8. Дикцијски појмови и фигуре.

Практична настава (вежбе): Правилно акцентовање и припрема текста за говор. Припрема говорника. Дикцијска обрада текстова различитих новинарских жанрова и различитих тема. Интерпретација текстова различитих новинарских жанрова. Анализа дикције у одабраним примерима радијских и телевизијских вести.

Литература:

- Суботић, Љ. Средојевић Д. Бјелаковић, И. *Фонетика и фонологија: ортоепска и ортографска норма стандардног српског језика*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2012. (97–115).
- Вулетић, Б. *Лингвистика говора*. Загреб: Филозофски факултет Свеучилишта у Загребу, Одсјек за фонетику, ФФ пресс, 2007. (57–119).
- Јокановић-Михајлов, Ј. *Акценат и интонација на радију и телевизији*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2007. (176–250).
- Средојевић, Д. *Шта је дикција?* Прилози проучавању језика 38, 2007. (249–261).

Медији и међународни односи

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Упознавање са основним подацима о развоју међународних односа у другој половини 20. и почетком 21. века, стицање знања о развоју данас најзначајнијих светских међународних институција.

Исход предмета: Стечено знање о развоју међународних односа и најзначајнијих светских међународних институција.

Садржај предмета

Теоријска настава: Развој међународних односа у 20. веку, са нагласком на раздобље после Другог светског рата, односно после пада Берлинског зида; развој идеје европског уједињења, настанак и развој Европске уније, организација и најзначајније институције Европске уније; историјат најзначајнијих међународних политичких, војних и економских институција.

Практична настава: Анализа одабраних текстова из литературе, као и новинарских текстова везаних за развој међународних односа; радионице на одабране теме, анализа ТВ и радијских прилога или емисија и новинских текстова у вези са приближавањем Србије и земаља у окружењу ЕУ.

Литература:

- Calvocoressi, P. *Svjetska politika nakon 1945.* Zagreb, 2003.

- Прокопијевић, М. *Европска унија: увод.* Београд, 2009.

- Лакер, В. *Историја Европе 1945-1992.* Београд, 1999.

- Беренд, И. *Европа после 1980*. Београд, 2012.

Јавни говор и наступ

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен предмет Дикција.

Циљ предмета: Упознавање с елементима јавног говора и наступа, с принципима припреме и организације јавног говора и с техникама припреме говорника.

Исход предмета: Оспособљеност за самостални професионални јавни наступ и говор на различите теме; способност критичке анализе јавног говора и наступа.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Циљеви и задаци јавног говора. 2. Избор теме и прикупљање материјала. 3. Стратегије јавног говора и наступа. 4. Етичност говорника. 5. Структура излагања 5.1. Увод. 5.2. Аргументација. 5.3. Главне ставке излагања. 5.4. Закључак. 5.5. План излагања. 5.6. Временско структурирање. 6. Белешке и слајдови презентације. 7. Интонација, гласност, паузе и темпо у јавном говору. 8. Невербална комуникација. 8.1. Мимика. 8.2. Гест. Трема. 9. Припрема за јавни наступ. 10. Анализа публике. 10.1 Ставови и уверења публике. 10.2. Прилагођавање публици. 11. Јавни говор и наступ у специјалним ситуацијама. 11.1. Говор за медије. 11.2. Прилагођавање простору. 12. Значај и утицај јавног говора у савременом друштву.

***Практична настава*:** Решавање програмских задатака који прате програм теоријске наставе. Анализа познатих јавних говора. Увежбавање јавног наступа.

Литература:

- Аврамовић, С. *Rhetorike techne: вештина беседништва и јавни наступ*. Београд, Правни факултет Универзитета, Службени гласник, 2009. (5–441).
- Coopman, S. Lull, J. *Public Speaking: The Evolving Art* (Second Edition). Boston: Wadsworth, 2012. (1–378).
- Beri, S. *Glas i glumac*. Beograd: Biblioteka Studio Lirica, 2008. (7–183).
- Грујић-Еренрајх, Љ. *Гласовно образовање глумца*. Београд: Универзитет уметности, 1995. (7–100).

Основи аудио-визуелног изражавања

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Упознавање студената са основним принципима аудиовизуелног изражавања од граматике језика аудиовизуелних медија до естетике и креације сложенијих форми. Усвајање знања о доступним аудиовизуелним технологијама, разумевање процеса технолошког развоја и оспособљавање за даље праћење технолошког развоја. Развијање радне методологије, стила и естетике у аудиовизуелном изразу, повећање стандарда у медијима који укључују аудио-визуелни садржаја, унапређење естетско драматуршког сензибилитета и развој конкурентности у професији.

Исход предмета: Познавање граматике и естетике аудиовизуелне нарације, оспособљеност за тимски рад и технолошко/продукцино планирање аквизиције и постпродукције АВ садржаја, естетско-драматуршко обликовање аудио-визуелних форми, овладавање технологијом савремених медија телекомуникација. Развијање истраживачког потенцијала и етичких принципа у обликовању АВ поруке.

Садржај предмета: .

Теоријска настава: Комуникациони систем, елементи телевизијског система, анализа, пренос и синтеза слике.Звук и слика као физичке појаве, визуелни и аудитивни систем човека. Аудио и видео сигнали и њихове карактеристике. Технологија аквизиције, дистрибуције и приказа АВ садржаја. Кратка историја кинематографске, електронске и дигиталне камере. Формати филмске и дигиталне слике. Параметри камере: субјективна оцена, шумност, резолуција, спектрална осетљивост, осетљивост на светло. Правила код кадрирања и снимања: трећине, половина, хедрум. Златни пресек, Физијева подела, центри пажње. Равнотежа у кадру, дијагонале. Праћење објекта у покрету. Боја, температура боје, 3200К и 5600К. Природни и вештачки извори светла. Објективи и њихова својства. Објективи са фиксном жижном даљином и објективи са променљивом жижном даљином. Нормални објектив, широкоугаони и телеобјектив. Дубинска оштрина, преоштравање. Врсте звука у А – В делу. Говор – основне карактеристике и функције. Микрофони (принцип рада, карактеристике, акустичка подела). Анализа услова за снимање. Поставка микрофона за снимање говора.Аудиовизуелна перцепција – основни принципи. Параметри кадра: а) Параметри облика б) Параметри простора и времена ц) Параметри кретања. Оса акције и ракорди. Појам и структура аудиовизелног времена (простора).Основни принципи глатког реза. Мотивација монтажног прелаза. Механичка трансформација покрета. Континуитет и дисконтинуитет (идеативни).Типови монтаже. Задаци и врсте монтаже. Директан ТВ пренос и симултани монтажни поступак.

Практична настава: У оквиру вежби студенти ће се осопособљавати за самосталну критичку анализу аудио-визуелних садржаја. На основу утврђених теоријски парадигми и конкретних примера из праксе стицаће знање о томе на који начин се аудио-визуелна комуникација одвија посредовањем семантичких, односно естетичких порука, како језик и слика имају различите организационе принципе за стварање значења на основу својих функција, односно како користећи своје системе могућих форми и комбинација стварају значење које се тумачи у оквиру контекста у којем настају.

Да би се схватила порука коју на пример телевизијске слике конструишу неопходно је разумети кодове који су при том употребљени, а који прозилазе из система вредности и знања који деле произвођачи и реципијенти поруке. Аудио-визуелни медиј производи значења (визуелно и вербално), коришћењем великог броја знакова комбинованих у сложене конвенције и кодове (сликовне, звуковне и природнојезичке). Основна фома својствена визуелном медију је типично иконички начин организовања података, док симболи имају денотативно значење (у тумачењу аудио садржаја телевизијске слике), али и конотативно које се углавном односи на телевизијску интерпункцију (план кадра, ракурс снимања, специјалне ефекте). Зато ће предиспитна обавеза студентима на вежбама у оквиру овог предмета бити анализе слике одређеног телевизијског

дела у форми есеја у којем ће, између осталог, покушати да дају одговор на следећа истраживачка питања: Да ли је слика веродостојна? Колико нам омогућава да „сами видимо“? Који је дубљи смисао и какве су последице те намене слике? Који су најчешће коришћени планови у производњи ТВ вести, односно која је раздаљина камере од објекта посматрања, угла посматрања и њиховог значења?

Литература:

1. Језик монтаже покретних слика / Марко Бабац. - Београд : Цлио ; Нови Сад : Академија уметности, 2000
2. Граматика филмског језика / Дениел Ериџон. - 2. изд. - Београд : Универзитет уметности : Студентски културни центар, 1998
3. ГЛАДАК рез / [приредио] Андрија Димитријевић. - Београд : Институт за позориште, филм, радио и телевизију Факултета драмских уметности, 1996

4. Снимање и обрада звука / Алак Нисбет ; [превод Александар Тодоровић]. - Београд : Универзитет уметности, 1990

5. Филмска фотографија / Никола Танхофер. - Загреб : "Филмотека 16", 1981.

6. Језик филма. Део 1 / Јежи Плажевски ; [превели Угљеша Радновић, Станислав Станојевић]. - Београд : Институт за филм, 1971

7. Језик филма. Део 2 / Јежи Плажевски. - Београд : Институт за филм, 1972.

8. Филмска монтажа / Керел Рејс, Гејвин Милар ; [превод Божана Косановић]. - Београд : Универзитет уметности, 1983.

9. Ново лице телевизије и филма / Марко Бабац. - Нови Сад : Академија уметности, 2004.

10. Визуелна природа филма / Славко Воркапић ; приредио Марко Бабац. - Београд : Цлио, 1994.

11. Естетика филма / Анри Ажел ; превод, предговор и редакција напомена Душан Стојановић. - Београд : БИГЗ, 1975.

12. Семиотика филма и проблеми филмске естетике / Јури Лотман ; [превод Митар Поповић]. - Београд : Институт за филм, 1976.

Стилистика - српски

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Обавезан семинарски рад месец дана пре изласка на испит.

Циљ предмета: Овладавање основама стилистике у сврху изградње стила у новинарским жанровима у свим медијима.

Исход предмета: Усвојен појам стила и стилистике. Познавање новинарског стила и његово разликовање од песничког. Способност јасног писања/говора у медијима.

Садржај предмета

Теоријска настава: Предмет и методе стилистике; појам и врсте стила. Функционални стилови, књижевност и новинарство. Стил и комуникација у медијима и у реклами. Невербално испољавање стила. Лингвистика и стилистика. Два гранична жанра: есеј и критика.

Практична настава: Стилистичка анализа новинских текстова свих жанрова.

Литература:

- Гиро, П. *Стилистика*. Сарајево: Веселин Маслеша, 1964.
- Животић, Р. *Изражавање новинара*. Београд: Савремена администрација, 1981.
- Младенов, М. *Новинарска стилистика.* Београд: Научна књига, 1980.
- Петровић, В. *Новинска фразеологија*. Нови Сад: Књижевна заједница Новог Сада, 1989.

Стилистика - мађарски

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Указивање на значај стилистике за продукцију и рецепцију текста у масовним медијима. Упознавање са системом стилских фигура па и најширим историјско-стилским категоријама. Познавање новинарског стила. Способност писања/говора у медијима.

Исход предмета: Изграђивана способност стилске интерпретације текста и апликације стилистичких фигура при писаном изражавању. Самостално просуђивање и разумевање стилистчких проблема.

Садржај предмета

Теоријска настава: Појам стила и стилистике. Огледи из историје мађарске стилистике. Функционални стилови. Теорија жанрова и стилистика: стилске разлике књижевног и новинарског текста. Систем стилских фигура (метафора, метонимија, синегдоха, синестезија, алегорија) и остала стилистичка средства. Стилске формације. Стилистички слојеви језика. Стилске формације и критика стила. Стил и комуникација у масовним медијима. Језик рекламе.

Практична настава: Стилске вежбе (препознавање стилских фигура) и стилска анализа књижевних и новинарских текстова. Упознавање са стилским формацијама као темељима периодизације унутар повести уметности и књижевности.

Литература:

- Fábián Pál, Szathamáry István, Terestyéni Ferenc. *A magyar stilisztika vázlata*. Budapest, 1974.

- Bencédy József. Sajtónyelv. Budapest, 1995.

- Tolcsvai Nagy Gábor. *A magyar nyelv stilisztikája.* Budapest, 1996.

- Szathmáry István Szerk. *Stilisztika és gyakorlat***.** Budapest, 1998.

- Szabó Zoltán. *A magyar szépírói stílus történetének fő irányai.* Budapest, 1998.

- Szikszainé Nagy Irma. *Magyar stilisztika.* Budapest, 2007.

- Kemény Gábor. *A nyelvtől a stílusig*. Budapest, 2010.

Радијско новинарство

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Упознавање са основним особинама и кодовима радија и основним моделима радијске презентације медијских садржаја.

Исход предмета: Разумевање и овладавање вештинама радијског новинарства.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Моћ радија; 2. Основне особине радија као медија; 3. Медијски жанрови на радију: вест, извештај, изјава, анкета, интервју, радио пакет; 4. Типови радијских формата: радијска емисија, отворени програмски ток; 5. Врсте радио-станица: јавни сервиси, комерцијане станице, станице цивилног сектора; 6. Перспективе студенског радија и студентске емисије; 7. Информативни програм на радију: вести и информативне емисије; 8. Радијски уредници, водитељи и новинари; 9. Звучна идентификација: џинглови и шпице; 10. Модерни радио: дигитални радио, радио на интернету, 11. Конвергенција радијског програма са интернетом и телевизојом.

Практична настава: I *Вежбе.* 1. Кратке вести; писање, одабир и обрада агенцијских вести за радијско емитовање; 2. Писање извештаја, монтирање у режији, снимање у студију; 3. Анкета: снимање, монтирање у режији; 4. Интервју: симулација интервјуа у студију; 5. Радијски пакет: одабир теме, снимање на терену, монтажа, снимање у студију. 6. Радијска идентификација: анализа унапред снимљених радијских идентификација – џинглова и шпица;7. Анализа различитих типова водитеља; 8. Писање програмских шема за различит тип медија. II *Новинарска радионица.* 1. Емисиона техника радија, фреквенције и вештина снимања тона на терену; 2. Симулација: дигитална монтажа; 3. Симулација: извештавање са терена уживо у програм; 4. Симулација: радијски интервју у студију; 5. Симулација: вођење једне радијске емисије/ програма јутарњег програма; 6. Симулација: припрема и емитовање кратких вести; 7. Симулација: контакт програма; 8. Утврђивање тема за испитни радијски пакет; 9. Снимање на терену материјала за испитни радијски пакет; 10. Монтажа.

Литература:

- Валић Недељковић, Д. (1999). *Радијски интервју*. (Изабрана поглавља: *Радијски интервју* (37-45), *Радио* (47-59)) Београд: Задужбина Андрејевић, 1999.

- Вељановски, Р. *Радио: вест, извештај, пакет*. Како писати за медије – зборник. Сарајево: Медиа план институт, 2005. (145-155).

- Geller, V. *Beyond Powerful Radio: A Communicator's Guide to the Internet Age-News, Talk, Information & Personality for Broadcasting, Podcasting, Internet, Radio* (изабрана поглавља). New York: Focal Press, 2011.

- Мартиноли, А. *Конвергенција и дигитализација медија – нове улоге публике и медија*. Медијски дијалози – часопис за истраживање медија и друштва, год. 4, бр. 9. Подгорица: Економска лабораторија за истраживање транзиције, 2011. (71-90).

- Пралица, Д. *Дискурс радија*. (Изабрани текстови). Нови Сад: Медиа арт сервис интернационал, 2010.

- Пралица, Д. *Дигитализација медија у Србији: студија случаја радио*. Медијски дијалози – часопис за истраживање медија и друштва, год. 4, бр. 9. Подгорица: Економска лабораторија за истраживање транзиције, 2011. (33-46).

- Пралица, Д. *Студентски радијски програми и перспективе новинарске сарадње у регији*. Медијске студије- научни часопис, год. 2, бр. 3-4. Загреб, 2011. (157-171).

- Шинглер, М. Виринга, С. *Радио*. (Изабрана поглавља: *Реч, говор и гласови* (71-103); *Музика, звуци и тишина* (107-140)). Београд: Клио, 2000.

Увод у економију

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Оспособљавање студената да квалификовано прате, тумаче и предвиђају ниво и динамику економске активности са микро и макро аспекта, посебно националне економије, економије интеграционих и регионалних целина и укупне светске економске трендове

Исход предмета: Студенти су оспособљени да квалификовано прате, тумаче и предвиђају ниво и динамику економске активности и да стечено знање примене у новинарском послу.

Садржај предмета

Теоријска настава: Природа, методологија и основни концепти економије: Шта је економија, шта изучава, због чега, позитивна и нормативна економија, реткост, опортунитетни трошак, трошкови и бенефити, маргиналне величине, преференције домаћинства, производна функција, понуда и тражња, равнотежа. Природа и преглед макроекономије: природа макроекономије, макроекономски циљеви и инструменти, агрегатна понуда и агрегатна тражња, преглед макроекономије. Макроекономске школе: Класична, Кејнз, монетаризам, нова класична, нови кејнзијанизам, економија понуде, школа реалног пословног циклуса. Мерење економских активности: методи обрачуна бруто домаћег производа, декомпозиција бруто домаћег производа, номиналне и реалне величине. Макроекономија кратког рока: Потрошња и штедња, инвестиције, мултипликатор, гепови. Модели агрегатне понуде. Новац, централна банка. Тржиште добара, тржиште новца, тржиште рада и незапосленост. Фискална политика. Новац, инфлација. Филипсова крива, очекивања. Макроекономија отворене привреде. Економски раст. Новокејнзијански модели. Савремени капитализам. Глобализација и национална економија. Транзиција.

Литература:

- Јосифидис, К. *Макроекономија, принципи, теорије, политике.* Београд: ВЕДЕС, 2004.

- Јосифидис, К. Лошонц, А. *Принципи економије*. Нови Сад: Стилос, 2004.

Извештавање о другом

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Освешћивање о постојању стереотипа и предрасуда о маргинализованим групама, како у друштву тако и на нивоу појединца. Стицање основних знања о медијском извештавању о маргинализованим групама; овладавање анализом медијских текстова из области извештавања о другом; стицање практичних знања и медијских вештина у извештавању о другом и повећање осетљивости према маргинализованим групама.

Исход предмета: Повећана осетљивост на проблеме другог и другачијег. Свест о присисутности стереотипа и предрасуда о другом, о маргинализованим друштвеним групама. Стечена способност за извештавање о маргионализованим друштвеним групама.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Дефинисање различитости, другости, мањинских група, маргинализованих група, људских права, мањинских права. 2. Разматрање делова међународних докумената који се односе на заштиту другог. 3. Разматрање делова у домаћем законодавству који се односе на маргинализоване групе. 4. Дефинисање појмова. 5. Принципи и модели извештавања о другом.

Практична настава: Препознавање говора мржње према другом у медијима; идентификација тема од јавног интереса у области извештавања о другом; повећање степена осетљивости на другог укључујући степен осетљивости према нормама заједнице о којој се извештава. Вежбање модела извештавања о другом за штампу, радио, телевизију и интернет.

Литература:

- Smitherman, G. Van Dijk. *Discourse and discrimination*. Detroit: Wayne state university press, 1988.
- Корни, Д. *Етика информисања*. Београд: Клио, 1999.
- Валић-Недељковић, Д. *Приватизација и трансформација медија на језицима националних мањина: студија случаја Војводина.* У Положај националних мањина у Србији. Београд: САНУ, 2007.
- Валић-Недељковић, Д. *Непролазни шарм мултикултурализма*. Нови Сад: Линк, 2009.
- Валић-Недељковић, Д. *Људска права у дневним листовима у Србији: анализа садржаја*. У Зборнику Матице Српске за друштвене науке. Нови Сад: Матица српска, 2011.
- Валић-Недељковић, Д. *Телевизијска презентација људских права у одабраним националним и регионалним емитерима у Србији*. У Теме. Ниш: Теме, 2011.
- Валић-Недељковић, Д. *Жене, мушкарци и медији: студија случаја Србија*. У Место и значај медијских студија за међународну сарадњу. Нови Сад: Филозофски факултет, 2011.
- Грухоњић, Д. *Квака 22 (Приватизација мањинских медија).* Досије НУНС-а, 2008.
- Грухоњић, Д. *Медији и интеркултуралност.* (Зборник радова са симпозијума Словачко новинарство у Војводини). Национални савет Словака/ Асоцијација словачких новинара, 2009.
- Грухоњић, Д. *Национални савети и медији.* Newsletter Медија центра, Београд, 2010.
- Милинков, С. *Медијска искљученост вишеструко дискриминисаних сиромашних група у Србији*. У зборнику Медијски дискурс и социјална искљученост. Нови Сад: Филозофски факултет, 2011.
- Tuller, D. Priručnik za izveštavanje o različitostima. London: Institut za medije i različitosti, 2003.

Телевизијско новинарство

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Упознавање студената са феноменом телевизије и њене информативне функције.

Исход предмета: Оспособљеност студената да припремају прилоге и емисије за телевизију.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Телевизија као медиј; Разлике филм и телевизија. 2. Изравни пријенос. 3. Основе теорије филма – стална својства филма, снимање и монтажа. 5. Селекција вијести; информативне вриједности. 6. Вијест као новинарска врста; емисија ТВ вијести као жанр. 7. Интервју (врсте интервјуа), интервју емисија, ток шоу. 8. Јављања уживо – вјеродостојност јављања уживо. 9. Облици телевизијског новинарског изражавања – вијест, извјештај, репортажа, феатуре, кратки документарац. 10. Писање за ТВ медиј, писање у ТВ новинарству. 11. Припрема прилога (тритмент); припрема емисије. 12. Жанрови, информативни жанрови, емисија ТВ вијести, ТВ Дневник. 13. Евалуација првих практичних радова. 14. Организација информативне телевизијске редакције – што тко ради у редакцији? Улога деска. 15. Конвергенцијско новинарство (мулти-медиа миндсет); интегрирана редакција. 16. Будућност телевизије; будућност новинарства.

Практична настава: I *Вјежбе* - анализа прилога и облика новинарског телевизијског израза – вијест, извјештај, репортажа, дневно-информативна емисија (емисија ТВ вијести), ТВ интервју, ТВ емисија, изражавања; II *Телевизијска новинарска радионица* ***1.*** Упознавање с камером. 2. Упознавање с монтажом. 3. Снимање и монтирање ТВ анкете. 4. Припрема тематског ТВ прилога. 5. Јављање уживо, најава и одјава с лица мјеста. Одабир теме за сопствени ТВ прилог. 7. Преглед и симулација снимљеног материјала. Преглед и анализа снимљених прилога.

Литература:

- Андревски, Ж. *Породични ТВ канал*. Нови Сад: Медиа арт сервис, 2006.
- Бојд, Е. *Новинарство у електронским медијима.* Београд: Клио, 2002.
- Илић, М. *Телевизијско новинарство*. Београд: РТС, 2003.
- Летица, З. *Телевизијско новинарство.* Загреб : Диспут, 2003.
- Перишин Т. *Телевизијске вијести*. Загреб: Медијска истраживања, 2010.

Увод у нове медије

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Упознавање са друштвеним и технолошким условима развоја компјутерске мреже као новог медија у човековој комуникационој пракси и облицима комуницирања који се остварују на мрежи, овладавање основним концептима и критичким разумевањем утицаја компјутерске мреже на друштво у целини и на различите сегменте друштвеног живота.

Исход предмета: По завршетку курса студенти би требало да усвоје основна теоријска знања о медију компјутерске мреже и различитим облицима виртуелног комуницирања и да овладају аналитичким способностима за критичко промишљање краткорочних и дугорочних друштвених утицаја различитих врста нових медија заснованих на компјутерској мрежи.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Друштвени и технолошки услови развоја новог медија. 2. Одређење компјутерске мреже као новог медија. 3. Виртуелно комуницирање и његове карактеристике 4. Облици виртуелног комуницирања: веб сајтови, ИРЦ. 5. Облици виртуелног комуницирања: блогови и друштвене мреже. 6. Облици виртуелног комуницирања: компјутерске игре, „вишекорисничке МУД и виртуелна стварност. 7. Теоријски приступи виртуелном комуницирању и класичне комуниколошке теорије из перспективе нових медија. 8. Етика и естетика нових медија. 9. Публика, корисници и потрошачи нових медија. 10. Идентитет у дигиталном окружењу. 11. Партиципација у дигиталном окружењу. 12. Политичка економија нових медија. 13. Стари и нови медији. 14. Нова медијска писменост. 15. Нови медији и новинарство.

Практична настава: Радионице у оквиру којих студенти представљају анализу различитих облика виртуелног комуницирања и дискутују о питањима која се јављају унутар конкретних облика виртуелног комуницирања.

Литература:

- Црнобрња, С. *Естетика телевизије и нових медија.* Београд: Клио, 2010.
- Deuze, M. *Media work*. Cambridge, Malden: Polity, 2008.
- Fidler, R. *Mediamorphosis: razumevanje novih medija.* Beograd: Clio, 2004.
- Гир, Ч. *Дигитална култура*, Београд: Клио, 2011.
- Manovich, L. *Metamedij*. Beograd: Centar za savremenu umetnost, 2001.
- McLuhan, M. *Razumijevanje medija: mediji kao čovjekovi produžeci*. Zagreb: Golden marketing - Tehnička knjiga, 2008.
- Негропонт, Н. *Бити дигиталан*. Београд: Клио, 1998.
- Рук, Р. *Европски медији у дигиталном добу.* Београд: Клио, 2011.
- Вирилио, П. *Информатичка бомба.* Нови Сад: Светови, 2000.
- Вуксановић, Д. *Филозофија медија: онтологија, естетика, критика*. Београд: Факултет драмских уметности, Институт за позориште, филм, радио и телевизију, Чигоја штампа, 2007.

Извештавање у кризним ситуацијама

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Стицање основних знања о кризним ситуацијама у којима су угрожени људски животи; савладавање практичних знања и медијских вештина за деловање у кризним ситуацијама типа елементарних непогода, пожара, поплава и криза које проузрокује људски фактор, укључујући ратно извештавање.

Исход предмета: Стечена медијска и општа знања и вештине о извештавању у кризним ситуацијама.

Садржај предмета

Теоријска настава*:* Дефинисање кризних ситуација. Кризне ситуације изазване вишом силом (земљотреси, поплаве, цунами, разорне олује). Кризне ситуације изазване људским фактором (саобраћајне незгоде, пожари, грађанска окупљања, тероризам). Ратно извештавање.

Практична настава: Анализа програмских садржаја различитих медија који су извештавали у кризним ситуацијама са догађаја у којима су угрожени људски животи. Симулација извештавања о кризним ситуација које су изазване елементарним непогодама или људским фактором (рат, саобраћајне незгоде, пожари, поплаве), као и извештавање са реалних кризних ситуација нижег интензитета.

Литература:

- Баровић, В. *Медијско извештавање у кризним ситуацијама*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2012.

- Баровић, В. *Теоријске претпоставке за извештавање електронских медија из региона захваћених ратним дејствима*. У: ЦМ, број 9. Београд: 2008. (143 – 155).

- Валић Недељковић, Д. *Рикошет речи*. Београд: Аргумент, 1997.

- Корни Д. *Етика информисања*. Београд: Клио, 2002.

Анализа медијског дискурса

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов:

Циљ предмета: Упознавање са особеностима медијског дискурса и типичним стратегијама штампаних и електронских медија.

Исход предмета: Разумевање начина креирања медијског дисурса штампаних и електронских медија.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Појам дискурса; специфичности дискурса у односу на текст. 2. Интердисциплинарност. 3. Контекстуалност. 4. Циљеви и методе анализе дискурса. 5. Теорије у анализи дискурса: теорија говорних чинова; конверзациона теорија, конверзационе импликатуре; принципи учтивости, прагматичка лингвистика. 6. Структура и организација писаног и говореног, вербалног и невербалног, дискурса. 7. Анализа медијског дискурса по садржају: компаративна анализа садржаја дискурса вести у односу на извор - догађај, медијски иницирани догађај и псеудодогађај. 8. Анализа медијског дискурса по садржају: родност и медији; политички дискурс. 9. Анализа медијског дискурса по жанру: жанрови и фотографије на насловној страни у дневним новинама; контакт програм на радију и панел дискусија на ТВ.

Практична настава: 1. Уводне вежбе: ко, шта каже, којим каналом, коме, с којим учинком. 2. Анализа дневних новина националног покривања; анализа локалне хронике у новинама. 3. Припрема за квантитативно-квалитативну анализу садржаја: израда модела кодекса. 4. Анализа радијског интервјуа по секвенцама на основу конверзационе теорије. 5. Анализа одговора у телевизијском интервјуу са више лица (Грајсове импликатуре). 6. Транскрипција аудиовизуелног материјала у писану форму. 7. Квантитативно-квалитативна анализа садржаја дискурса вести у односу на извор; насловне стране; таблоида; предизборних тв спотова: контакт поогоама на радију и ТВ.

Литература:

- Валић Недељковић, Д. Клеут Ј. *Представљање сиромаштва у традиционалним и новим медијима*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2012.

- Валић Недељковић, Д. Пралица, Д. *Кога су медији изабрали...А шта су партије нудиле?* Нови Сад: ННШ, 2012.

- Валић Недељковић, Д. *Радијски интервју* (Дискурс анализа интервјуа са верским садржајем остварених на радију). Београд: Задужбина Анлрејевић, 1998.

- Валић Недељковић, Д. *Рикошет речи* (Дискурс анализа ратних извештаја остварених на радију) Београд: Границе, 1997.

- Talbot, M. *Media Discourse:representation and Interaction*. Edinburgh University Press, 2007.

- Пралица, Д. *Религијски и идеолошки дискурс у посланицама Српске православне цркве*. Религија и толеранција бр. 5. Центар за емпиријско проучавање, 2006.

- Савић, С. *Дискурс анализа*. Нови Сад: Филозофски факултет, 1993.

Деск, редакције и управљање медијима

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Положњни предмети Новинарство у штампаним медијима, Радијско новинарство и Телевизијско новинарство.

Циљ предмета: Упознавање са организационом струкутуром медијских кућа, хијерархијом одлучивања, технологијом припреме медијских издања и управљањем медијским системима, са посебним акцентом на рад у редакцијама (рубрикама).

Исход предмета: Спремност студената за професионално ангажовање у деску и медијским кућама, као и обученост за рад на припреми медијских производа за различите редакције/рубрике.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Појам деска и редакција/рубрика. 2. Главни уредник, надлежности и однос према другим центрима одлучивања у медијској кући. 3. Шеф деска, надлежности, права и обавезе. 4. Уреднички колегијум. 5. Планирање медијског издања и подела посла између деска и редакција. 6. Организација рада у редакцији и њене обавезе према деску. 7. Дежурна екипа. 8. Политичка редакција. 9. Спољнополитичка редакција. 10. Друштво. 11. Привредна редакција. 12. Градска редакција. 13. Образовно-културна редакција. 14. Спортска редакција. 15. Управљање медијским системима.

Практична настава: 1. Састав деска и организација рада- симулација. 2. Планирање издања медијске куће. 2.1. Прва страница листа / генерална најава информативне емисије – ЦИПЕ. 2.2. Распоређивање прилога на страници листа /у информативној емисији. 2.3. Хармонизација наслова и припрема „вести дана". 3. Неочекивани догађаји и права и дужности деска. 4. Деск у дневним новинама. 5. Деск на радију и телевизији. 6. Специфичности рада у спортској редакцији. 7. Прерада агенцијских вести. 7.1. Обрада дописничког материјала. II Новинарска радионица. Студенти се опредељују за једну од 4 радионице: Политика и привреда, Градске вести, Култура и образовање, Забавни и спортски програм.

Литература:

- Баровић В. *Информативни програм ЦИПЕ.* Нови Сад: Факултет техничких наука., 2008 (Поглавље у књизи: др Владимир Раденковић, Радио и телевизијска продукција, Универзитет у Новом Саду).

- Баровић В. *Телевизија у време интернета*. Линк, бројеви 90, 91, 92. Нови Сад, 2010.

- Дурман, Р. *Функционисање локалне телевизије*. Нови Сад: Новосадска новинарска школа, 2003.

- Итјул, Б. *Писање вести и извештавање за данашње медије*. Београд: Медија центар, 2001.

Интернетско новинарство

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Одслушан предмет Новинарство у штампаним медијима.

Циљ предмета: Упознавање са практичним и теоријским проблемима интерактивних медија. Анализирање интернетске реторике и њених савремених примена на веб-страницама.

Исход предмета: Почетна оспособљеност за рад у медијима који су оријентисани на интернетско новинарство.

Садржај предмета

Теоријска настава: I 1. Увод у технологије интернетског новинарства. 2. Копирање и инсталиање CMS. 3. Администрација CMS. Образовање садржаја. 4. Креирање менија и навигација. Хијерархија корисника и заштита система. 5. Креирање и одржавање властитих е-новина. II 1. Појам и дефиниција интернетског новинарства. 2. Линкови. 3. Како се оријентисати у лавиринту компјутерске мреже? 4. Карактеристике интернетског новинарства. 5. Могућности интерактивности у интернетском новинарству. 6. Уредник онлајн издања: навигатор, архивар, модератор у комуникацији са корисницима. 7. Електронске новине. 8. Правила за писање за електронске новине. 9. Уређивање за веб. 10. Иновације интернетског новинарства у теорији и пракси новинарства. 11. Либерализација, концентрација и комерцијализација медија на интернету. 12. Будућност интернетског новинарства у информационом друштву.

Практична настава: I 1. Портали. Онлајн службе. Content Management Systems. Front-end i Back-end корисници. Компоненте, шаблони, теме, модули, мамботи. Формирање властитих е-новина. Рад са властитим е-новинама. II 1. Вежбе у коришћењу Интернета као извора података за новинарске прилоге. 2. Вежбе оријентисања на Интернету. 3.Вежбе интерактивности на компјутерској мрежи (кретање "својим путем"). 4. Вежбе писања новинарских прилога у складу са правилима интернетског новинарства. 5. Вежбе уређивања онлајн издања. 6. Вежбе пласирања прилога у аудио-визуелној форми. 6. Вежбе уређивања за веб.

Литература:

- Baskette, K. F. *The Art of Editing London*, Collier Macmillan, 1992.

- Бојд, Е. *Новинарство у електронским медијима: методи припреме радио и телевизијских вести.*
Београд: Клио, 2002.

- Deuze, M. *The Internet and its Journalisms. Part I: A Typology of Online Journalism*. Online Journalism Review, 1998.

- McMahon, P. *Global Control: Information Technology and Globalization since 184.* London: Edward Elgar, 2002.

- Џоунс, С. *Виртуелна култура.* Београд: Библиотека 20. век, 2002.

- Ward, M. *Journalism online.* Oxford: Focal press, 2002.
- Wrightson, W.S. *From Lead to Silicon.* Darmstadt: IFRA, 1986.

Грађанско новинарство и социјалне мреже

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Обучити студенте за коришћење блогова и других видова грађанског новинарства као алата за рад и као могућих извора информација. Обучити студенте за коришћење социјалних мрежа као извора информација, као канала за дисеминирање информација и као алатке за ширење мреже извора информација.

Исход предмета: Оспособљеност за употребу грађанског новинарства и социјалних мрежа у свакодневном новинарском раду.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Појам грађанског новинарства. 2. Традиционални медији и грађанско новинарство. 3. Грађани као новинари захваљујући интернету. 4. Блог. 5. Podcast. 6. Форуми.

7. Коментарисање. 8. Социјалне мреже као медији. 9. Facebook. 10. Twitter. 11. Youtube, Wikipedia и остале социјалне мреже. 12. Коришћење информација са социјалних мрежа. 13. Поштовање новинарског кодекса. 14. Грађанско новинарство и демократија. 15. Злоупотребе грађанског новинарства и социјалних мрежа.

Практична настава: Прављење блога, прављење налога на социјалним интернетским мрежама, претраживање блогова, претраживање социјалних мрежа, подцаст, форуми, коментари.

Литература:

- Baase, S. A. *Gift of Fire*. Prentice Hall, 3rd edition, 2008.
- Flew, T. *New media: An introduction*. South Melbourne, Vic, New York, Oxford University Press, 2005.
- Glaser, M. *Your Guide to Citizen Journalism*. Public Broadcasting Service, 2006. (www.pbs.org/mediashift/2006/09/your-guide-to-citizen-journalism270.html)
- Ward, M. *Journalism online*. Oxford: Focal press, 2002.
- Џоунс, С. *Виртуелна култура*. Београд: Библиотека 20. век, 2002.
- Christakis, N.A. *Повезани: изненађујућа моћ друштвених мрежа и како оне утјечу на наше животе.* Загреб: Алгоритам, 2010.
- Различити интернетски извори.

Медији за децу

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Стицање основних знања о медијима за децу и о деци као медијском садржају у медијима за одрасле.

Исход предмета: Стечена основна знања о медијма за децу, начину њиховог креирања и начину писања за децу.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Дефинисање медија за децу. 2. Деца као медијски аудиторијум. 3. Историјат медија за децу (штампа, радио, телевизија). 4. Медији за децу и дечија књижевност. 5. Штампани медији за децу и илустрације. б. Радијске емисије посвећене деци ("Добро јутро децо", радијска драма за децу). 7. Дечија телевизија. 8. Јавни сервис и дечији програм. 9. Комерцијални медији и дечији програм. 10. Емисије за децу у контексту масовне културе. 11. Насиље у медијима и деца (агресивни садржаји у цртаним филмовима и деца).

Практична настава: Анализа медија за децу и писања о деци у медијима за одрасле. Форматирање и програмирање електронских медија за децу. Промоција сајта за основце 5sazvezdicom.medijskestudije.org у основним школама, писање за сајт који је резултат рада на предмету Медији за децу, теренско истраживање односа деце према медијима.

Литература:

- Валић Недељковић, Д. *Деца и задовољавање информативних потреба*. Подгорица: Медијски дијалози, 2012.

- Валић Недељковић, Д. *Деца, медији и „трошење буџета“ слободног времена.* Подгорица: Медијски дијалози, 2011.

- Валић Недељковић, Д. *Деца и телевизија.* Нови Сад: Годишњак Филозофског факултета, 2011.

- *Деца у медијском огледалу: представе о деци у информативним медијима у Србији.* Београд : УНИЦЕФ, 2011.

- Лемиш, Д. *Деца и телевизија.* Београд: Клио, 2008.

- Lievens, E. *Protecting Children in the Digital Era.* Leiden/Boston: NIJHOFF, 2010.

Медији и музика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Упознавање са основним оријентацијама у савременом социолошком проучавању музике као уметничке творевине, друштвене чињенице и друштвеног односа.

Исход предмета: Боље разумевање веза између музичких творевина и њихових друштвених услова постојања.

Садржај предмета

Теоријска настава: Историјски услови настанка и друштвене функције музичких творевина. Укус, стил и сензибилитет. Производња симболичких вредности и музички садржаји. Стилови у музици и услови њиховог настанка. Блуз, рок и џез: промена садржаја и функције музичког доживљаја. Средња класа и џез. Рок и џез као пројекција и криза друштвених вредности. Модерна, постмодерна и музички еклектицизам. Музика као друштвени однос. Музички медији и нови елитизам. Музичка производња као вид културне производње.

Практична настава: Разрада теоријских садржаја на одабраној литератури кроз активну дискусију и полемику; илустративно слушање музичких садржаја.

Литература:

- Бењамин, В. *Уметничко дело у веку своје техничке репродукције.* Есеји. Београд: Нолит, 1974. (114-149).

- Драгићевић-Шешић, М. *Неофолк култура: публика и њене звезде.* Сремски Карловци/ Нови Сад: Издавачка књижница Зорана Стојановића, 1994.

- Фрит, С. *Социологија рока.* Београд, 1987.

- Колијер, Џ.Л. *Историја џеза.* Београд: Нолит, 1989.

- Миленковић, П. *Социологија музике* (лекс. одредница). У: Мимица, А. Богдановић, М. (прир.) Социолошки речник. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2007.

- Мингус, Ч. *Беднији од шугавог пса.* Београд: Самиздат Б92, 2003.

- Верначки, П. *Професионална (суб)култура и подела рада у рок продукцији: оглед из историје популарне музике*. (Дипломски рад) Нови Сад: Филозофски факултет, 2008.

Савремени демографски процеси

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Да упозна студенте са проблемима везаним за примену статистичких и демографских метода и техника у структуралној и динамичкој анализи становништва и његових сегмената. Курс би садржавао и нека питања која се односе на моделирање становништва и на демографске пројекције.

Исход предмета: Студенти су оспособљени да самостално решавају истраживачке проблеме овладавањем адекватних статистичких и демографских метода.

Садржај предмета

Теоријска настава: Предмет демографије, извори података и планирање демографских истраживања; структуре становништва; природно кретање становништва, механичко кретање становништва, фертилитет и репродукција становништва, модели становништва, витални догађаји, демографски модели и процеси, пројекције становништва, домаћинства.

Практична настава: Припрема студената за израду самосталног плана истраживања и решавања постављених проблема путем статистичке и демографске анализе.

Литература:

- Baletić-Wertheimer, A. *Stanovništvo i razvoj*. Zagreb: Mate, 1999.
- Ђурђев, Б. *Основне технике у демографији*. Нови Сад: Библиотека знања, 2001.
- Бобић, М. *Демографија и социологија: Веза или синтеза*. Београд: Службени гласник, 2007.
- Никитовић, В. *Демографска будућност Србије: Имиграција као извесност?* Београд: Службени гласник, 2010.

Увод у ромологију

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Усвајање основних знања из ромологије у циљу постизања компетенције за професионално извештавање о ромској заједници. Увођење у истраживачки рад на терену у ромским заједницама.

Исход предмета: 1 .Упознавање са историјом, језиком, културом, друштвеним положајем и покушајима интеграције Рома. 2. Способност истраживања конкретних проблема у новинарској пракси. 3. Способност коришћења емпиријских података у аналитичким пословима

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Предмет и задаци ромологије. Дефиниција дисциплине, основне теоријске поставке и истраживачке методе. 2. Ромологија као интердисциплинарна наука: језички, културни, историјски и антрополошки аспекти проучавања ромске заједнице. 3. Општелингвистичка питања ромског језика; актуелна питања стандардизације ромског језика. 4. Традиција, обичаји и веровања ромских група. 5. Специфичност војвођанског мултиетничког простора и ромске културе у њему, с посебним освртом на друштвени положај Рома у Србији, медијску видљивост и начине извештавања о њему. 6. Стереотипије, предрасуде и (не)толеранција према Ромима. Визије једнаких шанси али и неједнаких могућности и тешкоће у друштвеној промоцији и интеграцији Рома.

Практична настава: Истраживачки рад на терену и боравак у ромским заједницама.

Литература:

- Ђурић, Р. *Историја Рома.* Београд : Политика, 2006.

- Ђурић, Р. *Граматика ромског језика.* Нови Београд: Откровење, 2005.

- Марјановић, М. *У сусрету са етничким стереотипијама о Ромима*. У: Ђорђевић, Д. (ур.) Роми - социолошки увид. Ниш: Комренски социолошки сусрети , Пеликан Принт, 2000.

- Мирга, А., Мруз, Л. *Роми: разлике и нетолеранција.* Београд: Акапит, 1997.

- Савић, С. Митро, В. (ур). *Школа ромологије.* Нови Сад, Футура публикације, Женске студије и иптраживања, 2006.

Документарна ТВ репортажа

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Теоријско и практично упознавање студената са улогом документарне репортаже у савременој телевизијској продукцији, као и савладавање техника и вештина помоћу којих се репортажа реализује као један од ауторски назахтевнијих и најкреативнијих новинарских жанрова.

Сложеност телевизијске репортаже огледа се у њеној продубљеноси и разноврсности, због структуралних и контекстуалних питања, због драматуршких изазова и особеног стила снимања репортаже. Без обзира на скупу продукцију телевизијска репортажа је заступљена напрограмима свих телевизијских станица и има широку популарност у публици. Због свега постоји потреба да се заинтересованим студентима пружи могућност обуке и за овај специфичан жанр у оквиру техничких могућности Одсека за медијске студије Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду.

Исход предмета: Оспособљеност студената за самосталну продукцију документарних репортажа.

Студенти који изаберу овај курс имаће прилику да прошире знање о телевизијском изразу стечена на предмету Телевизијско новинарство и да на креативан начин реализују своје идеје за кратке документарне форме (до 10 минута). Биће омогућено и емитовање најуспешнијих радова на некој од телевизијских станица као и евентуално приказивање на фестивалима који у структури имају категорију студентских радова. Претходни година неколико студената Одсека за медијске студије освојило је вредне награде за своје репортаже на домаћим и регионалним фестивалима.

Садржај предмета

Теоријска настава*:* Документарни програм – дефинисање појма документарног; Документарне новинарске форме – историјски развој документаризма; Статус документарног програма у свету и код нас; ТВ реализам у документарном програму; Врсте документарне репотаже према програмском оквиру (ТВ репортажа у ТВ Дневнику, ТВ репортажа у оквирима специјализованог магазина, ТВ репортажа као засебна емисија, ТВ репортажа у серијалу); Врсте телевизијске репортаже према тематици (информативне политичке и привредне репортаже, репортаже из културе, спортске , историјске, путпосне, ТВ портрети, образовне); Идејни поступци у изради репортажа пре и након снимљеног материјала, Синопсис ТВ репортаже (како се пише, прилагођава, шта су захтеви за продукцију-избор екипе, ликације за снимање итд); Нарација (драматуршка структура репортаже); Језик слике (употреба слике и њеног значења); Монтажа слике и звука; Употреба графичких елемената.

Практична настава: Самостално писање сценарија за ТВ репортажу и снимање и монтажа уз помоћ снимателја и монтажера. Предпродукција (одабир теме, истраживање теме и писање предсинопсиса), продукција (снимање на терену, преглед материјала, развој сценарија) и постпродукција ТВ репортаже (обрада слике и звука).

Литература:

- Бојд, Е. *Новинарство у електронским медијима.* Београд: Клио, 2002. (343-388)
- Бабац, М. *Језик монтаже покретних слика*. Београд: Клио, 2000.
- Мек Квин, Д. *Телевизија*. Београд: Клио, 2000.
- Турковић, Х. *Нарав телевизије*. Загреб: Меандер, 2008.
- Соколов, А.Г. *Драматургија и монтажа (телевизија, филм, видео)*. (Електронско издање уџбеника које је превео и обрадио Марко Бабац) Нови Сад: Академија уметности , 2003.
- Рус Мол, Ш. *Новинарство.* Београд: Клио, 2005. (121-133)

- Жоли, М. *Слика и њено тумачење*. Београд: Клио, 2009.

- Група аутора. *Лексикон филмских и телевизијских појмова*. (електронско издање) Београд: Универзитет уметности, 2002.

Спорт и медији

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Упознати студенте са улогом медија у презентовању спортских активности и развити критички приступ овом проблему. Објаснити да се функција медија огледа у испуњавању слободног времена у оквиру кога спорт заузима значајно место. Посебно истаћи критички приступ кад је у питању спортска публика и насиље у спорту у контексту нових медија.

Исход предмета: Студенти су оспособљени да на критички начин сагледају улогу медија у презентовању савремених спортских догађаја. Критика мора бити усмерена на функције које спорт има у савременом друштву, пре свега оне које човека уклапају у потпуности у друштвени систем.

Садржај предмета

Теоријска настава: Условљеност медија и спорта посматрана са друштвеног, тј. социолошког аспекта. Социологија слободног времена. Друштвена улога медија у презентацији спорта. Спортска публика. Основне одлике и задаци спортског новинарства.

Практична настава: На вежбама се анализирају и коментаришу снимци спортских такмичења, снимци спортских приредби на којима је било насиља. Поред анализе наведених социолошких феномена, врши се анализа и презентују се студентски радови. Један час је предвиђен за извођење теренских вежби.

Литература:

- Баровић, В. *Медији и грађанска окупљања.* Нови Сад: Media Art Servis International, 2009.
- Баровић, В. *Социолошке паралеле у делу „Фудбалска библија“ као допринос савременом поимању игре и спорта у друштву.* У: Теме. Ниш, 2010. (562-575)
- Томпсон, К. *Морална паника*. Београд: Клио, 2003.
- Коковић, Д. *Спорт и медији*. Нови Сад: Факултет за услужни бизнис, 2006.
- Коковић, Д. *Доба насиља и спорт*. Нови Сад: Sports World, 1990.
- Кин, Џ. *Медији и демократија*. Београд: Филип Вишњић, 1995.

Медији и верске заједнице

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Стицање основних знања о медијској презентацији цркава и верских заједница у лаичким медијима, као и о презентацији садржаја у медијима чији су оснивачи цркве и верске заједнице; стицање практичних знања и медијских вештина за креирање верског програма у електронским и новим медијима, односно о извештавању о религијским садржајима и делатностима цркава и верских заједница у лаичким и верским традиционалним и новим медијима.

Исход предмета: Стечена способност за праћење верских садржаја и делатности цркава и верских заједница у лаичким и верским медијима. Моделирање (програмирање и форматирање) верских емисија у лаичким електронским и новим медијима, као и моделирање верског медија.

Садржај предмета

Теоријска настава: Предрасуде и стереотипи о црквама и верским заједницама. 2. Управљање у цркви, устројство цркава и верских заједница, сличности и разлике. 3. Свештенослужитељи и њихови чинови у црквама и верским заједницама. 4. Модели ословљавања у црквама и верским заједницама. 5. Релевантни празници у црквама и верским заједницама. 6. Преглед модела верских и неверских медија који негују религијске садржаје. 7. Дистинктивна обележја у форматирању националних, регионалних и локалних медија са фокусом на верски програм. 8. Верска тема од јавног интерса у неверским медијима (како одабрати верски догађај). 9. Искуства медија из света. 10. Професионално извештавање о религији. 11. Интернет као извор информација за извештавање о црквама и верским заједницама. 12. Посланице црквених великодостојника у медијској комуникацији. 13. Директни преноси прослава најзначајнијих верских празника

Практична настава: Извештавање о делатностима цркава и верских заједница, програмирање и форматирање верских рубрика/специјалних издања у новинама, верским емисијама у електронским традиционалним и новим медијима

Литература:

- Савић, С. *Религијски дискурс. Основни принципи превођења репигијске терминопогије.* 1996.

- Валић Недељковић, Д. *Радијски интервју. Анализа дискурса интервјуа са верским великодостојницима*. Београд: Задужбина Анлрејевић, 1999.

- Карановић, С. *Православни, католички, исламски, јеврејски и протестантски појмовник*. Београд: Министарство за људска и мањинска права, 2003.

- Стојковић, С. *Верска тема у лаичким медијима. Зборник Цркве, нерске зајелнице мелији и лемпкратија.* Нови Сад: Новосадска нпвинарска шкопа, 2005.

- Пралица, Д. *Религијски и идеолошки дискурс у посланицама Српске православне цркве.* Религија и толеранција бр. 5. Нови Сад: Центар за емпиријска истраживања религије, 2006.

- Валић Недељковић Д. *Модел верског формат радија.* У Религија & Толеранција. Нови Сад: Центар за емпиријско истраживање религије, 2009.

- Валић Недељковић Д. *Екраниуација патријарха.* У Религијска имагинација и савремени медији. Београд: Центар за емпиријско истраживање религије, 2010.

Новинарство и политика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Упознавање студената са природом односа између политике и медија и интересом демократског друштва да има медије независне од политичког утицаја.

Исход предмета: Студенти су оспособљени да разликују новинарство као делатност од јавног интереса од политичке пропаганде, као начина задовољавања неког партикуларног политичког интереса.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Улога политике у друштву и улога новинарства у друштву. 2. Веза између новинарства и политике. 3. Политички извори. 4. Историјат односа новинарства и политике.

5. Новинарство у недемократском друштву. 6. Новинарство у демократском друштву. 7. Политички притисци на медије. 8. Институционална и еснафска заштита слободе медија. 9. Политичке поруке у медијима. 10. Технике прикривања пропаганде. 11. Новинарство и политика у рату: ограничавање права на слободу медија, цензура, ратна пропаганда. 12. Партијско новинарство: новинари као друштвено-политички радници; партијска кадровска политика у новинарству. 13. Однос политике и медија у јавном власништву. 14. Однос политике и медија у приватном власништву. 15. Правна регулатива односа политике и медија.

Практична настава: 1. Вежбе разликовања новинарске информације од пропаганде. 2. Вежбе препознавања разних техника политичке пропаганде у медијима. 3. Вежбе препознавања такозване прикривене пропаганде у новинарским и неновинарским фомама казивања. 4. Вежбе препознавања политичких притисака на медије. 5. Вежбе везане за правну регулативу положаја медија. 6. Вежбе за коришћење политичких извора. 7. Гледање играних и документарних филмова о односу између новинарства и политике. 8. Израда семинарског рада.

Литература:

- Гоцини, Ђ. *Историја новинарства.* Београд, Клио, 2001.
- Рус-Мол, Ш. Загорац Кершер Ј.А. *Новинарство*. Београд, Клио, 2005.
- Валић-Недељковић, Д. *Рикошет речи.* Београд, Медији, 1997.
- Група аутора. *Рат је почео на Максимиру.* Београд, Медија центар, 1997.
- Томпсон, М. *Ковање рата.* Загреб, Хрватски хелсиншки одбор, 1995.
- Закарија, Ф. *Будућност слободе.* Београд, Дан Граф, 2004. (1-25)
- *Медијска спотицања у времену транзиције*. Медија план институт Сарајево, 2005. (72-82) www.mediaplan.ba.
- *Досије о медијима,* бр. 14 (јун-децембар 2004) и бр. 18 (јануар-март 2006). НУНС, Београд.
- *Речи и недела*. Центар за транзиционе процесе. Београд. 2011.

Невербална комуникација

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Упознавање са основним особинама невербалне комуникације и њеног значаја, као и конкретна примена у друштвеним ситуацијама и у медијима.

Исход предмета: Разумевање невербалне комуникације и овладавање вештинама невербалне комуницијације.

Садржај предмета

Теоријска настава: Основни принципи невербалне комуникације; 2. Акције; 3. Радње; 4. Гестови; 5; Држање тела; 6; Фацијална експресија; 7. Поглед; 8. Лични простор; 9. Територијално понашање; 10. Културна условљеност невербалне комуникације; 11. Представљање у свакодневном животу; 12. Невебална комуникација и медији (транскрипција једног телевизијског интервјуа).

Литература:

- Андевски, М. *Уметност комуницирања*. *Разноликост невербалне комуникације* (17-28) *Тренинг невербалне комуникације* (28-34). Нови Сад: Ceekom Books, 2008.

- Бењак, М. и др. *Без предрасуда и стереотипа*. (Изабрани текстови) Ријека: Издавачки центар Ријека, 2005.

- Вајнрајт, Г. и др. *Говор тела*. (Изабрани текстови) Београд: Пуна кућа, 2001.

- Гофман, Е. *Како се представљамо у свакодневном животу*. (Изабрана поглавља) Београд: Геопоетика, 2000.

- Guerrero, L. Hecht, K. Michael L. *The Nonverbal Communication Reader: Classic and Contemporary Readings (3rd Edition)*. Long Grove: Waveland Press, 2008.

- Дезмонд, М. *Голи мајмун*. (Изабрана поглавља) Ниш: Зограф, 2005.

- Дезмонд, М. *Интимно понашање*. (Изабрана поглавља) Ниш: Зограф, 2005.

- Дезмонд, М. *Откривање човека – водич кроз говор тела*. (Изабрана поглавља) Ниш: Зограф, 2005.

- Lambert, D. *Body Language 101:The Ultimate Guide to Knowing When People Are Lying, How They Are Feeling, What They Are Thinking, and More*. (Изабрана поглавља) New York: Skyhorse Publishing, 2008.

- Марковић, М. *Пословна комуникација*. (Изабрана поглавља) Београд: Клио, 2008.

- Пралица, Д. Пралица, Н. *Компаративна анализа комерцијалних и документарних ријалити ТВ програма*. Медијски дијалози – часопис за истраживање медија и друштва, год. 5, бр. 12. Истраживачки медијски центар, Подгорица. 2012. (391-403)

- Рот, Н. *Знакови и значења – вербална и невербална комуникација*. (Изабрана поглавља) Београд: Плато, 2004.

- Савић, С. *Делови невербалне комуникације.* Дискурс анализа. Нови Сад: Филозофски факултет, 1993. (44-47)

- Томић, З. *Пољубац у доба кулирања*. (Изабрана поглавља) Београд: Народна књига, 2006.

Европска културна историја

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Упознавање са културном историјом Европе кроз компаративни приступ европским националним културама. Указивање на везе књижевности, сликарства, архитектуре, музике, као и на кључне уметничке токове, у распону од старе Грчке и Рима до 20. века.

Исход предмета: Познавање основних токова европске културне историје. Стечена представа о њеним мултиетничким и мултикултурним аспектима и природи интеграција и дезинтеграција.

Садржај предмета

Теоријска настава*:* Шта је "културна историја"? Култура/цивилизација. Појам Европе и европске културе/култура. Проучавање култура, методологија. Периодизација (стари век, средњи век, нови век, модерно доба, техничка цивилизација, електорнска цивилизација).

Практична настава: Виртуелне "посете" музијима, мултимедијалне презентације уметничких предмета, фотографија, архитектуре итд; селектовање литературе према посебним интересовањима студената; радионице.

Литература:

- Барт, Р. *Књижевност, митологија, семиологија*. Београд: Нолит, 1971.
- Басилов, В. *Атлас човечанства (картографска грађа: порекло, култура и веровања народа света)*. Београд: Рад, 1986.
- Бродел, Ф. *Цивилизација кроз повијест*. Загреб: Глобус, 1990.
- Бродел, Ф. *Медитеран: простор и историја.* Београд: Центар за геопоетику, 1995.
- Буркхарт, Ј*. Култура ренесансе у Италији.* Сремски Карловци: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1989.
- Гуревич, А. Јаковлевич. *Проблем народне културе у средњем веку*. Београд: Графос, 1987.
- Дејвис, Н. *Европа, једна историја*. Нови Сад: Вега Медија, 2005.
- Делимо, Ж. *Цивилизација ренесансе*. Нови Сад: Књижевна заједница Новог Сада, 1989.
- Диби, Ж *Време катедрала: уметност и друштво 980 - 1420*. Београд: Нолит, 1989.
- Жунић, Д. *Социологија уметности*. Ниш: Филозофски факултет, 1995.
- Кале, Е. *Повијест цивилизације*. Загреб: Школска књига, 1990.
- Канлиф, Б. *Римско царство: народи и цивилизације*. Београд: Вук Караџић - Југословенска ревија, 1980.
- Крим, К. *Енциклопедија живих религија*. Београд: Нолит, 1992.
- Le Gof, Ž. *Средњовековна цивилизација западне Европе*. Београд: Југославија, 1974.
- Манго, С. *Оксфордска историја Византије*. Београд: Дерета, 2004.
- Петровић, С. *Митологија, култура, цивилизација*. Београд: Чигоја штампа, 1995.

Истраживачко новинарство

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Предмети предуслови Изборни блок 9, Изборни блок 10, Изборни блок 11.

Циљ предмета: Упознавање са појмом, методама и техникама истраживачког новинарства и његовим етичким границама.

Исход предмета: Обученост за новинарска истраживања и прикупљање тешко доступних информација.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Појам истраживачког новинарства. 2. Велики новинарски истраживачки подвизи у медијској историји. 3. Најчешће теме које захтевају истраживање. 4. Основне методе и технике истраживачког новинарства. 5. Закон о доступности информација Србије. 6. Јавне архиве и регистри као извори информација. 7. Новинар и полицијске и судске истраге. 8. Студија случаја, анкета, интервју, изјаве инсајдера. 9. Лажно представљање, провоцирање, тајно снимање. 10. Дозвољене и недозвољене новинарске хипотезе и шпекулације.11 Правна заштита медијске куће (ризици). 12. Злоупотребе истраживачког новинарства. 13. Етички кодекси. 14. Како се користе резулати новинарских истраживања. 15. Новинарска истраживања и медијска утакмица.

Практична настава: 1. Препознавање медијских жанрова у које су уграђена истраживања. 2. Одређивање теме која захтева истраживање. 3. Како се користе јавни регистри и архиве. 4. Траг новца. 5. Повезана лица. 6. Смер политичких интереса. 7. Симулација анкета и истраживачких интервјуа. 8. Карике које недостају. 9. Државне и пословне тајне. 10. Консултације са експертима. 11. Провера информација и правна заштита. 12. Најава сензационалних открића. 13. Како се пишу серијски новинарски жанрови. 14. Чување извора информација. 15. Правна заштита медија. II Новинарска радионица. Израда и припрема прилога за штампу, радио или телевизију, посета Архиву Војводине.

Литература:

- Баровић, В. *Истраживачко новинарство као професионална замка, мотивација или шанса.* Приручник – Истраживачко новинарство међу младима. Нови Сад: СУНС, 2009.

- Баровић, В. *Новинарски извори*. Линк број 71. Нови Сад, 2008.

- Де Бјерг, Х. *Истраживачко новинарство.* Београд: Клио, 2007.

Медијски систем Србије са медијским правом

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Разумевање међузависности економског, социјалног и медијског система у Србији; овладавање специфичностима структуралних делова медијског система Србије из угла њихове друштвене, економске, политичке, културне и професионалне детерминисаности. Упознавање са основним појмовима медијског права. Упознавање са актуелним домаћим медијским законодавством.

Исход предмета: Стечена основна теоријска знања о медијском систему Србије и оспособљеност за њихову практичну примену у обављању послова професионалних комуникатора у новинским, радијским, телевизијским станицама, интернетским порталима и редакцијама новинских агенција у Србији. Овладаност основним појмовима права са којима ће се редовно сусретати у новинарској пракси, у радном односу и другим облицима ангажованости у медијима.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Социјално-историјски оквир настајања и развоја савременог медијског система Србије. 2. Структура медијског система Србије. 3. Процеси етатизације и приватизације.

4. Процеси дерегулације и саморегулације. 5. Дневне, периодичне и локалне новине у Србији. 6. Национални, регионални и локални радио у Србији. 7. Национална, регионална и локална телевизија у Србији. 8. Интернетски медији у Србији. 9. Новинске агенције у Србији. 10. Основне историјске и културолошке карактеристике медијског права. 11. Компаративно медијско право. 12. Појам медијског права. Извори медијског права. 13. Медијско законодавство. 14. Законодавна регулација телекомуникација. 15. Законодавна регулација радиодифузије.

Практична настава: Препознавање одударања од правних и системских прописа у савременим медијима у Србији. Радионице о карактеристикама и специфичностима медијског система Србије.

Литература:

- Милетић, М. *Менаџмент медија.* Београд: Факултет за менаџмент малих и средњих предузећа, 2003.
- Милетић, М. *Масмедији у вртлогу промена*. Београд: Заједница РТВ станица Србије, 2001.
- Милетић, М. *Србија без 'четврте власти'*. Нови Сад: Култура полиса, 2004.
- Wren, D. Voich Jr. D. *Menadžment – proces, struktura, ponašanje.* Grmeč: Privredni pregled, Beograd, 2001.
- Pringle, P.K. Starr, M.F. McCavit, W.E. *Menadžment elektronskih medija*. Fokal pres: Sarajevo, 2004.
- Илић, М. *Медијске империје*. Завод за уџбенике и наставна средства: Београд, 1997.
- *Кодекс новинара Србије*. Београд, 2006.
- Различита актуелна истраживања о медијској сцени Србије.
- Закони којима се регулише медијска сфера у Србији.

Политички маркетинг

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Стицање знања о политичком маркетингу као виду политичког комуницирања које се остварује персуазивнима стратегијама и техникама, оспособљавање студената за практичну примену теоријских знања.

Исход предмета: Стицање знања о политичком маркетингу, оспособљеност студената за њихову практичну примену у обављању послова професионалних комуникатора у медијским организацијама или у специјализованим агенцијама за политички маркетинг, разумевање улоге новинарство у политичком комуницирању.

Садржај предмета

Теоријска настава: Политичко комуницирање и политички маркетинг. Настанак, развој и теоријске основе политичког маркетинга. Стратегије и методички постулати политичког маркетинга. Изборне и друге политичке кампање (функције, врсте, циљеви, елементи плана кампање). Фазе припреме и реализације кампање. Технике политичког маркетинга. Вредновање ефеката маркетиншких активности. Политички маркетинг и етика. Политички маркетинг и новинарство. Критичка валоризација политичког маркетинга.

Практична настава: Радионице о политичком маркетингу у изборним и другим политичким кампањама.

Литература:

- Матић, Ј. *Телевизија против бирача: телевизијска презентација кампања за парламентарне изборе у Србији 1990-2000*. Београд: Добар наслов, 2007.

- Ђорђевић, Т. *Комуникација и власт*. Београд: Младост, 1988.

- Лутовац, З. (ур.), *Бирачи и апстиненти у Србији*. Београд: Факултет политичких наука – Фриедрицх Еберт Стифтунг, Институт друштвених наука, 2007.

- Славујевић, З. *Политички маркетинг,* Београд: Факултет политичких наука, 2007.

- Славујевић, З. *Изборне кампање: поход на бираче*. Београд: Факултет политичких наука – Фриедрицх Еберт Стифтунг, 2007.

- Zerfaß, A. Radojković, M. *Menadžment političke komunikacije: osnove i koncept.,* Beograd: Fondacija Konrad Adenauer, Medijski program Jugoistočna Evropa, 2011.

Функционисање медија у тоталитарним системима

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Упознавање студената са природом функционисања медија у тоталитарним системима који су егзистирали, или још увек постоје у појединим земљама. Обучавање студената да усвоје основна критичка знања из домена тоталитарних идеологија.

Исход предмета: Студенти су оспособљени да уоче елементе тоталитаризма у прошлости као и у деловима савременог медијског система. Усвајају елементарна знања из функционисања медија у тоталитарним системима, као и о погубним последицама рада новинара у таквим околностима.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Одређење тоталитаризма. 2. Екстремни покрети. 3. Медији у Трећем рајху. 4. Пропаганда тридесетих година. 5. Ратна пропаганда. 6. Штампани медији и плакат у служби тоталитаризма. 7. Радио и тоталитаризам. 8. Нацистичка пропаганда међу војвођанским Немцима. 9. Штампа и фашизам. 10. Радио и фашизам. 11. Гушење слободе медија. 12. Филм. 13. Комунистичка пропаганда. 13. Социјалистичке земље и медији. 14. Диктатуре и медији. 15. Савремени тоталитарни системи и медији.

Практична настава: 1. Извори тоталитаризма. 2. Гост историчар. 3. Анализа нацистичке штампе. 4. Наша штампа о нацизму. 5. Анализа "Тријумфа воље". 6. Припрема за семинарски. 7. Студенти слушају радио снимке. 8. Немачки медији у Војводини. 9. Документарни филм. 10. Анализа говора. 11. Посета Музеју Војводине. 12. Семинарски радови. 13. СССР и медији. 14. Студија случаја. 15. Гост-политиколог.

Литература:

- Баровић, В. *Медији у Трећем рајху*. ЦМ*,* број 5. Београд, 2007.

- Баровић, В. *Радио и телевизија у нацистичком медијском систему.* Линк, број 84-85. Нови Сад: 2010.

- Бешлин, Б. *Весник трагедије – Немачка штампа у Војводини (1933-1941)*. Нови Сад, 2001.

- Hohne, H. *The Order of the Deaths Head*. Penguin Book, New York., 2000.

- Hull Stewart, D. *Film in the Third reich, Art and popaganda in Nazi Germany*. New York: Simon and Schuster, 1973.

Род и медији

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Циљ изборног предмета је стицање теоријских и усаврашавање практичних знања из домена родних студија, оспособавање за интердисциплинаран приступ у истраживањима конструкције рода у медијима и интеграцију родносензибилног приступа у медијском извештавању. Деконструкција стереотипа и предрасуда у медијској презентацији жене.

Исход предмета: Овладавање родносензибилисаним приступом у медијском извештавању, креирање медијске политике из родне перспективе**.**

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Појам и значај рода у медијском контексту. 2. Род и јавни дискурси. 3. Медијско законодавство Србије из родне перспективе. 4. Тип медија у контексту рода. 5. Улоге жене у медијима. 6. Употреба родно сензибилисаног језика у медијима. 7. Родни стереотипи и предрасуде у медијима. 8. Родно сензибилисано извештавање;.

Практична настава: 1. Мапирање медија (штампа, радио, телевизија, нови медији) из родне перспективе. 2. Анализа садржаја медија из родне перспективе. 3. Израда модела родно сензибилисаног медија.

Литература:

- Валић Недељковић, Д. *(Не)видљивост жена у политичком ТВ спору?- Анализа дискурса политичког тв спота у предизборној кампањи 2008. у Србији.* У Кандидаткиње. Нови Сад: Новосадска новинарска школа, 2008.

- Валић Недељковић, Д. *Род и медији.* У Увод у родне теорије. Нови Сад: Универзитет у Новом Саду, Центар за родне студије АЦИМСИ и Meditera Publishing, 2011.

- Валић Недељковић, Д. *Жене, мушкарци и медији: студија случаја Србија.* У Место и значај медијских студија за међународну сарадњу. Нови Сад Филозофски факултет,

- Валић Недељковић, Д. *Родна перспектива извора информација у водећој дневној штампи у Србији.* Београд: Култура, 2011.

- Пајванчић, М. Пајванчић, А. *Род и политика.* У Увод у родне теорије. Нови Сад : Универзитет у Новом Саду, Центар за родне студије АЦИМСИ и Meditera Publishing, 2011.

Економско новинарство

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Упознати студенте са специфичностима новинарског праћења економског и привредног живота.

Исход предмета: Обученост студената за професионално извештавање и анализирање економског и привредног живота у земљи и свету.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Специфичности привредног новинарства. 2. Макроекономске теме: инфлација и порези. 3. Праћење привредне конјуктуре. 4. Грађанин као потрошач. 5. Посебност берзанских извештаја. 6. Биланс успеха предузећа и банака. 7. Инфраструктурни привредни системи (саобраћај, енергетика, водопривреда, комуналне службе). 8. Значај међународних финансијских институција (ММФ, Светска банка, Европска банка). 9. Пољопривредне теме. 10. Велики пројекти. 11. Приче о успесима и банкротствима. 12. Економски лобији и притисци на медије. 13. Економске прогнозе и последице. 14. Извештавање о буџету.

Практична настава: 1. Замке стручног језика. 2. Обавезе медија према интресовањима грађанина-потрошача. 3. Препознавање јавног интереса у приватној економији. 4. Препознавање економских трендова. 5. Граница помоћи и инструкција у новчаним пословима. 6. Корпорацијски листови: како се пишу и колико им се верује. 7. Обавеза инфраструктурних система на обавештавање грађанства. 8. Грађански стандард – обиље тема. 9. Обавештавање о комуналним предузећима и њиховим услугама. 10. Писање о шверцу и пореској евазији. 11. Идеје за запошљавање и преживљавање. 12. Извештавање са сајмова и промоција. 13. Притисак корпорација на медије. 14. Разлика између новинарства и рекламирања.

Литература:

- Боаров, Д. *Апостоли српских финансија*. Београд: Стубови културе, 1997.
- Гавранович, А. *Медијска обратница*. Загреб: Свеучилишна књижара, 2006.
- Деј, Л. А. *Етика у медијима*. Београд: Медија центар Београд, 2004.
- Кејнз, Џ. М. *Економски есеји*. Нови Сад: Матица српска, 1987.
- Ранд, Е. *Врлина себичности*. Нови Сад: Глобал, 1997.
- Касио, В. Ф. *Одговорно реструктурирање*. Нови Сад: Прометеј, 2003.
- Shiller, R. J. *The New Financial Order*. Princeton: Princeton University Press, 2004.
- Штимац, М. *Српско берзанско пословање*. Београд: Стубови културе, 2004.

Медијска конвергенција

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Увести студенте у главне теме у области утицаја информационо-комуникационих технологија на медије. Омогућити им да овладају основним способностима у области конвергенције журнализма и да разумеју улогу интернета и мрежних комуникација у процесу конвергенције медија. Презентовати студентима могућности развоја технологија конвергенције медија у блиској будућности.

Исход предмета: Након завршеног курса студент треба да покаже знање и способности да објасни важност конвергенције медија у IT и индустрији медија, објасни разне начине преноса информација, имплементира неке од научених техника и концепта у односу на начине приступа и кориштења веба и мобилних масовних медија, покаже знање о главним техничким и нетехничким токовима развоја нове генерације конвергентних сервиса ИКТ, као и информисаност о релевантним аспектима корисничког интерфејса који се појављују у конвергенцији културе, журнализма, политике, економије, права и социологије.

Садржај предмета

Теоријска настава: Увод у конвергенцију медија. Штампа, радио и телевизија у контексту медијске конвергенције. Веб и нове методе слања садржаја. Онлајн забавна индустрија. Мас-медији на вебу. Основе и токови конвергентног журнализма. Мултимедија за журнализам и Пи-Ар. Емитовање на вебу (webcasting). Конвергенција веба са другим медијима. Дигитална видео слика и видео емисије. Мас-медији и подкастинг. Мобилни мас-медији. Семантички веб као помоћ за конвергенцију медија. Конвергенција журнализма и будуће професије. Публика и корисници конвергентних медија. Конвергенција медија у образовању.

Практична настава: На вежбама студенти уче да раде са конвергентним пакетима. На примерима анализирају нове методе слања садржаја и утицаје конвергенције медија на креативне индустрије. Конструисање класичних медија по моделу медијске конвергенције.

Литература:

- Doyle, G. *Media Ownership: Concentration, Convergence and Public Policy.* SAGE Publication, 2002.
- Grant, A. E. Wilkinson, J. S. (Editors) *Understanding Media Convergence.* Oxford UP, 2008.
- Fidler, R. *Mediamorphosis: razumevanje novih medija.* Beograd: Clio, 2004.
- Jenkins, H. *Confronting the Challenges of Participatory Culture: Media Education for the 21st Century*. MIT, 2009.
- Jensen, K.B. *Media Convergence: The Three Degrees of Network, Mass and Interpersonal Communication.* Routledge, 2010.
- Kolodzy, J. *Practicing Convergence Journalism: An Introduction to Cross-Media Storytellin.* Routledge, 2013.
- Meikle, G. Young, S. *Media Convergence: Networked Digital Media in Everyday Life.* Palgrave Macmillan, 2012.
- Staiger, J. Hake, S. *Convergence Media History.* Routledge, 2009.

Великани српског новинарства

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Упознати студенте са највећим именима српског новинарства, и најважнијим историјским токовима у развоју новинарства на нашим просторима.

Исход предмета: Стечен висок ниво знања о историјским личностима које су највише утицале на настанак и развој новинарства на овим просторима, а биле су важне и за укупан друштвени развој.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Димитрије Давидовић. 2. Милорад и Данило Медаковић. 3. Јаков Игњатовић и Светозар Милетић. 4. Светозар Марковић и Владимир Јовановић. 5. Јован Павловић. 6. Пера Тодоровић и Мита Ценић. 7. Михаило Полит Десанчић. 8. Димитрије Туцовић. 9. Браћа Рибникар. 10 Крста Цицварић и Моша Пијаде. 11. Велимир Бајкић. 12. Милош Црњански и Раде Драинац. 13. Предраг Милојевић и Милица Јаковљевић. 14. Владимир Дедијер. 15. Љубомир Вељковић и Слободан Глумац.

Практична настава: 1. Национални радници и просветитељи. 2. Штампари и новинари. 3. Новине у служби политике. 4. Идеолози као новинари. 5. Српска журналистика по угледу на светска журналистичка кретања. 6. Политички критичари. 7. Либерално и радикално у новинама. 8. Борци за социјалну правду. 9. Утемељивачи „Политике". 10. Превртљивост и доследност. 11. Економски аналитичари. 12. Песници као новинари. 13. Дописници из светских престоница. 14. Комунисти отпадници. 15. Настанак првих њуз магазина и таблоида.

Литература:

- Боаров, Д. Баровић, В. *Великани српске штампе*. Београд: Службени гласник, 2011.

- Баровић, В. *Новинарски рад Бранислава Нушића као прилог структуралном проучавању развоја жанрова у историји српске журналистике*. У: Гудурић, С. (ур.). *Језици и културе у времену и простору.* Нови Сад: Филозофски факултет, 2012. (541-546)

- Крестић, В. *Историја српске штампе у Угарској 1791-1914*. Нови Сад: Матица српска, 1980.

- Попов, Д. *Српска штампа у Војводини 1918-1941*. Нови Сад: Матица српска, 1983.

Психологија јавног мњења

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Упознавање студената са појавом јавног мнења. Оспособљавање студената за разумевање односа медија и мишљења јавности. Оспособљавање студената за регистровање друштвено актуелних тема и за развијање стратегија за њихово истраживање и медијско презентовање.

Исход предмета: Од студента се очекује да на крају курса: покаже разумевање јавног мњења и односа јавног мнења и сродних појмова; покаже познавање и разумевање различитих схватања јавног мнења; покаже разумевање формирања, одржавања и мењања јавног мнења; покаже разумевање улоге медија у формирању и презентацији јавног мнења; покаже разумевање јавног мнења у зависности од друштвено-политичког контекста; покаже разумевање зависности резултата истраживања јавног мнења од примењене истраживачке стратегије.

Садржај предмета

Теоријска настава: Одређење појма јавности. Однос јавности, јавног мнења и сродних појмова. Фактори формирања и одржавања јавног мнења. Утицај медија на јавно мнење. Истраживање јавног мнења: различите стратегије и њихове консеквенце. Ставови: одређење и мерење. Конформизам, послушност и покоравање ауторитету. Утицај социјалних фактора на понашање.

Практична настава: Интервју, мањи експерименти на теме обрађене на курсу, дискусије о важности психолошких појава и процеса за разумевање понашања људи.

Литература:

- Биро, М. *Хомо посткомунистикус*. Београд: Библиотека 20. век, 2006.
- Кристофору, К. (ур.) *Медији и избори: студије случајева*. Београд: Европски Институт за медије и Самиздат Б92, 2003.
- Рот, Н. *Основи социјалне психологије*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2005.
- Томић, З. *Комуникација и јавност*. Београд: Чигоја штампа, 2007.

Новинарска пракса 1 - новинарство у штампаним медијима

Број ЕСПБ: 3

Услов: положен испит из предмета Новинарство у штампаним медијима

Циљ предмета: Упознавање са радом националних, регионалних и локалних новинских редакција, извршавање поверених задатака и оспособљавање за самостални новинарски рад.

Исход предмета: Оспособљеност да се стечено теоријско и стручно знање примени у пракси и у самосталном обављању новинарских задатака.

Садржај стручне праксе: консултовање са водитељем праксе/ментором/уредником у медију; присуствовање и активно учествовање у редакцијским састанцима; предлагање тема за новинарску обраду; прихватање извештачких и новинарских задатака; припрема новинарских прилога на терену и у редакцији; анализа прихваћених и одбијених прилога; вођење дневника стручне праксе (приказ и оцена редакцијског састанка, коментара уредника и новинара о обављеном послу; план рада и радни задаци за сваки дан); разговор са наставником: анализа програма праксе и остварених циљева на основу дневника и извештаја водитеља праксе.

Број часова, ако је специфицирано:

Методе извођења: консултовање са водитељем праксе/ментором/уредником у медију; анализа прихваћених и одбијених прилога; вођење дневника стручне праксе; у разговору са наставником анализа програма праксе и остварених циљеве на основу дневника и извештаја водитеља праксе.

Оцена знања (максималан број поена 100)

Дневник праксе 15

Конкретан сложенији самосталан рад 40

Извршавање дневних задатака 30

Похађање праксе 15

Новинарска праксса 2 – радијско новинарство

Број ЕСПБ: 3

Услов: обављена пракса 1 и положен испит из радијског новинарства

Циљ предмета: Упознавање са радом националних, регионалних и локалних радијскх редакција, извршавање поверених задатака и оспособљавање за самостални новинарски рад.

Исход предмета: Оспособљеност да се стечено теоријско и стручно знање примени у пракси и у самосталном обављању новинарских задатака на радију.

Садржај стручне праксе: консултовање са водитељем праксе/ментором/уредником у медију; присуствовање и активно учествовање у редакцијским састанцима; предлагање тема за новинарску обраду; прихватање извештачких и новинарских задатака; припрема новинарских прилога на терену и у редакцији; анализа прихваћених и одбијених прилога; вођење дневника стручне праксе (приказ и оцена редакцијског састанка, коментара уредника и новинара о обављеном послу; план рада и радни задаци за сваки дан); разговор са наставником: анализа програма праксе и остварених циљева на основу дневника и извештаја водитеља праксе.

Број часова, ако је специфицирано:

Методе извођења: консултовање са водитељем праксе/ментором/уредником у медију; анализа прихваћених и одбијених прилога; вођење дневника стручне праксе; у разговору са наставником анализа програма праксе и остварених циљеве на основу дневника и извештаја водитеља праксе.

Оцена знања (максималан број поена 100)

Дневник праксе 15

Конкретан сложенији самосталан рад 40

Извршавање дневних задатака 30

Похађање праксе 15

Новинарска пракса 3 - ТВ новинарство

Број ЕСПБ: 3

Услов: Обављене претходне две праксе и положен испит из предмета Телевизијско новинарство

Циљ предмета: Да студенти додатно унапреде своје новинарске вештине у врсти медија за који сматрају да би желели да се уже специјализују.

Исход предмета: Стечена додатна знања и вештине за рад у медијима.

Садржај стручне праксе: Рад у редакцији, одлазак на терен, израда финалних медијских производа у сарадњи са професионалним новинарима.

Број часова, ако је специфицирано:

Методе извођења: Рад са ментором (новинари и или уредници одабраног медија) и самосталан рад.

Оцена знања (максималан број поена 100):

Дневник праксе 15

Конкретан сложенији самосталан рад 40

Извршавање дневних задатака 30

Похађање праксе 15

Новинарска пракса 4

Број ЕСПБ: 3

Услов: Обављене претходне три праксе.

Циљ: Да студенти додатно унапреде своје новинарске вештине у врсти медија за који сматрају да би желели да се уже специјализују

Очекивани исходи: Стечена додатна знања и вештине за рад у медијима.

Садржај стручне праксе: Рад у редакцији, одлазак на догађаје, израда медијских производа у сарадњи са професионалним новинарима.

Број часова, ако је специфицирано:

Методе извођења: Рад са менторм (новинари и или уредници одабраног медија) и самостални рад.

Оцена знања (максималан број поена 100):

Дневник праксе 15

Конкретан сложенији самосталан рад 40

Извршавање дневних задатака 30

Похађање праксе 15

Енглески језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема

Циљ предмета

Циљ предмета јесте да студенти утврде претходно стечено знање енглеског језика и даље унапређују знање вокабулара и граматике, као и да развијају језичке вештине обрађујући теме прилагођене предвиђеном нивоу знања.

Исход предмета

До краја курса студенти савладавају градиво покривено првом половином укупног броја лекција у уџбенику достижући ниво знања између нижег средњег (*pre-intermediate*) и средњег (*intermediate*) нивоа.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Комбиновањем елемената традиционалног приступа и комуникативног метода, студенти се упознају са граматичким структурама и вокабуларом, те развијају језичке вештине слушања, читања, говора и писања кроз разноврсне вежбе.

Тематске целине: слободно време, значајни догађаји из приватног живота, свакодневна рутина и посао, посебне прилике и празници, опис физичког изгледа и карактера, одмор и путовање, амбиције и снови.

Граматичке јединице: упитне конструкције; *Present Simple*; *Past Simple*; модални глаголи *should*, *can*, *have to*; *Present Continuous* и *Present Simple*; *Present Continuous* са значењем будућности; компарација придева; конструкције са *going to*, *planning to*, *would like to*, *would rather*; конструкција са *will*; *Present Perfect* и *Past Simple*.

Литература

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook, Mini-dictionary. Longman: London.

Cunningham, G. & Redstone, C. (2012). *Face2face. 2nd edition. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook. CUP: Cambridge.

Oxenden, C, Latham-Koenig, C. & Seligson, P. (2005). *New English File. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook. OUP: Oxford.

Енглески језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик А2.1

Циљ предмета

Циљ предмета јесте да студенти наставе да унапређују знање вокабулара и граматике, као и да развијају језичке вештине обрађујући теме прилагођене предвиђеном нивоу знања.

Исход предмета

До краја курса студенти савладавају градиво покривено другом половином укупног броја лекција у уџбенику достижући очекивани средњи ниво знања (*intermediate*).

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Комбиновањем елемената традиционалног приступа и комуникативног метода, студенти се упознају са граматичким структурама и вокабуларом, те развијају језичке вештине слушања, читања, говора и писања кроз разноврсне вежбе.

Тематске целине: различите земље и културе, живот некад и сад, здравље, интересовања, предмети у свакодневној употреби, одговарајућа особа за посао, новац, имагинарне ситуације.

Граматичке јединице: употреба чланова и квантификатора; модални глаголи *may, might, will*; конструкције са употребом садашњег времена и везника *if, when, before*; *Past Continuous*; конструкција *used to*; герунд; пасивне конструкције; *Present Perfect Continuous*, и *Present Perfect Simple*; *Past Perfect*; кондиционалне реченице.

Литература

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook, Mini-dictionary. Longman: London.

Cunningham, G. & Redstone, C. (2012). *Face2face. 2nd edition. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook. CUP: Cambridge.

Oxenden, C, Latham-Koenig, C. & Seligson, P. (2005). *New English File. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook. OUP: Oxford.

Енглески језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема

Циљ предмета

Циљ предмета је да, у контекстима које даје литература, студенти овладају вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, као и да на истом нивоу овладају вокабуларом и граматичким јединицама које обрађује литература.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се (у контекстима које литература пружа) служи вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, и да на истом новоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Теме покривене у првих шест поглавља (модула) курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора, обухватају: представљање себе и упознавање других, успомене, различите земље и поднебља, животне приче, планове за будућност, вести и медије.

Граматичке јединице које се обрађују су: питања и кратки одговори, глаголска времена (*Present Simple, Present Continuous, Past Simple, Past Continuous, Present Perfect Simple, Present Perfect Continuous*), конструкције за изражавање будућности, поређење придева са изражавањем суптилнијих разлика, пасив, први кондиционал.

Литература

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Intermediate*. Students' book with Mini-dictionary. Pearson: London.

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Intermediate*. Workbook. Pearson: London.

Енглески језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик Б1.1

Циљ предмета

Циљ предмета је да, у контекстима које даје литература, студенти овладају вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, као и да на истом нивоу овладају вокабуларом и граматичким јединицама које обрађује литература.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се (у контекстима које литература пружа) служи вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, и да на истом новоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Теме покривене у других шест поглавља (модула) курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора, обухватају: друштвене контакте, важне проналаске и објекте, друштво и будућност, необичне приче, правила и слободе, дилеме и одлуке.

Граматичке јединице које се обрађују су: изражавање спонтаних одлука и предвиђања, односне реченице, квантификатори, глаголска времена (*Past Simple, Past Perfect*), први, други и трећи кондиционал, неуправни говор, изражавање обавезе и дозволе у садашњости и прошлости.

Литература

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Intermediate*. Students' book with Mini-dictionary. Pearson: London.

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Intermediate*. Workbook. Pearson: London.

Енглески језик Б2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема

Циљ предмета

Овладавање језичким вештинама на нивоу Б2.1, течно читање и разумевање релативно комплексних општих текстова, добро разумевање свакодневног говореног језика, овладавање вештином писања текстова на опште теме, усмено изражавање ставова и мишљења, разумевање елемената култура енглеског говорног подручја.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме главне идеје сложенијих текстова који се баве конкретним и апстрактним темама, да компетентно учествује у размени мишљења са говорницима чији је матерњи језик енглески, да износи своје ставове релативно течно и да продукује јасан и повезан писани текст на релативно велики број тема.

Садржај предмета

Практична настава:Вежбе

Комбиновањем традиционалног приступа и комуникативног метода у оквиру курса се развијају све језичке вештине. Настава обухвата прву половину наставних јединица одабране литературе. Обрађују се теме прошлости и садашњости, породице и дома, постигнућа и изума, ума. Обрађују се следеће граматичке целине: понављање глаголских времена, помоћни глаголи, творба именица, герунда и придева, наративна глаголска времена, пасив, перфективна времена, чланови.

Литература

Cunningham, S. & P. Moor (2007). *New Cutting Edge Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook, Mini-dictionary. London: Longman.

Crace, A. & Acklam, R. (2012). *New Total English Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook. London: Pearson.

Soars, L. & Soars, J. (2006). *New Headway Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook. Oxford: Oxford University Press.

Енглески језик Б2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик Б2.1

Циљ предмета

Овладавање језичким вештинама на нивоу Б2.2, течно читање и разумевање релативно комплексних општих текстова, добро разумевање свакодневног говореног језика, овладавање вештином писања текстова на опште теме, усмено изражавање ставова и мишљења, разумевање елемената култура енглеског говорног подручја.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме главне идеје сложенијих текстова који се баве конкретним и апстрактним темама, да компетентно учествује у размени мишљења са говорницима чији је матерњи језик енглески, да износи своје ставове релативно течно и да продукује јасан и повезан писани текст на релативно велики број тема.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Комбиновањем традиционалног приступа и комуникативног метода у оквиру курса се развијају све језичке вештине. Настава обухвата другу половину наставних јединица одабране литературе. Обрађују се теме животних успона и падова, ума, успеха и славе, комуникације међу људима, савремених достигнућа науке. Обрађују се следеће граматичке целине: релативне клаузе, герунд и инфинитив, модални глаголи, будућа глаголска времена, хипотетичке ситуације, управни и неуправни говор.

Литература

Cunningham, S. & P. Moor (2007). *New Cutting Edge Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook, Mini-dictionary. London: Longman.

Crace, A. & Acklam, R. (2012). *New Total English Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook. London: Pearson.

Soars, L. & Soars, J. (2006). *New Headway Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook. Oxford: Oxford University Press.

Енглески језик Б2.3

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик Б2.2

Циљ предмета

Даљи развој кодне и комуникативне компетенције на енглеском језику на нивоу Б2.3 (по класификацији Савета Европе) и оспособљавање студената за разумевање различитих типова писаних и говорних текстова и њихове структуре као и за успешну комуникацију у различитим друштвеним ситуацијама.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме сложеније текстове који се баве конкретним и апстрактним темама, да препозна структуру неких основних типова текстова и у њима пронађе потребне информације, да учествује у разговору на разне теме, да у разговору затражи појашњења и да их разуме, да изрази своје мишљење и да га аргументује, а да при том употребљава разноврстан вокабулар и граматичке структуре.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

У оквиру предмета студенти практично развијају језичке вештине разумевања говорног језика, читања, усменог и писменог изражавања. Обрађују се граматичке и речничке јединице примерене наведеном нивоу уз употребу савремених наставних метода и расположивих средстава, уз обраду тематских целина из прве половине уџбеника.

Литература

Newbrook, J., Wilson, J. and Acklam, R. (2008). *FCE Gold Plus*. Coursebook and Exam Maximiser. Pearson Education, Harlow.

Haines, S and Stewart, B. (2008). *First Certificate Masterclass*. Student's book and Workbook OUP, Oxford.

Longman Dictionary of Contemporary English. 5th ed. Pearson Education, Harlow.

Oxford Advanced Learner's Dictionary. 8th ed. OUP, Oxford.

Macmillan English Dictionary for Advanced Learners. Macmillan Education, Oxford.

Енглески језик Б2.4

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик Б2.3

Циљ предмета

Даљи развој кодне и комуникативне компетенције на енглеском језику на нивоу Б2.3 (по класификацији Савета Европе) и оспособљавање студената за разумевање различитих типова писаних и говорних текстова и њихове структуре као и за успешну комуникацију у различитим друштвеним ситуацијама.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме сложеније текстове који се баве конкретним и апстрактним темама, да препозна структуру неких основних типова текстова и у њима пронађе потребне информације, да учествује у разговору на разне теме, да у разговору затражи појашњења и да их разуме, да изрази своје мишљење и да га аргументује, а да при том употребљава разноврстан вокабулар и граматичке структуре.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

У оквиру предмета студенти практично развијају језичке вештине разумевања говорног језика, читања, усменог и писменог изражавања. Обрађују се граматичке и речничке јединице примерене наведеном нивоу уз употребу савремених наставних метода и расположивих средстава, уз обраду тематских целина из друге половине уџбеника.

Литература

Newbrook, J., Wilson, J. and Acklam, R. (2008). *FCE Gold Plus*. Coursebook and Exam Maximiser. Pearson Education, Harlow.

Haines, S and Stewart, B. (2008). *First Certificate Masterclass*. Student's book and Workbook OUP, Oxford.

Longman Dictionary of Contemporary English. 5th ed. Pearson Education, Harlow.

Oxford Advanced Learner's Dictionary. 8th ed. OUP, Oxford.

Macmillan English Dictionary for Advanced Learners. Macmillan Education, Oxford.

Француски језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан један од студијских програма на Филозофском факултету

Циљ предмета:

Стицање основних језичких вештина и основне комуникативне компетенције француског језика.

Исход предмета

Студенти су у стању да поздраве и да се представе на француском, као и да представе неког. Могу да позову и да одговоре на позив.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: Поздрављање. Представљање. Израђавање личног става. Коришћење формулара. Позивање и одговор на позив.

Култура и цивилизација: Основни појмови о Француској и другим франкофоним земљама.

Граматика: Презент правилних и најчешћих неправилних глагола. Члан (одређени, неодређени и сажети). Број. Род. Постављање питања. Негација. Личне заменице (ненаглашене и наглашене).

Лексика: Најчешће употребљаване речи у свакодневној комуникацији.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање на елементарном нивоу.

Литература

Girardet, J. et Pécheur, J., *Campus 1*, CLE International, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан/положен испит из Француског језика – почетни курс I (А1.1)

Циљ предмета:

Стицање језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на нивоу А1 учења француског језика.

Исход предмета

Студенти владају комуникативном компетенцијом француског језика на нивоу А1 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: изражавање слагања и неслагања. Изражавање података о личном животу. Сналажење у простору и времену. Изражавање личног мишљења.

Култура и цивилизација: свакодневни живот у Француској. Градови у Француској. Празници. Сликарство. Музика.

Граматика: Passé composé. Показни и присвојни придеви. Предлози. Презент индикатива и императива повратних глагола. Изражавање времена. Изражавање циља, узрока, последице и опозиције.

Лексика: најчешће употребљаване речи које се односе на околину, породицу, свакодневни живот.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање на нивоу А1.

Литература

Girardet, J. et Pécheur, J., *Campus 1*, CLE International, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан/положен испит из Француског језика – почетни курс II (А1.2) **или** владање француским језиком на нивоу А1 европског језичког оквира (провера тестом на почетку године).

Циљ предмета:

Подизање нивоа језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на ниво А2 европског језичког оквира.

Исход предмета

Студенти у потпуности владају комуникативном компетенцијом на нивоу А1 европског језичког оквира, као и појединим елементима комуникативне компетенције на нивоу А2 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: описивање прошлих догађаја.

Култура и цивилизација: историја Француске. Исхрана у Француској. Географија Француске.

Граматика: Passé Composé. Партитивни члан. Изражавање количине.

Лексика: Речи које се користе за физичко и психолошко описивање људи, описивање ситуације, догађаја и околине. Описивање личних активности и доживљаја. Изражавање трајања.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање оквирно на нивоу А2.

Литература

Flumian, C., Labascoule J., Lause C. et Royer C., *Nouveau Rond-Point 1*, Maison des langues, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Од слушан/положен испит из Француског језика – нижи средњи I (А2.1)

Циљ предмета:

Подизање нивоа језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на ниво А2 европског језичког оквира.

Исход предмета

Студенти владају комуникативном компетенцијом француског језика на нивоу А2 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: Коментар новинских чланака. Изражавање жеље, обавеза, забрана. Давање и тражење дозволе. Тражење информација у научним текстовима.

Култура и цивилизација: Књижевност. Медији у Француској. Французи и здравље. Исхрана у Француској. Живот у франкофоним земљама.

Граматика: Изражавање будућности. Заменице директног и индиректног објекта. Просте релативне заменице. Прилози. Партитивни члан. Présent progressif et passé récent. Компарација придева.

Лексика: Изражавање навика и уобичајених радњи. Речи из домена разних професионалних активности. Речник из домена здравља.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање на нивоу А2.

Литература

Flumian, C., Labascoule J., Lause C. et Royer C., *Nouveau Rond-Point 1*, Maison des langues, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Владање француским језиком на нивоу А2 европског језичког оквира (провера тестом на почетку године).

Циљ предмета:

Подизање нивоа језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на ниво Б1 европског језичког оквира.

Исход предмета

Студенти у потпуности владају комуникативном компетенцијом на нивоу А2 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: описивање прошлих догађаја. Живот у граду.

Култура и цивилизација: историја Француске. Исхрана у Француској. Географија Француске.

Граматика: Passé Composé/Imparfait. Партитивни члан. Изражавање количине. Кондиционал.

Лексика: Речи које се користе за физичко и психолошко описивање људи, описивање ситуације, догађаја и околине. Описивање личних активности и доживљаја. Изражавање трајања.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање оквирно на нивоу Б1.

Литература

Flumian, C., Labascoule J., Lause C. et Royer C., *Nouveau Rond-Point 2*, Maison des langues, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан/положен испит из Француског језика – средњи I (Б1.1)

Циљ предмета:

Подизање нивоа језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на ниво В1 европског језичког оквира.

Исход предмета

Студенти владају комуникативном компетенцијом француског језика на нивоу А2 и појединим елементима нивоа Б1 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: Коментар новинских чланака. Изражавање жеље, обавеза, забрана. Давање и тражење дозволе. Тражење информација у научним текстовима.

Култура и цивилизација: Књижевност. Медији у Француској. Французи и здравље.

Граматика: Изражавање будућности. Сибжонтив. Релативна заменица: dont. Плускамперфекат. Заменице директног и индиректног објекта.

Лексика: Изражавање навика и уобичајених радњи. Речи из домена разних професионалних активности. Речник из домена здравља.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање на нивоу Б1.

Литература

Flumian, C., Labascoule J., Lause C. et Royer C., *Nouveau Rond-Point 2*, Maison des langues, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Италијански језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета разумевање и употреба италијанског језика у свакодневним приликама; представити себе и друге, дати о себи и другима основне податке (порекло, адресу, телефон,...), тражити сличне податке и информације.

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за А1 ниво Заједничког европског референтног оквира.

Садржај предмета

Практична настава (0+4) – састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекторских вежби (0+1) и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе из морфосинтаксе: Италијански алфабет. Акценат. Појам дифтонга, трифтонга и хијата. *Elisione, troncamento*. Род и број именица и придева. Одређени и неодређени члан. Предлози и спајање предлога са одређеним чланом. Заменице: личне заменице у функцији субјекта, ненаглашене и наглашене личне заменице у функцији директног објекта. Повратне заменице. Показни придеви и заменице (*questo, quello*). Посесивни придеви и заменице. Речце *ci, ne*. Правилни глаголи све 3 конјунгације у презенту *(indicativo presente*). Модални глаголи: *volere, potere, dovere.* Неправилни глаголи: *fare, dare, stare, andare, sapere, venire, uscire, dire, bere, piacere, dispiacere*. Прилози за место, време, начин. Основни и редни бројеви до 1000.

Лекторске вежбе: оспособљавање студената за коректан изговор речи и реченица; усмено и писмено разумевање кратких и елементарних италијанских текстова са освртом на елементе италијанске културе и цивилизације (основни појмови о италијанској географији, италијанским градовима, свакодневним навикама Италијана и типичном начину исхране).

Вежбе обраде текста и говора: препознавање облика и садржаја усвојених у спровођењу оквирног програма и писање састава на задату тему.

Литература

Основни приручници: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 1*, Firenze 2001

S. Nocchi, *Grammatica pratica della lingua italiana*, Firenze 2001

Додатна литература: С. Модерц, *Граматика италијанског језика*, Београд 2006.

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996.

Италијански језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: одслушан/ положен испит из Италијанског језика А1.1

Циљ предмета Разумевање и употреба фреквентних реченица у разним приликама (у јавном и приватном животу). Комуницирање у простим и рутинским ситуацијама. Писање кратких и једноставних текстова у циљу комуникације, интеракције и описивања.

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за А1 ниво Заједничког европског референтног оквира.

Садржај предмета

Практична настава (0+4) – састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекторских вежби (0+1) и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе из морфосинтаксе: Посесивни придеви и заменице. Компарација придева: компаратив и суперлатив (релативини и апсолутни). Неодређени придеви и заменице. Заменице: наглашене и ненаглашене личне заменице у функцији индиректног објекта. Повратни глаголи. Безлична форма.Прошла времена *passato prossimo* и *imperfetto* (облици и употреба). Кондиционал прости (облици). Основни и редни бројеви преко 1000.

Лекторске вежбе: Увежбавање изговора речи и реченица, усмено и писмено изражавање на италијанском језику уз коришћење једноставних текстова са елементима италијанске културе и цивилизације који се односе на савремени живот (становање, одевање, слободно време, спорт).

Вежбе обраде текста и говора: препознавање облика и садржаја усвојених у спровођењу оквирног програма и писање састава на задату тему.

Литература

Основни приручници: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 1*, Firenze 2001

L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 2*, Firenze 2001

S. Nocchi, *Grammatica pratica della lingua italiana*, Firenze 2001

Додатна литература: С. Модерц, *Граматика италијанског језика*, Београд 2006.

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996.

Италијански језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: одслушан/ положен испит из Италијанског језика А1.2

Циљ предмета

Добро сналажење у једноставној комуникацији и израда кратких, тематски разноврсних текстова (опис искуства, догађаја у прошлости, опис будућности, исказивање снова, жеља, планова, и наредби).

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за А2 ниво Заједничког европског референтног оквира.

Садржај предмета

Практична настава (0+4) – састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекторских вежби (0+1) и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе морфосинтаксе: Употреба прошлих времена (*imperfetto* и *passato prossimo*).Футур (облици и употреба). Релативне заменице. Императив (облици и употреба). Императив са здруженим заменицама. Кондиционал прости (различите употребе).

Лекторске вежбе: Увежбавање изговора речи и реченица, усмено и писмено изражавање на италијанском језику уз коришћење једноставних текстова са елементима италијанске културе и цивилизације који се односе на савремени живот (опис личности и карактера, активности у слободно време, одлазак у биоскоп и позориште, посета музеју, здрава исхрана и прехрамбене навике, људско тело, здравље и спорт).

Вежбе обраде текста и говора: препознавање облика и садржаја усвојених у спровођењу оквирног програма и писање састава на задату тему.

Литература

Основни приручници: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 2*, Firenze 2001

S. Nocchi, *Grammatica pratica della lingua italiana*, Firenze 2001

Додатна литература: С. Модерц, *Граматика италијанског језика*, Београд 2006.

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996.

Италијански језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: одслушан/ положен испит из Италијанског језика А2.1

Циљ предмета

Razумевање главне мисли комплексних текстова са конкретним и апстрактним темама.

Добро сналажење у комуникацији са говорницима италијанског језика и изради кратких, тематски разноврсних текстова.

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за А2 ниво Заједничког европског референтног оквира.

Садржај предмета

Практична настава (0+4) – састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекторских вежби (0+1) и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе из морфосинтаксе: Увођење хипотетичних реченица (први тип). Прошла времена индикатива: *trapassato prossimo, passato remoto* (облици). Упоредна примена имперфекта, перфекта и осталих прошлих времена. Увод у слагање времена. Увођење конјунктива презента и прошлог времена (облици и основна употреба). Кондиционал прошли (облици и употреба).

Лекторске вежбе: Увежбавање изговора речи и реченица, усмено и писмено изражавање на италијанском језику уз коришћење једноставних текстова са елементима италијанске културе и цивилизације који се односе на савремени живот (опис стамбеног простора, представљање пријатеља, комуникација у пословном контексту, опис живота у граду и на селу).

Вежбе обраде текста и говора: препознавање облика и садржаја усвојених у спровођењу оквирног програма и писање састава на задату тему. Неговање разноврсне лексике у усменом и писменом изражавању на италијанском језику,

Литература

Основни приручници: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 2*, Firenze 2001

L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 3*, Firenze 2001

S. Nocchi, *Grammatica pratica della lingua italiana*, Firenze 2001

Додатна литература: С. Модерц, *Граматика италијанског језика*, Београд 2006.

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996.

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан / положен испит из Италијанског језика А2.2/ познавање италијанског језика (савладан А2 ниво Заједничког европског референтног оквира)

Циљ предмета Разумевање разноврсних текстова било конкретног, било апстрактног садржаја.

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за Б1 ниво Заједничког европског референтног оквира. Комуницирање у сложенијим ситуацијама са италијанским говорницима. Писмено изражавање на основу ширег избора тема.

Садржај предмета

Практична настава за Италијански језик Б1.1 (0+4) састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекотрских вежби (0+1), и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе из морфосинтаксе: Ревизија времена и начина. Слагање времена у целости. Конјунктив имперфекта и плусквамперфекта (облици и употреба). Посебни облици компарације придева.

Лекторске вежбе: оспособљавање студената за усмено и писмено излагање садржаја и коментара на разноврсне тематике из историје италијанске књижевности од XIX века до данашњих дана као и на попратне културне и цивилизацијске појаве (утицај медија и реклама, облици савремене комуникације, промењена улога породице).

Вежбе обраде текста и говора: тумачење и анализа изворних текстова (говорних и писаних), стимулисање писменог и усменог изражавања.

Литература

Основни приручник: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 3*, Firenze 2001

Додатна литература :

G. Patota, *Grammatica di riferimento della lingua italiana per stranieri*, Firenze 2003

N. Zingarelli, *Vocabolario della lingua italiana*, Bologna 2004

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан/ положен испит из Италијанског језика Б1.1

Циљ предмета

Razумевање главне мисли комплексних текстова са конкретним и апстрактним темама. Вођење течне конверзације са италијанским саговорницима о друштвеним и професионалним темама.

Исход предмета

Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за Б1 ниво Заједничког европског референтног оквира. Комуницирање у сложенијим ситуацијама са италијанским говорницима. Састављање јасних и сложених текстова, структурално и кохерентно добро повезаних.

Садржај предмета

Практична настава за предмет Италијански језик Б1.2 (0+4) састоји се од вежби морфосинтаксе (0+2), лекотрских вежби (0+1), и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе морфосинтаксе: Герунд прошли. Инфинитив прошли. Хипотетичне реченице у целости. Директни и индиректни говор. Увежбавање слагања времена. Пасив.

Лекторске вежбе: Неговање разноврсне лексике у усменом и писменом изражавању на италијанском језику, иначе и у циљу усвајања основне терминологије из разних области савремене италијанске културе (екологија, међуљудски односи, здрава храна и генетски модификована исхрана, опис туристичких места у Италији, италијанска гастрономија).

Вежбе обраде текста и говора: тумачење и анализа изворних текстова (говорних и писаних), стимулисање писменог и усменог изражавања.

Литература

Основни приручник: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 3*, Firenze 2001

Додатна литература: G.. Patota, *Grammatica di riferimento della lingua italiana per stranieri*, Firenze 2003

N. Zingarelli, Vocabolario della lingua italiana, Bologna 2004

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996

Мађарски језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са карактеристикама мађарског језика, да науче изговор мађарских гласова и да читају мађарске текстове као и да буду у стању да обаве најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Исход предмета

Студенти по завршетку курса треба да разумеју и да се оспособе да врше најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене у првих пет поглавља курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: поздрављање, упознавање, представљање, основно сналажење у простору, куповина, боје, попуњавање једноставних личних обарзаца.

Студентима се предочава генолошка и типолошка различитост између српског и мађарског језика, аглутинативо својство мађарског језика.

Граматичке јединице које се обрађују су: гласови у мађарском језику, значај дужине гласова, принцип хармоније самогласника, реченице са именским предикатом, чланови, основни прилози за место, постпозиције, месни падежни наставци, акузатив, основни и редни бројеви, коњугација глагола субјекатске промене, мхожина именских речи, датив, глаголски префикси, придеви, боје, изражавање присвојног односа (једнини), потенцијал (глаголи на –hat) у мађарском језику.

Литература

Halló, itt Magyarország I., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Ференц Баги: Мађарски језик, Институт за мађарски језик, књижевност и хунгаролошка истраживања, Нови Сад, 1990.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Мађарски језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета А1.1. или тест одговарајућег нивоа

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са карактеристикама мађарског језика, да науче изговор мађарских гласова и да читају мађарске текстове као и да буду у стању да обаве најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Исход предмета

Студенти по завршетку курса треба да разумеју и да се оспособе да врше најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене у следећих пет поглавља курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: стан и становање, успостављање формалне комуникације, колико има сати, изражавање временског односа, делови тела, посета лекару, облачење, лична хигијена, посете, сналажење у саобраћају, распоред дневних акривности.

Граматичке јединице које се обрађују су: основи прилози за место, месни падежни наставци; инесив, супересив, као и акузатив, илатив и сублатив, конјугација глагола објекатске промене у множини, елатив и делатив, адесив, аблатив, и датив, глаголски префикси, темпорал, ред речи глаголских префикса, присвојни лични наставци, изражавање присвојних односа (у множини), инструментал, прошло време (субјектска и објекатска промена) у мађарском језику.

Литература

Halló, itt Magyarország I., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Ференц Баги: Мађарски језик, Институт за мађарски језик, књижевност и хунгаролошка истраживања, Нови Сад, 1990.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Мађарски језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета А1.2. или тест одговарајућег нивоа

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти још боље упознају са карактеристикама мађарског језика, да утврде претходно знање мађарског језика, да науче изговор мађарских гласова и да читају мађарске текстове као и да буду у стању да обаве најосновнију комуникацију на мађарском језику, да даље уче вокабулар и граматику и развијају језичке вештине, обрађујући теме прилагођене њиховом нивоу знања.

Исход предмета

Добивши основна знања из граматике мађарског језика стварају се предуслови за могућност обављања основне усмене и писмене комункикације на мађарском језику.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене у следећих пет поглавља курса, односно следећих пет лекција из уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: родбински називи у мађарском језику, куповина, у ресторану: назив јела и пића, намештај и уређење стана, градови, знаменитости градова, животиње, природне појаве, спорт, канцеларија, канцеларијски намештај, професионална оријентација.

Граматичке јединице које се обрађују су: знак за множину поседа, објекатска конјугација глагола, инструментал, личне заменице у падежима, зависне месне реченице, показне заменице у падежима, прилози за начин, прошло време глагола, наставак –lak/lek, временске реченице, компарација придева, присвојне заменице, императив, индиректни говор, будуће време

Литература

Halló, itt Magyarország I., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Ференц Баги: Мађарски језик, Институт за мађарски језик, књижевност и хунгаролошка истраживања, Нови Сад, 1990.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Мађарски језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета А2.1. или тест одговарајућег нивоа

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са карактеристикама мађарског језика, да науче изговор мађарских гласова и да читају мађарске текстове као и да буду у стању да обаве најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Исход предмета

Усвајање граматичких јединица и знања везаних за формирање озбиљнијих текстова. Стварају се предуслови за комуникаицију на вишем, напредном нивоу.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене преосталих пет поглавља књиге, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: путовања, летовање, зимовање, празници, годишњице, прославе, куповина, распродаје, позориште, биоскоп, градски саобраћај, упутства за долађење на одредиште, саобраћајни прописи, проналажење изгубљених ствари.

Граматичке јединице које се обрађују су: зависне речеинце, упућивачке речи и везници, конјугација инфинитива, узрочне реченице, упитна речца »–е«, конструкције са модалним глаголима, саставне независне реченице, субјекатске и објекатске зависне реченице, кондиционал глагола, раставне независне реченице, експликативне зависне реченице, жељне реченице, каузативни глаголи, глаголски придеви и прилози, суфикси за грађење речи.

Литература

Halló, itt Magyarország I., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Ференц Баги: Мађарски језик, Институт за мађарски језик, књижевност и хунгаролошка истраживања, Нови Сад, 1990.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Мађарски језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: положен квалификациони тест са одговарајућим бројем бодова или положен испит Мађарски језик А2.2.

Циљ предмета

Циљ предмета је да у контекстима које даје литература студенти овладају вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1.1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, као и да на истом нивоу овладају вокабуларом и граматичким јединицама које обрађује литература.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се (у контекстима које литература пружа) служи вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, и да на истом новоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене у првих пет поглавља курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: представљање себе и упознавање других, успомене, разговор о биографији својој и познатих личности, животне приче, планови за будућност, сналажења на јавним местима (банка, пошта), у саобраћајним ситуацијама (знаци, прекршаји, конверзација са саобраћајном полицијом итд.).
Граматичке јединице које се обрађују су: заменице (посебно односне, реципрочне и повратне), употреба и правопис датума, компарација придева и прилошке одредбе за начин који се граде од компаратива придева, присвојни знак –é, изражавање упоређивања и одређивање степена и мере, императив глагола.

Литература

Halló, itt Magyarország II., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Андрић Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2008.

Мађарски језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: одслушан предмет Мађарски језик Б1.1.

Циљ предмета

Циљ предмета је да у контекстима које даје литература студенти овладају вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1.2 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, као и да на истом нивоу овладају вокабуларом и граматичким јединицама које обрађује литература.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се (у контекстима које литература пружа) служи вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, и да на истом новоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава

Теме покривене у других пет поглавља курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: друштвени контакти, лечење (амбулантно и болничко), разговор о верским и државним празницима (обичаји и начин прославе), временске прилике, путовања, прописи у вези са путовањима (осигурање, царина итд.), важни проналасци и објекти, необичне приче, правила и слободе, дилеме и одлуке.
Граматичке јединице које се обрађују су: релативне глаголске основе испред императива, и неправилни облици, одређена коњугација интранзитивних глагола, индиректни говор, будуће време глагола, узрочне зависне реченице, употреба императивног облика глагола у сложеним реченицама, изражавање намене, употреба инфинитива уз модалне глаголе и придевске предикате.

Литература

Halló, itt Magyarország II., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Андрић Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2008.

Мађарски језик Б2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: резултат са дијагностичког теста пре почетка наставе или положени испити средњег нивоа Б1.2.

Циљ предмета

Овладавање језичким вештинама на нивоу Б2.1 (класификација Савета Европе), течно читање и добро разумевање релативно комплексних општих текстова, добро разумевање свакодневног говорног језика, овладавање вештином писања краћих текстова на опште теме, усмено изражавање мишљења, ставова, планова и жеља, разумевање елемената културе мађарског говорног подручја (историја, обичаји, празници, друштвено уређење, медији, поткултуре)

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме главне идеје сложенијих текстова који се баве конкретним и апстрактним темама, укључујући и специјализоване садржаје из области своје струке, да компетентно учествује у размени мишљења са говорницима чији је матерњи језик мађарски, да износи своје ставове релативно течно и без напора и да продукује јасан и повезан писани текст на релативно велики број тема.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Студенти се упознају са граматичким структурама и вокабуларом мађарског језика кроз разноврсне вежбе у којима су подједнако заступљене све језичке вештине. Поред тога, студенти се упознају са аспектима мађарске културе. Настава обухвата пет јединица наведене литературе.

Теме: разговор о кваровима на аутомобилу и апарата у кући, поправка истих, разговор о спорту, честитке поводом разних догађаја (имендана, поводом венчања, рођења детета, унапређења), огласи и оглашавање, разговори у вези са огласима, интервјуи, разговори око запошљавања и однос са претпостављенима, жалбе, молбе, учтиво обраћање у кондиционалу.
Граматика: изражавање узрочних односа, употреба конструкција са инфинитивом, контрукција „szokott + ni“ са и без модалног глагола, саставне независно сложене реченице, експликативне и закључне зависне реченице, кондиционал садашњи и прошли, субјекатска и објекатска коњугација у кондиционалу, супротне независне реченице

Литература

Halló, itt Magyarország II., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Андрић Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2008.

Мађарски језик Б2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: резултат са дијагностичког теста пре почетка наставе или положени испити средњег нивоа Б2.1.

Циљ предмета

Овладавање језичким вештинама на нивоу Б2.1 (класификација Савета Европе), течно читање и добро разумевање релативно комплексних општих текстова, добро разумевање свакодневног говорног језика, овладавање вештином писања краћих текстова на опште теме, усмено изражавање мишљења, ставова, планова и жеља, разумевање елемената културе мађарског говорног подручја (историја, обичаји, празници, друштвено уређење, медији, поткултуре)

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме главне идеје сложенијих текстова који се баве конкретним и апстрактним темама, укључујући и специјализоване садржаје из области своје струке, да компетентно учествује у размени мишљења са говорницима чији је матерњи језик мађарски, да износи своје ставове релативно течно и без напора и да продукује јасан и повезан писани текст на релативно велики број тема.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Студенти се упознају са граматичким структурама и вокабуларом мађарског језика кроз разноврсне вежбе у којима су подједнако заступљене све језичке вештине. Подизање нивоа комуникативне и језичке компетенције студената на основу преосталих пет јединица наведене литературе.

Теме: афинитети и хобији, разонода и забава, разговор о изгубљеним и нађеним стварима, о куповини и услугама, изражавање задовољства и незадовољства, писање приватне и службене кореспонденције, описивање знаменитости градова, туристичке туре, упознавање са географским, историјским и културним знаменитостима Републике Мађарске, позивање и одлажење у госте,

Граматика: супротне независне реченице, експликативне, узрочне, поредбене, допусне реченице, жељне реченице, прилози за место са заменичким карактеристикама, каузативни глаголи, глаголски придеви садашњи и девербалне именице на –ó/ő, глаголски придеви прошли, потенцијал глагола, глаголски прилози, суфикси за грађење именица, придева.

Литература

Halló, itt Magyarország II., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Андрић Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2008.

Мађарски језик 3: Морфологија и синтакса

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Знање мађарског језика

Циљ предмета

Стицање знања о морфолошким и синтаскичким обележјима савременог мађарског језика у циљу разумевања грамтичке структуре мађарског језика и оспособљавања за компартивна истраживања.

Исход предмета

Стечено знање о морфолошким и синтаскичким обележјима савременог мађарског језика, почетно оспособљавање за компаративна истраживања.

Садржај предмета

Теоријска настава

Основни појмови морфологије и синтаксе. Општа обележја граматичког система мађарског језика у односу на индоевропске језике. (Однос аглутинације и флексије, односно аналитичности и синтетичности у коњугационој и деклинационој парадигми). Семантичке, морфолошке и синтаксичке особине врста речи. Категоријална и функционална обележја. (Настава се везује за следеће категорије: глаголи и помоћни глаголи, инфинитив, глаголски придеви, глаголски прилог, именице, придеви, заменице, прилози, односне речи: префикси, партикули, артикули, постпозиционе речце, везници, интерјекционе речи.) Предикативна сингагма. Конгруенција. Синтагматичко понашање појединих врста речи. Ред речи. Канонички ред речи. Експресивни ред речи. Основни ред речи у мађарском језику у односу на ред речи у индоевропским језицима.

Практична настава:

Обрада примера и израда аналитичко-синтетичких типова задатака из наведених тематских целина.

Литература

1. Tompa József: *A mai magyar nyelv rendszere*. Akadémiai Kiadó, Bp. 1970

2. Benczédi—Fábián—Rácz—Velcsovné: *A mai magyar nyelv*. Akadémiai. Bp. 1976

3. Keszler Borbála szerk.: *Magyar grammatika*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 2000

4. Keszler Borbála–Lengyel Klára szerk.: *Magyar grammatikai gyakorlókönyv*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 2009

5. Dobsonyi Sándor–Hangay Zoltán–Nagy Katalin szerk.: *Szófajtani elemzések*. Tinta, Bp. 2003

6. *Új magyar nyelvtan*. (Szerk.: É. Kiss Katalin–Kiefer Ferenc–Siptár Péter) Osiris Kiadó, Bp. 1998

7. *A magyar nyelv kézikönyve*. (Szerk.: Kiefer Ferenc) Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003

8. Dezső László: *Tipológiai vizsgálatok*. Nyelvészeti Füzetek, Szerbhorvát–magyar kontrasztív nyelvtan/ I., A Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete, Bölcsészettudományi Kar, Újvidék. 1971

Немачки језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема услова

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу А1.1 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент треба да разуме и користи познате свакодневне изразе и сасвим једноставне реченице из свакодневне комуникације (Уме да представи себе и друге, да пита за пут, тражи информације у хотелу, опише свој дан, итд.).

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у првих пет поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: представљање, оријентација у граду, музика, слободно време и свакодневница, куповина, храна и пиће.

Граматичке јединице које се обрађују су: личне заменице, презент, одређени и неодређени члан, модални глаголи.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal A1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Lehrbuch*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

2. Müller, M. et al.: *Optimal A1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Arbeitsbuch*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

3. Hering, Axel et. al: *ем Übungsgrammatik: Deutsch als Fremdsprache*. Ismaning: Max Hueber Verlag, 2002.

Немачки језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик А1.1.

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу А1.2 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент треба да разуме и користи познате свакодневне изразе и једноставне реченице из свакодневне комуникације (Уме да испланира и опише путовање, да наведе просторије у стану и опише своје стан и собу, да напише разгледницу, разговара о здрављу и болести, да наведе делове одеће и води разговоре о куповини, да разуме временске прогнозе).

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у поглављима 6-11 уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: учење језика, путовања, становање, посећивање, здравље, одећа.

Граматичке јединице које се обрађују су: слагање предлога и падежа, перфекат, присвојне и показне заменице, повратни глаголи, претерит модалних глагола.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal A1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Lehrbuch. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

2. Müller, M. et al.: *Optimal A1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Arbeitsbuch. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

3. Hering, Axel et. al: *em Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache*. Ismaning: Max Hueber Verlag, 2002.

Немачки језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик А1.2 или квалификациони тест за ниво А2.

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу А2.1 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент уме да говори о школовању, свом блиском окружењу, даје описе градова и путовања, води једноставне разговоре.

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у првих пет поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: Фрајбург, снови, на путовању, школовање, Берлин.

Граматичке јединице које се обрађују су: заменица „man“, зависне реченице и везници, слаба и мешовита придевска деклинација, компаратив придева.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal A2. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Lehrbuch. Berlin, München, Langenscheidt, 2004.

2. Müller, M. et al.: *Optimal A2. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Arbeitsbuch. Berlin, München, Langenscheidt, 2004.

3. Hering, Axel et. al: *em Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache.* Ismaning: Max Hueber Verlag, 2002.

Немачки језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик А2.1.

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу А2.2 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент уме да опише особу и прича о својој породици, да разговоара о послу и опише своје занимање, земљу у којој живи, да упућује честитке и разговара на тему медији.

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у других шест поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: живот у заједници, посао и занимање, иностранство, медији у свакодневном животу, домовина, честитање.

Граматичке јединице које се обрађују су: односне реченице, глаголи и придеви као именице, темпоралне реченице, намерне реченице, императив.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal A2. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Lehrbuch*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

2. Müller, M. et al.: *Optimal A2. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Arbeitsbuch*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

3. Hering, Axel et. al: *em Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache*. Ismaning: Max Hueber Verlag, 2002.

Немачки језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик А2.2 или квалификациони тест за ниво Б1

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу Б1.1 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент је у стању да се снађе у највећем броју ситуација са којима се сусреће током путовања на немачком говорном подручју. Јасно и смислено се изражава о познатим темама и областима личног интересовања. Може да говори о искуствима и доживљајима, да опише своје снове, наде и циљеве и образложи своје планове и ставове.

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у првих пет поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: студирање у иностранству, разговор о моди и куповини, пословну комуникацију, упознавање са немачком културом, интеркултуралне односе.

Граматичке јединице које се обрађују су: зависне реченице (последичне, допусне, упитне, релативне реченице), независне реченице, компарација придева, инфинитивне конструкције, претерит.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal B1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

2. Hall, Karin; Scheiner, B.: *Übungsgrammatik für Fortgeschrittene*. München: Max Hueber Verlag, 2001.

Немачки језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик Б1.1.

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу Б1.2 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент је у стању да се снађе у највећем броју ситуација са којима се сусреће током путовања на немачком говорном подручју. Јасно и смислено се изражава о познатим темама и областима личног интересовања. Може да говори о искуствима и доживљајима, да опише своје снове, наде и циљеве и образложи своје планове и ставове.

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у других шест поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: разговор о уметности (описивање уметничких дела, припрема изложбе), медији (разумевање информација из новина, разговор о утицају телевезије и других медија на човеков живот), храна и однос према храни, занимања у области социјалних делатности (хуманитарне организације, лични ангажман), становање у старости и живот на улици, слободно време и место за одмор.

Граматичке јединице које се обрађују су: деклинација именица, футур, ред речи у реченици, глаголи са рефлексивном заменицом, компарација придева, заменице и чланови, временске реченице, месни и временски прилози, плусквамперфекат.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal B1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

2. Hall, Karin; Scheiner, B.: *Übungsgrammatik für Fortgeschrittene*. München: Max Hueber Verlag, 2001.

Српски језик: основи језичке културе и писмености

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: /

Циљ предмета: Систематизација знања о језичком стандарду и оспособљавање за креирање писаних и усмених текстова, диференцираних према тематици, намени, жанру, медију

Исход предмета: Стицање компетенција за валидно конципирање разнородних функционалностилских исказа – ортоепски и ортографски узуси; уочавање и превазилажење најчешћих огрешења о норму на граматичком, лексичком и стилском нивоу; структурирање текста

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Стандардни језик – појам; норма; нормативни приручници. 2. Ортоепска и ортографска норма – правила дистрибуције акцената; правопис – фонолошки и морфофонолошки. 2.1. Систематизација правописних правила – проблеми и недоумице (велико слово; гласовне промене у правопису; интерпункција; скраћенице; акроними; састављено и растављено писање; транскрипција). 3. Морфолошко-синтаксичка норма – неправилности у области падежне проблематике, конгруенције, рекције и употребе глаголских облика; ред речи – положај енклитика. 4. Лексичка норма – семантичко-прагматичке неправилности (неодговарајућа лексика; плеоназми; таутологије; гомилање синонима и блискозначница; англицизми). 5. Текстуелна норма. 5.1. Преглед типова и врсте текстова – информативни, нормативни, аргументативни, инструктивни, наративни. 5.2. Врста текста и избор лексичких и граматичких средстава. 6. Стилска (жанровска) норма. 6.1. Језички варијетети према медијуму остварења (говор – писање). 6.2. Статус говореног и писаног језика. 6.3. Одлике типичног говореног / усменог и писаног језика. 6.3.1. Разговорни језик и разговорни стил; књижевни језик / говор / стил. 7. Језик науке / научни стил. 8. Административни стил. 8.1. Бирократизација језика. 9. Језик медија. 10. Прагматичка (контекстуална) норма. 10.1. Ословљавање и обраћање у писаном и усменом исказу. 10.2. Намеравано и протумачено значење.

Практична настава (вежбе): Анализа жанровски различитих текстова, уочавање формално-садржинских карактеристика и структуре текста; корекција супстандардних језички јединица; писани текст – вежба конципирања и структурирања разнородних функционалностилских врста.

Литература:

Ивић, Павле и др. *Српски језички приручник*. Београд: Београдска књига. 2004, 93–203.

Клајн, Иван. *Речник језичких недоумица*. Нови Сад: Прометеј. 2007.

Klikovac, Duška. *Jezik i moć*. Beograd: Biblioteka XX vek. 2008, 147–207.

Mrazović, Pavica. *Gramatika srpskog jezika za strance*. Sremski Karlovci – Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića. 2009, 668–749.

Пешикан, Митар, Јован Јерковић, Мато Пижурица. *Правопис српскога језика*. Нови Сад: Матица српска. 2010.

Prćić, Tvrtko. *Engleski u srpskom*. Novi Sad: Zmaj. 2011, 24–51.

Radovanović, Milorad. *Sociolingvistika*. Sremski Karlovci – Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića. 2003, 186–197.

Радовановић, Милорад и др. *Српски језик на крају века*. Београд: Институт за српски језик САНУ – Службени гласник. 1996, 143–159.

Речник српскога језика (ур. Николић, М.). Нови Сад: Матица српска. 2007.

Subotić, Ljiljana i dr. *Fonetika i fonologija: ortoepska i ortografska norma standardnog srpskog jezika*. Novi Sad: Filozofski fakultet [Digitalna biblioteka]. 2012, 96–105.

Основе академског писања

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема

Циљ предмета

Студенти требаа да се упознају са поступцима који се примењују у истраживању, академском читању и писању, као и да овладају стручном терминологијом.

Исход предмета

Оспособљеност за писање основних облика стручних и научних радова и за исправно налажење, коришћење и навођење литературе.

Садржај предмета

Теоријска настава

Избор теме академског рада и одређивање концепта и обима истраживања. Трагање за изворима и документацијом. Критичко читање и прављење бележака. План рада. Писање рада: избор језика и стила, кохерентност реченица и параграфа, граматичка коректност. Документарна подлога рукописа (фусноте). Техничка обрада рукописа.

Практична настава

Израда огледне библиографије, избор кључних речи, састављање резимеа, писање семинарског рада.

Литература

1. М. Шамић, *Како настаје научно дјело* (одломци), Сарајево 1984.

2. З. В. Поповић, *Како написати и публиковати научно дело* (одломци), Београд 1999.

Поетика средњовековне књижевности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Овладавање знањем о основама поетике средњовековне књижевности и упознавање са њеним главним жанровима.

Исход предмета: Упознавање са основним особинама српске средњовековне књижевности и њено сагледавање у односу на византијски културни контекст.

Садржај предмета

Теоријска настава: **Увод:** Опште одлике средњовековне књижевности. Проблеми проучавања. Периодизација. Приступи (текстологија и поетика). **Основи поетике средњовековне књижевности:** Жанрови и њихов међусобни однос: прозни, поетски и прелазни жанрови. Однос према ауторству. Општа места. Стилска средства. **Византијска књижевност као извор српских књижевних традиција**: Српска књижевност као део византијског комонвелта. Компаративни књижевни контекст: Византија, Бугарска, Русија. **Старословенска књижевност**: Почетак словенске писмености. Живот и рад Ћирила и Методија. Преводилачки и оригинални рад Солунске браће. Панонске легенде. Српске штампарије XV и XVI века.

Практична настава: Рад на текстовима, репрезентативни примери жанра житија, повеље, службе, акатиста, канона, посланице, записа, молитве, слова, похвале. Средњовековна белетристика – романи и приповетке.

Литература

Antologija stare srpske književnosti (XI-XVIII veka), izbor, prevodi i objašnjenja Đ. Sp. Radojičića, Nolit, Beograd, 1960; Климент Охридски, Константин Преславски и непознати писци, *Ћирило и Методије. Житија, службе, канони, похвале*, приредио Ђ. Трифуновић, Београд, 1964; Ђ. Сп. Радојичић, *Књижевна збивања и стварања код Срба у средњем веку и у турско доба,* Нови Сад, 1967; *Србљак. Службе, канони, акатисти*, I-III, Београд, 1970; Д. Богдановић, *Историја старе српске књижевности*, СКЗ, Београд, 1980; *Роман о Троји. Роман о Александру Великом,* Београд, 1986; Ђ. Трифуновић, *Азбучник српских средњовековних књижевних појмова*, Београд, 1990; *Писах и потписах. Аутобиографске изјаве средњег века*, приредила Р. Маринковић, Београд 1996. Т. Јовановић, *Стара српска књижевност. Хрестоматија*, Београд-Крагујевац 2002; Б. Маринковић, *Огледи о старом српском штампарству*, Нови Сад, 2007.

ИСТОРИЈА СРПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ У КОМПАРАТИВНОМ КЉУЧУ

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема

Циљ предмета

Упознавање с појмом културе, с појмом националне културе; током српске културе у свим њеним сегментима.

Исход предмета

Усвојен општи појам културе и историјски развој српске културе. Сагледавање националне културе у контексту европских културних кретања.

Садржај предмета

Теоријска настава

Појам културе.

Појам националне културе. Појам балканске културе. Појам европске културе.

Однос националне, међунационалне и глобалне културе.

Српска култура кроз време и у односу на друге културе.

Хришћанство и паганство.

Митологија код Срба.

Важне упоришне тачке у развоју српске културе (1389; 1690).

Однос прошлости и садашњости у култури.

Уметност, наука, штампа.

Практична настава

Анализа појединачних текстова (И. Андрић, М. Јерговић, А. Шмаус, В. Чајкановић) о свим аспектима културе усвојеним на теоријској основи.

Други облици наставе: Анализа илустратитивних књижевних текстова који проблематизују културолошке теме; индивидуалисана анализа појединих обичаја.

Литература

1, Ј. Деретић Културна историја Срба 1997.

2, М. Пурковић Српска култура ср.века 2002.

3, В. Чајкановић Мит и религија у Срба 1973.

4. М. Д. Стефановић, Кратки увод у историју српске културе 2008.

5. Егон Фридел, Култура новог времена, Загреб, 1931.

6. Књига о Балкану, 1 – 2 (зборник; изабрани текстови)

КЉУЧНА ДЕЛА НОВЕ СРПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема

Циљ предмета

Овладавање основним елементима националне културе као саст. дела европске традиције, како би се студенти припремили за курсве из историје српске књижевности

Исход предмета

Усвојен општи појам културе, представа о току српске културе, стечена способност да се национална култура сагледа у европским културним токовима.

Садржај предмета

Теоријска настава

Теоријска настава: Лирика из четири столећа; мемоари С. Пишчевића, аутобиографија Д. Обрадовића; сатира М. Максимовића; Стеријин Роман без романа; трагедије Л. Костића; комедија Б. Нушића; Вертер Лазе Лазаревића; роман Милице Јанковић; проза И. Секулић; Хазарски речник М. Павића као роман-лексикон; Гвоздена завеса М. Павића; М. Поповића роман Судбине; Р. Петковића роман Судбине и коментари; роман Јовице Аћина; роман С. Басаре; Ситничарница Г. Петровића.

Практична настава: Анализа теоријских текстова о појму кључно неканонизовано књижевно дело. Појам дела и текста. Интерпретација грађе.

Вежбе: 0

Други облици наставе: Анализа илустратитивних књижевних текстова који проблематизују културолошке теме; индивидуалисана анализа појединих обичаја.

Литература

М. Флашар, Књига о Стерији

Ђ. Трифуновић, Д. Кантакузин

А. јерков, текстови о М. Павићу

Ј. Деретић, Историја српске књижевности

Ј. деретић, Поетика српске књижевности

Библија и библијска традиција у српској култури и књижевности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: –

Циљ предмета: Показати да су многи обичаји, изреке, пословице, моралне норме и културни догађаји произашли из *Библије* и библијске традиције. Указати на могућности тумачења књижевних дела у контексту библијске традиције, у духу поетике немиметичких књижевних праваца и књижевних врста које се срећу у библијским књигама.

Исход предмета: Овладавање знањима из области библијске културне и књижевне традиције; боље размевање како друштва утемељеног на овој традицији тако и књижевности која се на њој гради.

Садржај предмета

Теоријска настава:Почеци словенске писмености везани за ширење хришћанства. *Библију* као прва књига превођена на старословенски језик. Библијски темељи словенске културе. *Житије светог Симеона* светог Саве, прво оригинално дело националне књижевности и средњовековно дело са највише цитата из јеванђеља. Од почетака писмености па све до актуелног књижевног тренутка. Утицај *Библије* на имагинацију наших и страних писаца. *Библија* као *митолошки универзум европске књижевности*. Народна књижевност у библијском контексту. Косовска легенда и жртвена смрт у духу јеванђелске топике и етике. Косовски циклус епских песама у контексту архетипа пасхалне вечере, предсмртне причести и хришћанског даривања. Веза народних изрека и пословица са Соломоновим мудростима и јеванђелским изрекама. Значење народних изрека у контексту хришћанске традиције. Хришћанска симболика, стилистика, библијске метафоре и реторика. *Горски вијенац* П. П. Његоша, однос према новозаветној типологији. Значај Даничићевог и Вуковог превода *Библије* и његов утицај на имагинацију писаца: Милоша Црњанског, Иве Андрића, Данила Киша, Борислава Пекића и Горана Петровића.

Практична настава: Студенти ће током студијског истраживачког рада бити укључени у израду културолошких пројеката у складу са својом основном струком.

Литература J. Брија, *Речник православне теологије*, Београд: Хиландарски фонд при Богословском

факултету СПЦ; В. Дјурант, *Цезар и Христ, историја римске цивилизације и хришћанства од њихових*

почетака до 325. године нове ере, Београд: Народна књига – Алф.**;** *Leksikon ikonografije i liturgike zapadnog*

kršćanstva, ur. A. Badurina, Zagreb: Liber, 1985; Ђ.Папини, *Историја о Христу*, Београд: Народно дело,1994;

Legende sveta. Priredio R. Kevendiš.Beograd: Rad 1984; Владета Јанковић, *Митови и легенде*,

Београд: Српска књижевна задруга. 1996; В.Бован, „Народне умотворине у Андрићевом делу“. У *Дело Иве*

Андрића у контексту европске књижевности и културе, зборник радова, уредник С.Кољевић, Задужбина

Иве Андрића, Београд, 1981; С. Толстој, *Словенска митологија*, Zepter book vorld, Београд; 2001; *Српск*

и митолошки речник, Ш.Кулишић, П. Ж. Петровић, Н. Пантелић, Београд: Нолит, 1970.

Историја Мађарске културе у Војводини (на мађарском језику)

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Знање мађарског језика.

Образовни циљ предмета

Да упозна студенте са областима, токовима, појавама и личностима мађарске културе у Војводини у контексту свеопште мађарске, славенске и европске културе са посебним освртом на периоду од 18. века до наших дана.

Исход предмета

Студенти ће бити у могућности да на основу диахроније и компаративне методе стеку знање о настанку, о развоју појединих области као и о исходима поједине токове Мађарске културе у Војводини.

Садржај предмета

Теоријска настава

I. Рани период мађарске културе на тлу средњовековне Војводине. *Насеље–манастир–црква: Арача. Винска култура у Срему. Хуситизам у Каменици. Центар мађарског хуманизма и ренесансе у Бачу.*

II. 18. век. *Формирање мултукултуралне средине, слободни краљевски градови. Ратио едукатионис и развој школства. Јозефинизам и канали у Војводини. Буђење националне свести: улога читаонице, библиотеке, културних/уметничких друштава и позоришне културе. Почеци науке: Историјско друштво Бачбодрошке жупаније. Штампа, часописи и новине. Књижевна друштва, књижевни живот. Уметност: архитектура, сликарство, fotografija.*

III. *Мађарска култура регије између два светска рата. Култура у ери социјализма, глобализација и етноцентризам.*

Практична настава: Усмени реферати студената.

Литература

1. **Bori Imre, szerk. Ezredéve itt. Délvidéki olvasókönyv. Újvidék, Forum Könyvkiadó, 2004. http://www.forumliber.rs/pdf/books/Bori%20Imre%20EZREDEVE%20ITT.pdf**
2. **Kalapis Zoltán: Életrajzi kalauz. Ezer magyar biográfia a délszláv országokból. I–III. Újvidék, Forum Könyvkiadó, 2002–2003. http://www.forumliber.rs/pdf/books/Kalapis%20Zoltan%20ELETRAJZI%20KALAUZ%20A-GY.pdf; http://dda.vmmi.org/docs/kalapis-eletrajzi2.pdf; http://dda.vmmi.org/docs/kalapis-eletrajzi3.pdf**
3. **Káich Katalin: A bogyófák árnyékában. Tanulmányok Zombor művelődéstörténetéből. Újvidék, Vajdasági Magyar Közművelődési Társaság, 2006.**
4. **Silling István: Barangolások Nyugat-Bácskában. Művelődéstörténeti földrajz szülőföldemről. Újvidék, Forum, 2012.**
5. **A torony alatt. Szabadkai szerzők írásai Szabadkáról. Az Országépítő c. folyóirat 2001/4. számának melléklete.**

   http://www.orszagepito.hu/szamok/teljes/2001-4m.pdf
6. **Ózer Ágnes: Élet és történelem. Esszék Újvidékről. Újvidék, Forum Könyvkiadó, 2002. http://www.forumliber.rs/pdf/books/Ozer%20Agnes%20-%20Elet%20es%20tortenelem.pdf**
7. **Németh Ferenc: Úri világ Torontálban. Művelődéstörténeti írások. Újvidék, Forum, 2003. http://www.forumliber.rs/pdf/books/Nemeth%20Ferenc%20-%20Uri%20vilag%20Torontalban.pdf**
8. **Ispánovics Csapó Julianna: A bácskai magyar irodalmi kultúra előtörténete a régió magyar könyvkiadása szempontjából. Újvidék, BTK, 2011.**

9. **Pejin Attila: A helytörténetírás és -kutatás kézikönyve. Zenta, VMMI, 2008.**
10. **Bácsország. Vajdasági honismereti szemle. 1995– . http://www.bacsorszag.rs/about.php**

ОСНОВЕ РЕТОРИЧКЕ АНАЛИЗЕ

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Б2 ниво знања енглеског језика

Циљ предмета

Циљ предмета је примена реторичких вештина у продукцији у писаном и усменом облику на енглеском језику. Обучавање студената да примене принципе реторичке анализе у раду са литературом на енглеском језику; савладавање вештине критичког читања и критичке анализе текста, како традиционалног, тако и мултимодалног, препознавање културолошких обележја у текстуалном материјалу као и критички приступ тим обележјима, уважавајући реторичку ситуацију, однос имеђу текста, писца, читаоца и контекста. Посебна пажња биће посвећена стратегијама које промовишу истраживачки интегритет и етичност.

Исход предмета

Студенти ће умети да произведу критички приказ различитих репрезентативних текстова на енглеском језику у писаној и у усменој форми – од популарних чланака, колумни, научних и стручних радова, преко стручне литературе до мултимедијалних и дигиталних текстова различитих жанрова.

Умеће да анализирају језичке одлике различитих текстуалних форми на енглеском језику, те да процене валидност штампаних и електронских извора и да примене различите стратегије за критичко процењивање садржаја литературе, као и да ефектно користе изворе у сопственим ауторским радовима на енглеском језику.

Садржај предмета

Теоријска настава

Критичко мишљење, критичко читање. Реторички принципи организације текста. Одлике текстова штампаних и дигиталних медија. Мултимодални текст као обележје културе. Продукција и интерпретација текстуалног садржаја у односу на реторичку ситуацију. Критичко читање и реторичка анализа одабраних текстова, презентација.

Практична настава*:*Вежбе

Методе процењивања литературе, анотирање, анализа структуре текста, писање сажетка, писање парафразе, Различити формати усмене презентације.

Литература

Cottrell, S. *Critical Thinking Skills*. Houndmills, Basingstoke Hampshire: Palgrave MacMillan, 2005.

Goshgarian, G. *Dialogues, An Argument Rhetoric and Reader*. London: Longman, 2006.

Англоамеричка дечија књижевност

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Страни језик по избору – енглески Б.2

Циљ предмета

Упознавање са основним одликама дечије књижевности, као и са најзначајнијим ауторима и делима енглеске и америчке књижевности за децу и омладину.

Исход предмета

Знање стечено на овом предмету неопходно је за разумевање англофоне дечје књижевности и њено коришћење у настави енглеског језика на школском узрасту, као и за стицање потпунијег увида у идеје о детињству и одрастању у различитим периодима опште и књижевне историје.

Садржај предмета

Теоријска настава

Статус дечје књижевности и њен значај у ширем контексту главних књижевних токова. Традиционални облици књижевности прилагођени за децу (бајке, басне, фолклор), традиционална енглеска и америчка дечија поезија. Англо-америчка дечија књижевност у доба романтизма, реализма, прелаза векова, модернизма, постмодернизма. Књижевност за омладину. Цртани филм, стрип.

Практична настава:

Читање и анализа лектире:

Mother Goose Nursery Rhymes

Lewis Carroll, *Alice's Adventures in Wonderland*

L. Frank Baum, *The Wonderful Wizard of Oz*

J. M. Barrie, *Peter Pan*

Frances Hodgson Burnett, *The Secret Garden*

Roald Dahl, *The Witches*

J. K. Rowling, *Harry Potter*

Литература

1. Cogan Thacker, Deborah and Jean Webb. *Introducing Children's Literature*. London: Routledge, 2002.
2. Grenby, Matthew. *Children's Literature*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2008.
3. Hunt, Peter, ed. *Understanding Children's Literature*. Oxon: Routledge, 2007.
4. Lesnik-Oberstein, Karin, ed. *Children's Literature: New Approaches*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2004.

Психологија свести

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената са:

i. филозофским коренима проблема свести и различитим концепцијама свести у историјском и савременом контексту

ii. актуелним филозофским и научним теоријама свести

iii. општим приступима емпиријском истраживању свесних и несвесних процеса и различитих стања свести

iv. карактеристикама циркадијалних и индукованих стања свести и теоријама и истраживањима снова као посебног стања свести

v. карактеристикама свесних у односу на несвесне психичке процесе

vi. основним питањима функције и еволуције свести

Оспособљавање студента за:

i. критичко сагледавање различитих теоријских концепција и емпиријских приступа феномену свести

ii. увиђање значаја интердисциплинарног приступа проблему свести

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

i. објасни основне проблеме у изучавању свести

ii. идентификује различите приступе проблему свести и објективно анализира њихове предности и недостатке

iii. опише методе истраживања стања свести, свесних процеса и неуралних корелата свести

iv. наведе основне карактеристике различитих стања свести, као и основне карактеристике свесних у односу на несвесне психичке процесе

v. репродукује основне идеје савремених филозофских и научних теорија свести и наведе адекватну логичку и емпиријску аргументацију

Садржај предмета

Теоријска настава

Корени проблема свести у филозофији; Свест у психологији од структурализма до данас; Савремено стање у науци о свести; Питање научне решивости проблема свести;

Одређење свести: таксономија стања свести и дихотомија свесно-несвесно; Циклична стања свести: биолошки и циркадијални ритмови, спавање и сан; Теорије и истраживања снова као посебног стања свести; Индукована стања свести: хипноза, медитација, психоактивне супстанце, "ретка искуства";

Свесни и несвесни процеси: концепције у класичној психологији и психоанализи; Свесни процеси у савременој психологији: одређење и истраживачки приступи; Истраживања свесних и несвесних процеса: визуелна свесност, свест и акција, патологија свести; Посебни проблеми психологије свести: еволуција и функције свести, питање слободне воље, проблем селфа;

Савремене филозофске теорије свести; Савремене научне теорије свести: психолошке теорије, неурофизиолошке теорије.

Литература

Раковић, Д. и Коруга, Ђ. (УР.). (1996). *Свест: научни изазов 21. века.* Београд: ЕЦПД

Пец, Б. (2000). *Увод у психологију*. Јастребарско: Наклада Слап. (стр. 127-159)

Стернберг, Р. (2005). *Когнитивна психологија*. Јастребарско: Наклада Слап (стр. 65-109)

Revonsuo, A. (2010). *Consciousness: The science of subjectivity*. New York: Psychology Press, Taylor & Francis Group.

Евалуација научно-образовног рада

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

а) Упознавање студента са:

- теоријом и доктрином евалуације у области научно-истраживачког и образовног рада
- основним квалитативним и квантитативним показатељима за процену различитих димензија научног учинка
- поступцима и организационим формама евалуације наставних програма

б) Оспособљавање студента за:

- разумевање кључних психолошких, социолошких и културолошких импликација "свеприсутног рачунарства", односно реакција човека на технолошке иновације
- примену основних техника и стандарда у дизајнирању рачунарских интерфејса прилагођених кориснику
- објективну евалуацију хардверских и софтверских компоненти рачунарских система из аспекта употребљивости за корисника

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- користи (електронске) изворе података за вредновање научног учинка
- самостално пројектује и развија програме евалуације у области научног и образовног рада
- самостално организује и примени програме евалуације у области научног и образовног рада

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Евалуација као научни поступак: принципи, улоге, облици и фазе; 2. Значај и функција евалуације у образовању и науци; 3. Управљање засновано на резултатима (улази, активности, излази, исходи, утицаји); 3. Квалитативни и квантитативни показатељи научног учинка (рецензија, продуктивност, цитираност); 4. Евалуација различитих елемената процеса научне комуникације; 5. Праћење квалитета наставног процеса и наставног материјала; 6. Принципи евалуације научних пројеката и развојних програма.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

1. Претраживање извора научних инфорамција и обрада података о продуктивности и цитираности различитих учесника научног процеса; 2. Евалуација предлога истраживачких пројеката и њихових руководилаца; 3. Евалуација уџбеника; 4. Евалуација електронског наставног материјала.

Литература

Ковач-Церовић, Т. и сар. (2004). *Квалитетно образовање за све: Изазови реформе образовања у Србији*. Београд: Министарство просвете и спорта Републике Србије.

Пајић, Д. (2009). Има ли Импакт фактор алтернативу? У *СНТПИ '09 Систем научно-технолошких и пословних информација, 19-20 јун* (стр. 57-60). Београд: Факултет информационих технологија.

Плут, Д. и сар. (2001). *Култура критичког мишљења: базични приручник*. Београд: Институт за психологију и МОСТ.

Шипка, П. (2001). *Наука у Србији: у сусрет евалуативној држави.* Београд: Центар за евалуацију у образовању и науци, ЕРД 01-01.

United Nations Development Programme (2002). *Handbook on Monitoring and Evaluating for Results.*New York: UNDP Evaluation Office.

Принципи процене личности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је упознавање студената с основним појмовима и методима психологије личности, са релевантним теоријским парадигмама за процену личности, као што су психодинамска и психологија индивидуалних разлика, као и са инструментаријумом који се користи за процену личности. Поред тога, циљ предмета је и да пружи основу за примену стечених знања у различитим контекстима.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- покаже разумевање основних појмова у психологији личности
- покаже разумевање основних принципа процене личности
- покаже познавање основних принципа психодинамске психологије
- покаже познавање најистакнутијих димензионалних модела личности
- примени знања о карактеристикама личности и принципима процене личности на конкретним примерима

Садржај предмета

Теоријска настава

I Проблеми психологије личности: питања структуре, динамике и развоја личности; II Основни појмови: особине и типови личности; III Процена личности: прикупљање информација; медији процене; IV Психодинамска парадигма за процену личности: психоаналитичка теорија личности, пројективне технике; V Основе психологије индивидуалних разлика: Петофакторски модел личности; упитници личности и друге технике за процену личности VI Личност у наставном процесу: личност наставника, личност ученика; VII Личност и насилно понашање

Литература

Смедеревац, С. и Митровић, Д. (2006). Личност - методи и модели. Београд: Центар за примењену психологију.

Доживотно образовање

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема

Циљ предмета: упознавање студената са проблематиком идеје, стратегије и праксе доживотног образовања, оспособљавање за сагледавање утицаја доживотног образовања на лични и друштвени развој, као и оспособљавање студената за критички приступ развоју едукативних програма и модела заснованих на принципима доживотног образовања.

Исход предмета : познавање темељних појмова и начела доживотног образовања, прихватање принципа доживотног образовања као личне и друштвене вредности и овладавање компетенцијама за креирање и реализацију едукативних програма заснованих на стратегији доживотног образовања.

Садржај предмета

Теоријска настава: Конструкт друштва знања; Демократизација и децентрализација образовања; Доживотно образовање као "кључ за 21. век"; Стратегија доживотног образовања; Компоненте доживотног образовања; Меморандум о доживотном образовању (Лисабон, 2000); Доживотно образовање као "кишобран организација"; Одговорност појединца у процесу доживотног образовања (појединац-група-заједница); Струковно образовање и усавршавање (од квалификације до компетенције); Европски акциони програми који подржавају доживотно образовање.

Вежбе: скице за дискусију у писаној форми за сваку тему; презентација семинарског рада на предложену или слободно изабрану тему везану за програмске садржаје. У реализацији практичне наставе, семинара, активно учествују студенти уз менторско вођење наставника; наставна стратегија практичне наставе подразумева проблемско излагање студената, учење откривањем, расправу на унапред најављену тему и сучељавање мишљења.

Литература:

Delors, J. (1998). *Učenje-blago u nama.* Zagreb: Eduka.

Kneževič Florić, O. (2001). Opšti principi doživotnog učenja kao osnove koncepta održivog razvoja. *Godišnjak Filozofskog fakulteta u Novom Sadu,* Knjiga XXIX: 235-242.

The Memorandum of Lifelong Learning. (2000). Lisbon : European Commission.

Образовање за инклузију

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Стицање базичног корпуса знања о противречностима и перспективама образовања у глобалном друштву, усвајање педагошке концепције инклузивног образовања и разумевање специфичности инклузивне наставе.

Исход предмета

Овладаност основним знањима из области инклузивног образовања, сензибилизација за проблеме ученика са посебним потребама и рефлексивно-стваралачки приступ инклузивној образовној пракси.

Садржај предмета

Теоријска настава: Противречности и перспективе образовања у глобалном друштву. Различитост и образовање за све. Образовање у различитости и за различитост. Појам инклузивног образовања. Истраживања индивидуалних разлика и различити приступи разликама. Расне, родне, етничке, културне, когнитивне, ефективне, конативне, мотивационе и друге разлике међу ученицима. Одељење: хомогено, хетерогено. Савремено схватање одељења као групе по свему неједнаких ученика. Педагошки одговор на плурализам разлика у настави: персонализација наставе. Инклузивна настава. Принципи и услови инклузивне наставе. Ученици са тешкоћама и проблемима у развоју. Даровити ученици. Специфичности и иновативне форме образовања даровитих.

Литература:

- Suzić, N. (2008) Uvod u inkluziju, XBS, Banja Luka

- Hrnjica, S. i saradnici (2007): Škola po meri deteta, Priručnik za rad sa učenicima redovne škole koji imaju teškoće u razvoju, Beograd: Institut za psihologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu i „Save the children“

-допунска

- Илић, М. (2009.) Инклузивна настава, Филозофски факултет, Источно Сарајево

- Salend, S.J. (2008) Creating Inclusive Classroom, Pearson Pentice Hall, New Jersey

- Инклузивно образовање, (2011) Тематски зборник (Ур. Мара Ђукић и др.), Филозофски факултет, Н.Сад

- Мандић, П., (1990), Индивидуална комплексност и образовање, Научна књига, Београд

Образовање за менаџмент

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета:Увођење студената у савремена сазнања о образовању за менаџмент (теоријске и практичне компоненте); Упознавање са актуелним изазовима, проблемима и интердисциплинарним аспектима образовања за менаџмент; Подстицање развоја предузетничких вештина, способности са фокусом на оријентацију ка деловању.

Исход предмета: Прихватање и разумевање базичних повезаности образовања и менаџмента; Развијање компетенција неопходних у успешном предузетничком деловању; Оспособљеност за (ауто)рефлексији, (само)евалуацију као и критички приступ и преиспитивање појава везаних за образовање и менаџмент.

Садржај предмета *Теоријска настава:* Основна питања и проблеми образовања за менаџмент (основни појмови образовања, менаџмента, интердисциплинарност и парадигматски оквир концепта; Економска конструкција образовања за менаџмент; Педагошки подстицаји и кључне квалификације образовања за менаџмент; Дидактика менаџмента – образовање за менаџмент из угла конструктивистичке дидактике; Методе и принципи образовања за менаџмент; Модели анимативне дидактике и поља дидактичког деловања у образовању за менаџмент; Образовање за менаџмент и етика – интегритет аргумената – подстрек за рефлексивну етику образовања за менаџмент**.**

Вежбе: У реализацији предмета активно учествују студенти уз менторско вођење наставника. Стратегија и поступци практичног рада односе се на проблемско излагање студената, учење откривањем, расправу на унапред најављену тему и сучељавање мишљења. Израда семинарског рада на предложену или слободно изабрану тему везану за програмске садржаје. Презентација семинарског рада.

Литература: Andevski, M., Ristić, D.(2010) *Obrazovanje za menadžment,* CEKOM – books, N. Sad; Andevski, M., (2007) *Menadžment obrazovanja,* CEKOM-books, N.Sad;

Arsenijević, J., Andevski, M., (2010) *Menadžment obrazovanja za društvo koje uči,* Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Kikindi, Filozofski fakultet u N. Sadu, Novi Sad.

Staničić, S. (2006) *Menadžment u obrazovanju,* Vlastita naklada, Rijeka.

Образовне реформе у Европи

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

- Упознати студенте са значајним реформским правцима у образовању у Европи и свету.
- Указати студентима на могућности развоја и унапређење квалитета образовања у Србији уз поштовање међународних принципа и начела. Проучавање програма Европске уније и активности међународних организација које играју кључну улогу у међународном образовању.
- Упознати студенте са основним постулатима међународног образовања и омогућити им критичку анализу и опсервацију савремених тенденција у Европском образовном простору.
- Омогућити студентима разумевање компаративних анализа образовних система и политика у свету и код нас.

Исход предмета

Након успешно савладаног предмета, студенти ће моћи:

- Да дефинишу основне међународне документе и организације које се баве унапређењем образовања у Европи и свету.
- Да објасне утицај друштвеног контекста на образовни систем.
- Да критички анализирају и упоређују различите образовне системе и реформске правце.
- Да процене активности и улогу кључних међународних организација у обезбеђењу квалитета образовања.
- Да се изразе јасним и добро структуираним текстом, аргументујући своје ставове.
- Да учествују у раду тима и разумеју и поштују друго мишљење.

Садржај предмета

Теоријска настава

Европске димензије и реформе у образовању. Програми и улога кључних међународних организација у промовисању међународног образовања: UNESCO, OECD и др. Компетитивност и међународни системи образовања. Кључни појмови и истраживачко подручје у међународном образовању. Интернационализација образовања као савремена образовна појава. Образовне стратегије, развојне политике образовања и наставни кадар. Образовање усмерено на компетенције и вештине за 21. век. Образовање у Србији и процеси интернационализације образовања.

Практична настава:Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Евалуација и компаративна анализа међународних образовних система, стратегија и докумената. Упознавање са програмима Европске уније који подстичу међународно образовање: (BASILEUS, JoinEU-SEE, Socrates, Comenius, Erazmus Mundus, Leonardo da Vinci). Израда семинарских радова и есеја, усмене презентације, самостални истраживачки рад.

Литература

1. Квалитетно образовање за све - изазови реформе образовања у Србији. (2004). Београд: Министарство просвете и спорта Републике Србије
2. EFA global monitoring report 2005. (2004). Education for all: The quality imperative. Paris: UNESCO
3. Wößmann, L., Schütz, G. (2006). Efficiency and equity of European education and training policies. u: *CESifo Working Paper, European Expert Network on Economics of Education*, Analytical Report for the European Commission, http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/eenee.pdf
4. Gajić, O., Budić, S. & Lungulov, B. (2009). »Unity in Diversity« as a European Dimension of Higher

Education, in: *European Dimensions of Changes in the Educational System in Serbia. Research and Development", Vol. 5,* Novi Sad: Faculty of Philosophy, p.p. 133-146

Медијска писменост

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Стицање знања о функционисању медија из перспективе публике и образовних политика. Уочавање и деконструисање стратегија медија у конструисању реалности: а) на академском нивоу савладавање знања и вештина о професији новинар; б) савладавање медијске писмености. Циљ је и стицање специфичних знања о креирању образовних програма о медијима.

Исход предмета: Стечена знања о медијима из перспективе публике и креатора образовних политика и различитих садржаја у медијима. Предлози курикулума за медијску писменост. Креирани модели добре праксе за различите садржје у медијима који се могу применити као алатка у образовном процесу.

Садржај предмета: Стечена знања о медијима из перспективе публике и креатора образовних политика и различитих садржаја у медијима. Предлози курикулума за медијску писменост. Креирани модели добре праксе за различите садржје у медијима који се могу применити као алатка у образовном процесу

Литература:

- Валић Недељковић, Д. *О новинарству и новинарима*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2007.

- Валић Недељковић, Д. *Прилози "медијској свесности"*. У Књига за медије – медији за књигу. Београд: Клио, 2008.

Информатичка писменост

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Овладавање основама рада у MS Windows оперативном систему, претраживању и коришћењу интернета, израдом и форматирањем докумената у MS Wordu (са нагласком на писање семинарских радова), израдом презентација у MS PowerPointu, табеларним прорачунима у програму MS Excel и елементарним методама израде веб страница.

Исход предмета: Стечена знања ће омогућити студенту напредно кориштење рачунара и сервиса интернета у свим поступцима проналажења, прибављања, квалитетне обраде и анализе информација, као и презентације и слања информација помоћу интернета. Курс обухвата садржаје потребне за полагање Microsoft Certified Application Specialist (MCAS) и/или European Computer Driving Licence (ECDL).

Садржај предмета

Теоријска настава: Основи рачунарских система (хардвер и софтвер, представљање и обрада информације у рачунару, рачунарске мреже). Елементи историје рачунарства. Оперативни систем

MS Windows XX. Браузери MS Internet Explorer и Firefox. Интернет. Веб и скрипт језик HTML. Програмски пакети MS Word, MS Excel, MS Power Point.

Практична настава: Windows и интернет (рад са датотекама и кориштење интернета), MS Word (обрада текста), MS PowerPoint (презентација), MS Excel (табеларни прорачуни), HTML (елементарне методе за израду веб страница), вебмејл.

Литература:

- ЕЦДЛ 5.0, Модул 1. *Основе информационих и комуникационих технологија.* Микро књига, 2010.
- ЕЦДЛ 5.0, Модул 2. *Коришћење рачунара и рад с датотекама.* Микро књига, 2010.
- ЕЦДЛ 5.0, Модул 3. *Обрада текста.* Микро књига, 2010.
- ЕЦДЛ 5.0, Модул 4. *Табеларни прорачуни.* Микро књига, 2010.
- ЕЦДЛ 5.0, Модул 6. *Презентације.* Микро књига, 2010.
- ЕЦДЛ 5.0, Модул 7. *Интернет и комуникација.* Микро књига, 2010.
- Cox, J. et al. MCAS*. Study Guide: 2007 Microsoft Office System.* Microsoft Press, 2008.
- Гелер, З, Бала К. *Информатика 1*, www.freewebs.com/infozad.
- Лаловић, И. *Информатика 1: Концепти предавања.* CD запис, Нови Сад, 2006.

Дебата

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Да кроз савладавање правила дебатовања развија способност код студената да самостално и брзо доносе одлуке у јавној комуникацији, да кроз ненасилну размену аргумената решавају конфликтне ситуације у комуникативним догађајима типа интервју, распорава, округлих столова, панел дисмсија и разговора у различитим јавним дискурсима (медијијски, образовни, политички, културни).

Исход предмета: Овладавање дебатним форматима. Стечена способност критичког мишљења, језичке артикулације и јавног изношења мишљења као и развијен сезибилитет према језику ненасиља, толеранције и разумевања, као и способност преговарања.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Појам и значај дебате; дебата и јавни дискурси; обавезни елементи за све дебатне формате (резолуција, дефиниција, аргументација, унакрсно испитивање, поље сукоба). 2. Дебатни формати: Линколн-Дагласов формат; формат Карла Попера; парламентарна; полиси формат. 3. Модели истраживања теме за дебатовање. 4. Дебатна резолуција. 5. Примена дебате у јавним дискурсима.

***Практична настава*:** 1. Дебатовање један на један, два на два, три на три (у зависности од формата). 2. Тимски рад: спремање случаја, технике истраживања проблема. 3. Вредносна и акциона дебата. 4. Структура дебатног случаја. 5. Креирање уводних говора. 6. Креирање питања. 7. Логичке грешке. 8. Јавни наступ. 9. Завршни говор. 10. Правила суђења у дебати (евалуација постигнутогу дебати). 11. Дебатни турнир.

Литература:

- Влаисављевић, С. *Дебата отвара врата*. Сарајево: Фонд за отворено друштво БиХ, 1997.
- Петков, М. *Дебатни уџбеник*. (Самиздат скрипта). Нови Сад : АЦЦД, 2000.
- Рашковац, Т. *Логика дебате*. (Самиздат скрипта). Дебатна асоцијација Хрватске, 1998.

Програмски пакети отвореног кода

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Овладавање основама коришћења програмских пакета отвореног кода који представљају бесплатне алтернативе водећих комерцијалних софтверских производа.

Исход предмета: Користећи алате програмског пакета *Libre Office* студент ће моћи да врши обраду текста (*Writer*) и да прави презентациије (*Impress*). Студент треба да савлада и елементе растерске графике и обраду фотографија у програму *GIMP*, елементе векторске графике у програму *Inkscape* и рад у програму за стоно идаваштво (припрему штампе) *Scribus*.

Садржај предмета

Теоријска настава: Увод у рад са канцеларијским пакетом слободног кода *Libre Office.* Обрада текста коришћењем алата *Writer.* Прављење презентација коришћењем алата *Impress.* Елементи растерске графике. Обрада фотографија са програмом *GIMP*. Основе веторске графике. Рад са програмом *Inkscape.* Основе припреме и слагања докумената у програму *Scribus*.

Практична настава: На вежбама се програми, обрађени у теоријском делу курса, илуструју практичним примерима, респективно.

Литература:

- Perry, G. *Sams Teach Yourself Open Office.* Sams Publishing, 2004.
- Peck, A. *Beginning GIMP: From Novice to Professional*. Apress, 2008.
- Jurković, M. Di Scala, R. *Inkscape 0.48 Illustrator's Cookbook.* Packt Publishing, 2011.
- Schäfer, C. Pittman, G. *Scribus: Open-Source Desktop Publishing.* FLES Books, 2009.

СОЦИОЛОГИЈА ОБРАЗОВАЊА

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Упознавање са образовањем као производом и чиниоцем друштвеног развоја и његовом улогом у целокупном животу друштва; сагледавање функције образовања у савременим друштвеним процесима; разматрање односа образовања и окружења, друштвеног положаја учесника у образовном процесу, односа унутар образовног процеса и зависности образовања од друштвених вредности, потреба и норми.

Исход предмета

Усвајање социолошких сазнања о образовању; овладавање научно-категоријалним апаратом за сагледавање друштвеног контекста и значаја образовања; развијање критичког приступа процесу образовања.

Садржај предмета

Теоријска настава

Предмет и конституисање социологије образовања – Друштво, вредности и образовање – Појам и разноврсност образовних потреба – Може ли образовање променити друштво - Образовање и професије – Образовање и људски ресурси – Технологија и образовање – Екологија и образовање – Култура, религија и образовање – Образовање за све или образовање за свакога – Образовање и еманципација

Практична настава:Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Проучавање базичне литературе и социолошких студија о образовању кроз семинарске радове, дискусије о актуелним образовним процесима, њиховом значају и друштвеним последицама.

Литература

Коковић, Д.: *Друштво и образовни капитал*. Mediterran Publishing, Нови Сад 2009.

Шира литература: према потребама семинарских радова студената.

Екологија града

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: 5. семестар

Циљ предмета

Курс отвара неколико могућности: (а) разумевања начина функционисања друштава (посебно модерних, урбаних) у савременом еколошком контексту., (б) промишљање идеја о окружењу као друштвеној конструкцији (ц) критички однос према идејама које препознају само „природно“ и/или „вештачко“ окружење, (д) разумевање чињеница о томе да се градска друштва налазе у историјском, савременом и будућем епицентру свих збивања у окружењу – пут од енвајронментализма до одрживог развоја.

Исход предмета

Оспособљеност за контекстуалну анализу и синтезу посебних проблема дрштвено произведеног окружења у урбаним срединама и разликовање социолошког и осталих значења и значаја екологије у урбаним срединама.

Садржај предмета

Теоријска настава

Појмовна одређења: град и урбано, екологија и енвајронментализам; социјална екологија, урбана екологија, окружење, природа; интердисциплинарност у социолошком разумевању екологије: подстицаји и опструкције; град као макро-контекст; апологије у научним интерепретацијама социјалне екологије; друштвена конструкција природе; процеси дугог трајања; популациони, политички, технолошки, еколошки, економски и културни оквири за разумевање екологије града; одрживи развој; одрживи град.

Практична настава:Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Појединачна и групна интерпретација и дискусија упапред припремљених текстова, за сваку наставну јединицу/недељу. Анализа карактеристичних студија случаја.

Литература

1. Pušić, Ljubinko (2001), *Održivi grad: ka jednoj sociologiji okruženja*, Nezavisna izdanja Sl. Mašića, Beograd

2. Ponting, Klajv (2007), *Ekološka istorija sveta*, Odiseja, Beograd.

3. Goleman, Danijel (2010); *Ekološka inteligencija*, Geopoetika, Beograd.

Основи статистике

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема посебних услова за похађање предмета.

Циљ предмета

Циљ курса је упознавање студената са: етапама статистичког истраживања, основним терминима у статистици, нивоима мерења, груписањем и сређивањем статистичких података, графичким приказивањем података, као и са мерама дескриптивне статистике.

Исход предмета

Студенти су оспособљени да самостално прикупљају податке, да их групишу и графички представе, као и да их самостално тумаче помоћу мера дескриптивне статистике.

Садржај предмета

Теоријска настава

Краћи осврт на историјски развој статистике и њеном применом у социолошким истраживањима. Основни појмови у статистици. Етапе статистичког истраживања. Мерне скале. Груписање и сређивање података. Графичко приказивање података. Мере централне тенденције. Мере варијабилитета. Мере облика распореда.

Практична настава:Вежбе

Мерне скале. Груписање и сређивање података. Графичко приказивање података. Мере централне тенденције. Мере варијабилитета. Мере облика распореда.

Литература

Соколовска, Валентина (2013). Дескриптивна статистика. (ауторизована предавања)

Žižić, Lovrić, Pavličić (2006). *Metodi statističke analize*. Beograd: Ekonomski fakultet.

Šošić (2004). *Primijenjena statistika*. Zagreb: Školska knjiga.

Увод у антропологију

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема посебних услова за похађање курса

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са најважнијим појмовима и теоријама антропологије, а првенствено са основама њена четири "велика поља": биолошком, социокултурном, археолошком и лингвистичком антропологијом.

Исход предмета

Оспособљавање студената да савладају и користе антрополошка знања о бројним проблемима који су карактеристични за све друштвене науке, чиме се знатно проширује њихова перспектива.

Садржај предмета

Теоријска настава

Поред најзначајнијих теоријских приступа обрађују се фундаментална питања која се тичу људске егзистенције: еволуција човека, развој усправног хода, мозга, дебата око доприноса наслеђа и окружења уљудском развоју, проблематика пола и рода, настанак језика, друштвених институција, државе итд.

Практична настава: вежбе, панел дискусија, проблематизација одабраних тема и литературе.

Литература

Фабијети, У., Р. Малигети и М. Винченцо (2002). *Увод у антропологију: од локалног до глобалног*. Београд: Clio.

Moore, J. (2002). *Uvod u antropologiju*. Zagreb: Jesenski i Turk.

Шкорић, М. и А. Кишјухас. *Антропологија*. Ауторизована скрипта.

Историја науке

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема посебних услова за похађање курса

Циљ предмета

Студенти се упознају са најзначајнијим научним открићима кроз историју и на основу тих знања могу адекватније да схвате развој науке, контекст тог развоја и препреке са којима се наука суочава.

Исход предмета

Студентима се омогућава да схвате развој једне од најзначајнијих друштвених институција, а то је наука, и да развијају критичко мишљење кроз разматрање бројних заблуда, али и теорија које се данас сматрају тачним.

Садржај предмета

Теоријска настава

Након анализе најранијих научних постигнућа древних цивилизација, анализирају се наука у Старој Грчкој и Риму, а затими средњи век, настанак универзитета и значај средњовековних технолошких иновација. Поред европског наслеђа, изузетно је битно и наслеђе исламских научника, где се обрађују најрелевантнији научни доприноси ове цивилизације. Ипак, најважнији период у историји науке свакако је био период научне револуције, тако да се посебна пажња посвећује и друштвено-историјским факторима који су утицали на настанак климе која је била повољна за развој изузетних научних доприноса. Након анализе научних доприноса након научне револуције обрађују се и најзначајнији доприноси у двадесетом веку.

Практична настава: вежбе, панел дискусија, проблематизација одабраних тема и литературе.

Литература

Коаре, А. (1981). *Научна револуција*. Београд: Нолит.

Пери, М. (2000). *Интелектуална историја Европе*. Београд: Clio.

Шкорић, М. и А. Кишјухас. *Историја науке*. Ауторизована скрипта.

Увод у филозофију

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема

Циљ предмета

Упознавање студената са темељним филозофским проблемима, питањима, правцима и дисциплинама, те са основном филозофском лексиком.

Исход предмета

Стицање основног општег знања из филозофије које оспособљава студента за самосталну лектиру филозофских текстова.

Садржај предмета

Теоријска настава

Одређење филозофије, порекло и извор филозофирања. Однос мита и логоса. Смисао и домети важења филозофских дисциплина. Однос филозофије према другим наукама.

Литература

1. Финк. Е., *Увод у филозофију*, Нолит, Београд 1989

2. Јасперс К., *Филозофија егзистенције. Увод у филозофију*, Просвета, Београд 1967

3. Хегел Г. В. Ф., *Историја филозофије I* (Увод), БИГЗ, Београд 1983

Филозофија културе

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема

Циљ предмета

Циљ предмета је да с обзиром на чињеницу да предмет „Филозофија културе“ има фундаментално значење за студије проблематике културе уопште, јер отвара могућност разумевања смисла човековог постојања из разумевања његове духовне делатности, односно, из његове културе и уметности, то је и циљ предмета да се студенти упознају са најзначајнијим филозофским промишљањима односа човека, културе и уметности.

Исход предмета

Исход предмета би требало да буде оспособљавање студената за успешно разумевање основних комплекса проблема из филозофске тематизације културе с посебним освртом на односе између културе, уметности и човека.

Садржај предмета

Теоријска настава

Разумевање филозофског питања културе је оно које студенте треба да уведе у посебни свет филозофског поимања културе и уметности, објасни им специфично цивилизацијско, западноевропско значење појма историје, његово линеарно и циклично поимање, те отвори простор разумевања питања о томе шта уопште значи – историјско схватање културе и уметности. Програм предмета „Филозофија културе“ предвиђа и проблематизацију кључних појмова културе и уметности као што су: игра, музика, смисао трагедије у амбиваленцији појмова аполонског и дионизијског, однос религије и културе, језика и културе, естетике и филозофија уметности, те критика модерне грађанске државе и културе.

Литература

1. **Хуизинга, J., *Homo ludens*, Матица хрватска, Загреб 1970.**
2. **Шилер, Ф., *О лепом*, BOOK & MARSO, Београд 2007.**
3. **Ниче, Ф., *Рођење трагедије*, Култура, Београд 1960.**
4. **Вебер, М., *Протестантска етика и дух капитализма*, Mediterran publ., Нови Сад 2011.**
5. **Маркузе, Х., *Човјек једне димензије*, В. Маслеша, Сарајево 1968.**
6. **Хоркхајмер, М., Адорно, Т., *Дијалектика просвјетитељства*, Свјетлост, Сарајево 1989.**

Увод у логику

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема услова.

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са теоријским и историјским основама логике што би требало да омогући разумевање закона логичког мишљења.

Исход предмета

Исход предмета би требало да буде оспособљавање студената за успешно савлађивање онтолошких основа логике у практичком односу према логичком мишљењу.

Садржај предмета

Теоријска настава

Одређење логике. Историја логике. Закони логике. Битак и логос. Мишљење: појам, суд, закључак. Елементи математичке логике: рачуни исказа, предикат, класа. Логика сазнања и знања. Методологија науке.

Литература

1. Аћимовић, М., *Увод у логику*, Филозофски факултет Нови Сад, Нови Сад 1999.
2. Аћимовић, М., *Елементи логике*, Савез педагошких друштава, Нови Сад 2004.
3. Зајечарановић, Г., *Логика*, Издавачка јединица Универзитета у Нишу, Ниш 1996.
4. Коен, М./Нејгел Е., *Увод у логику и научни метод*, Јасен, Београд, Никшић 2006.
5. Лемон, Е. Ј., *Упознавање са логиком*, Јасен, Никшић 2002.

Естетика 1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема

Циљ предмета

Циљ предмета „Естетика 1“ је реактуализација филозофске оријентације овог предмета. Овај циљ биће остварен студирањем темељних списа и дела која се односе на естетско подручје, која су издржавала пробу времена, која подлеже најозбиљнијим питањима уметности и њеној улози и која су основ најутицајнијих естетичких оријентација. Студиј заснован на таквој припадајућој литератури требао би да еманципује студенте и оспособи их за самостална истраживања.

Исход предмета

Исход предмета би био оспособљавање студената за самостална естетичка истраживања.

Садржај предмета

Теоријска настава

Искуство је показало да је најпродуктивније комбиновати историјски и проблемски метод. У том смислу студиј предвиђа упознавање са главним естетским учењима од пресократоваца до данас, као и уочавање темељних проблема који су и данас отворени у естетици.

Практична настава: Вежбе

Анализа изворних филозофско-естетичких текстова.

Литература

1. **Платон, *Ијон. Хипија Већи. Гозба. Федар*, БИГЗ, Београд 2000.**
2. **Аристотел, *О песничкој уметности*, Зав. за уџб. и нас. сред., Београд 1990.**
3. **Гадамер, Х.Г., *Огледи о филозофији умјетности*, АГМ, Загреб 2003.**
4. **Морпурго-Таљабуе, Г., *Савремена естетика*, Нолит, Београд 1968.**
5. **Татаркјевич, В., *Историја шест појмова*, Нолит, Београд 1980.**
6. **Еко, У., *Умјетност и љепота у средњовјековној естетици*, Профил, Загреб 2006.**

Историја филозофије

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема

Циљ предмета

Упознавање са основама историје филозофије почев од античке, средњовековне и нововековне до савремене филозофије.

Исход предмета

Разумевање различитих епоха историје филозофије.

Садржај предмета

Теоријска настава

Име, појам, основна питања, дисциплине и правци филозофије. Филозофија и њена повест. Филозофија и друга подручја духа. Хеленска и хеленистичко-римска филозофија. Филозофија Средњег века. Филозофија ренесансе. Нововековна филозофија. Немачки класични идеализам. Савремена филозофија.

Литература

Бес, Жан-Марк; Боасијер, Ан, *Филозофски приручник*, Завод за уџбенике, Београд, 2009.

Перовић, М, *Историја филозофије*, Филозофски факултет, Одсек за филозофију, Нови Сад, 2003.

Тестирање у настави

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета

Овладавање техником конструкције свих врста тестова постигнућа, Овладавање начинима евалуације и употребе тестова постигнућа

Исход предмета

Студент ће познавати основне принципе тестирања постигнућа и биће у стању да конструише тестове постигнућа свих врста и формата, као и да евалуира и тумачи резултате тестирања.

Садржај предмета

Теоријска настава

Улога тестова постигнућа у настави; Врсте тестова постигнућа; Формати презентовања и оцењивања ставки; Планирање израде теста; Конструкција објективног теста знања; Конструкција објективног теста сложеног постигнућа; Конструкција теста са питањима са конструисаним одговорима; Конструкција тестова извођења; Састављање, администрација и скоровање тестова; Методи интерпретације резултата тестова; Валидност и поузданост

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Стивенсови нивои мерења, нормална расподела, мере централне тенденције и варијабилности, корелација, Основе статистичког пакета SPSS, Конструкција различитих врста тестова постигнућа, Методи скоровања и оцењивања тестова постугнућа, Одређивање основних метријских карактеристика теста; Семинарски рад

Литература

Фајгељ, С. (2009), Психометрија - Метод и теорија психолошког мерења (III допуњено издање), Београд: Центар за примењену психологију

Jackson, C. (2003). Psihologijsko testiranje. Jastrebarsko: Naklada Slap

Додатна литература:Miller, D.M., Linn, R.L., Gronlund. N.E (2009) Measurement and Assesment in Teaching, Pearson

Психологија партнерских односа

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената са факторима који утичу на избор партнера, динамику, квалитет и стабилност партнерских односа; разумевање различитих психопатолошких појава и процеса у партнерским односима, и развој свести о могућностима превенције и превазилажења ових проблема уз професионалну психолошку помоћ.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан: да покаже разумевање фактора који утичу на квалитет и стабилност партнерских односа; да разуме узроке најчешћих проблема у партнерским односима, да препозна различите облике насиља у партнерским односима, те да има свест о могућностима њиховог конструктивног превазилажења.

Садржај предмета

Теоријска настава

Љубав и сексуалност. Заблуде о љубави. Теорије партнерских односа. Хетеросексуални и хомосексуални партнерски односи. Избор партнера. Динамика партнерских односа. Фактори који утичу на квалитет и стабилност партнерског односа. Квалитет партнерских односа и психичко здравље. Најчешћи проблеми у партнерским односима и могућности њиховог превазилажења. Насиље у партнерским односима. Превенција, психолошко саветовање и психотерапија.

Литература

Čudina-Obradović, M. i Obradović, J. (2006). Psihologija braka i obitelji. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga. (odabrana poglavlja)

Миливојевић, З. (2008). Емоције. Нови Сад: Психополис институт. (одабрана поглавља)

Миливојевић, З. (2007). Формуле љубави: Како не упропастити сопствени живот тражећи праву љубав. Нови Сад: Психополис институт. (одабрана поглавља)

Фелдман, С. (2008). Љубав на други поглед: Прошлост и садашњост специфично људског осећања. Нови Сад: Психополис институт. (одабрана поглавља)

Фром, Е. (1993). Умеће љубави. Београд: БИГЗ. (одабрана поглавља)

Психологија уметности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: /

Циљ предмета

Упознавање студената са: различитим теоријским приступима и концептима у оквиру Психологије уметности; са различитим методама рада које се користе у оквиру Психологије уметности; са актуалним остраживањима у оквиру ове области. Оспособљавање студената за: детаљно и свеобухватно разумевање основних обележја различитих теоријских приступа; деталјно и свеобухватно разумевање метода рада; самостално трагање за актуалном релевантном литературом

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да: покаже разумевање основних теоријских концепата различитих приступа у психологији уметности; као и да покаже самосталност у препознавању и разумевању методологије рада различитих приступа у Психологији уметности.

Садржај предмета

Теоријска настава

Теоријска настава обухвата: Дефиницију предмета и циљева Психологије уметности; Психолошке теорије уметности; Методе истраживања у Психологији уметности; Савремена истраживања у Психологији уметности; Карактеристике и проблеме савремене визуелне културе; Специфичне проблеме у Психологији уметности.

Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)

Практична настава обухвата анализу видео-презентација, истраживачке семинарске радове и директне контакте са стваралоцима

Литература

Панић, В. (1989): Психолошка истраживања уметничког стваралаштва, Научна књига, Београд (одабрана поглавља)

Огњеновић, П. (1997): Психолошка теорија уметности. Институт за психологију, Београд

Арнхајм, Р. (1971): Уметност и визуелно опажање. Уметничка академија, Београд

Arnheim, R. (1962): The Genesis of a Painting Picasso's Guernica. University of California Press, Berkeley & Los Angeles

Milenković, S. (1997): Vrednosti savremene psihoterapije. Prometej, Novi Sad (str. 52-57)

Политичка психологија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета:

а) Упознавање студената:

- са основним знањима из политичке психологије, њене историје и значаја за остале гране психологије;

- са важним појмовима из ове области и њиховим манфиестацијама у току историје

- са практичном применом социјалне психологије и других грана психологије и психолошких процеса на политичко опредељивање њихову улогу и развој;

б) Оспособљавање студената:

- за разумевање основних проблема којима се бави политичка психологија, као и могућностима решвања тих проблема;

- за разумевање политичке ситуације и нарочито њено објашњење из социјално-психолошког угла;

- за примену стечених знања у пракси у мултикултурној и политички специфичној средини

Исход предмета:

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- Повеже стечена знања са знањима из других области психологије

- уочи важне процесе за политичко опредељивање, њихову улогу и развој;

- разуме и буде способан да објасни друштвено-политичке ситуацијеиз стручног угла;

- прочава нову литературу која се тиче политичке психологије и политичког опредељивања.

Садржај предмета

Теоријска настава

I Психолошке основе политичког одлучивања: ауторитарна личност, послушност и покравање ауторитету; II Стереотипи и предрасуде: настанак, развој, борба против предрасуда; III Врсте идентитета: социјални идентиет, теорије социјалног идентитета, нација и национални идентиет; IV Национализам и слични појмови: етноцентризам, расизам, антисемитизам, антинегризам; V Политичко опредељивање и понашање: теорије политичког опредељивања, медији и политика, испитивање јавног мнења; VI Прошлост и будућност политичке психологије: политика у посткомунистичким земљама, полтиика у Србији након 1990, будућност политичке психологије код нас и у свету.

Практична настава

Примери из праксе везани за основне концепте који ће бити обрађивани на теоријској настави. Презентација документарних и играних филмова на теме које се обрађују у току курса. Критички осврт на најважније експерименте из области политичке психологије.

Основна литература:

1. Миклош Биро (2006). Homo postcommunisticus. Београд, 20. Век

2. Иван Шибер (1998). Основе политичке психологије. Загреб, Политичка култура.

3. Hewstone and Stroebe (2004). Социјална психологија: Еуропске перспективе. Загреб, Наклада Слап.

4. Никола Рот (1983). Основи социјалне психологије. Београд, Завод за уџбенике и наставна средства.

Традиционална култура Срба у јужнословенском контексту

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање са основним обележјима традиционалне културе Срба у јужнословенском контексту.

Исход предмета

Усвајање знања о *традиционалној култури*, као и њеним кључним категоријама, односно системом знакова који чине „језик“ традиционалне културе Срба и других Јужних Словена.

Садржај предмета

Теоријска настава

Порекло и историја Словена (Јужни Словени у дијахронијској перспективи). Значење и садржај појма традиционална култура (народна култура, етнокултура); традиционална култура као израз јединствене слике света; однос културе и природног језика као система знакова; семантичке јединице језика традиционалне културе: вербалне манифестације (песнички облици), радње, предмети и појаве; реконструисање садржаја традиционалне културе и њене слике света; бинарне опозиције; традиционална култура као систем знакова (циклично поимање времена; просторни односи: горе/доле, лево/десно; свој/туђи, елементи природе (вода, земља, небо, небеска тела); бића: богови, демони, хероји, свеци, људи и њихове номинације и атрибуције; биљке; животиње; предмети; појаве; социјални односи и сродство.

*Практична настава:*Анализа текстова у којима се рефлектују поменуте представе.

Литература: В. В. Седов, *Словени у далекој прошлости*, НС 2012; Ј. Деретић*, Културна историја Срба*, Бг. 2005; В. Караџић, *Етнографски списи*, Бг. 1972; Т.Ђорђевић, *Природа у веровању српског народа I-II*, Бг. 1958; В. Чајкановић, *Сабрана дела*, Бг. 1994 (одабрана поглавља); М. Недељковић, *Годишњи обичаји у Срба*, Бг. 1990; Љ. Раденковић, *Симболика света у народној магији Јужних Словена*, Ниш 1996; Н. Толстој, *Језик словенске културе*, Ниш 1995; *Српски митолошки речник,* Бг. 1998; *Словенска митологија: енциклопедијски речник*, Бг. 2001; А. Гура, *Симболика животиња у словенској народној традицији*, Бг. 2005; М. Елијаде, *Свето и профано*, В. Бања 1980; Зоја Карановић, *Небеска невеста*, Бг. 2010.

Култура, обред, поезија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета: Усвајање знања о кључним одликама лирских усмених врста у оквиру српске традиционалне културе (обредни контекст).

Исход предмета: Оспособљеност за самостално тумачење, разумевање и примену стечених теоријских знања приликом анализе усмених лирских песама.

Садржај предмета

Теоријска настава

Повезаност лирских врста са кључним елементима традиционалне духовне и материјалне културе. Дефиниција појма *обред*. Традиционални обред као *културни текст*, односно *систем знакова/кодова* (акционални – редослед одређених ритуалних радњи; предметни – свакодневни или специјално израђени ритуални предмети; вербални - поетски текст; персонални – одређени извођачи који врше ритулне радње и лица којима су упућене, локативном – простор на којем се изводи; темпорални – извођење у одређено доба године; музички и ликовни. Симболичка (знаковна) функција ритуалних радњи и предмета. Конструкција идеалтипске дескрипције обреда. Структурно-семантичка анализа обреда (календарског и животног циклуса).

*Практична настава:*Анализа и интерпретација одабраних текстова.

Литература: J. Јокић, *Краљичке песме: ритуал и поезија,* Друштво за српски језик и књижевност Србије, Бг. 2012; З. Карановић, *Небеска невеста*, Друштво за српски језик и књижевност Србије, Бг. 2010; Љ. Пешикан-Љуштановић, *Станаја село запали: огледи о усменој књижевности*, Дневник, НС 2007; А. ван Генеп, *Обреди прелаза*, СКЗ, Бг. 2005; Т. Р. Ђорђевић, *Животни круг,* Просвета, Ниш 2002; Б. Јовановић, *Магија српских обреда*, Светови, НС 1995; И. Ковачевић, *Семиологија ритуала*, Библ. XX век, Бг. 1985; Н. И. Толстој, *Језик словенске културе*, Просвета, Ниш, 1995; С. Зечевић, *Српска етномитологија*, Службени гласник, Бг. 2008; М. Елијаде, *Расправа о историји религија*, Академска књига, НС 2011; Д. Бандић, *Табу у традиционалној култури Срба,* БИГЗ, Бг. 1980; Л. Радуловић, *Пол/род и религија*, Српски генеалошки центар, Бг. 2009; Д. Големовић, *Етномузиколошки огледи*, Библ. XX век, Бг. 1997.

Писци средњовековне књижевности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Овладавање знањем о главним писцима и делима српске средњовековне књижевности.

Исход предмета: Познавање најзначајнијих стваралаца и дела српске средњовековне књижевности и поседовање знања неопходних да би се схватиле њихове поетичке особености и историјски след.

Садржај предмета

Теоријска настава

Културноисторијски оквир и контекст средњовековне књижевности. Најважнији писци и дела српске средњовековне књижевности од XII до XVII века. Развој и главни мотиви косовске легенде. Узајамне везе и прожимања старе и народне књижевности.

Практична настава

Рад на текстовима: Свети Сава, *Житије светог Симеона*, *Служба светом Симеону*; Стефан Првовенчани, *Хиландарска повеља*, *Житије светог Симеона*; Доментијан, *Житије светог Саве;* Теодосије, *Житије светог Саве*; *Данилов зборник*; Григорије Цамблак, *Житије Стефана Дечанског*; Констанин Филозоф, *Житије деспота Стефана Лазаревића*; Пајсије, *Житије цара Уроша;* Деспот Стефан Лазаревић*, Слово љубве; Списи о кнезу Лазару и Косовском боју.*

Литература

Đ. Sp. Radojičić, *Antologija stare srpske književnosti (XI-XVIII veka),* Beograd, 1960; Ђ. Сп. Радојичић, *Књижевна збивања и стварања код Срба у средњем веку и у турско доба,* Нови Сад, 1967; М. Кашанин, *Српска књижевност у средњем веку*, Београд, 1975; Ђ. Трифуновић, *Кратак преглед југословенских књижевности средњег века,* Београд, 1976; Деспот Стефан Лазаревић, *Књижевни радови*, приредио Ђ. Трифуновић, Београд, 1979; Д. Богдановић, *Историја старе српске књижевности,* Београд, 1980; Ђ. Трифуновић, *Азбучник српских средњовековних књижевних појмова,* Београд, 1990; Ђ. Трифуновић, *Стара српска књижевност. Основе,* Београд, 1994; J. Рађеп, *Косовска легенда*, Нови Сад, 1995; Р. Маринковић, *Светородна господа српска,* Београд, 1998; Х. Георг Бек, *Византијски миленијум*, Београд-Бања Лука, 1998; Т. Јовановић, *Стара српска књижевност. Хрестоматија*, Београд-Крагујевац, 2000; J. Рађеп, *Старе српске биографије*, Нови Сад, 2008.

Поетика Милоша Црњанског

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:–

Циљ предмета: Да студенти стекну увид у дело Милоша Црњанског и његове поетичке особености (стил, теме, мотиви, развој, континуитет)

Исход предмета: Познавање стилских, тематских, мотивских и уопште поетичких особености дела Милоша Црњанског

Садржај предмета

Теоријска настава: Побуна итачке лирике (рушење традиције, однос према романтизму).- Суматраизам.- Стражиловски комплекс. – Лирско и историјско у роману М. Црњанског – Полност и жена у делу М. Црњанског. – Међуратне полемике.- Публицистика и есејистика. - *Студијски истраживачки рад* Интерпретација текстова: Поезија (избор); Есеји (избор); Путописи (избор), *Дневник о Чарнојевићу*; *Сеобе*; *Друга књига Сеоба* (избор); *Код Хиперборејаца* (избор)*; Роман о Лондону* (избор); Контекстуално и компаративно проучавање дела М. Црњанског

Литература

Александар Петров, *Поезија Црњанског и српско песништво*, Београд 1971 (избор); Новица Петковић, *Лирске епифаније М. Црњанског*, Београд 1996 (избор); Новица Петковић, *Два српска романа*, Београд 1988 (избор); Никола Милошевић, *Роман Милоша Црњанског*, Београд 1970 (избор); *Књига о Црњанском* (прир. М. Ломпар), Београд 2004 (избор); *Књижевно дело Милоша Црњанског* (зборник), Београд 1972 (избор); Петар Џаџић, *Повлашћени простори Милоша Црњанског*, Београд 1992 (избор); *Милош Црњански* (зборник) 1996; Мило Ломпар*, Аполонови путокази*, Београд 2004; Горана Раичевић, *Есеји Милоша Црњанског*, Нови Сад 2005 (избор); Горана Раичевић, *Кротитељи судбине: о Црњанском и Андрићу*, Београд 2010; Горана Раичевић, *Коментари "Дневника о Чарнојевићу",* Нови Сад 2010; Слободан Владушић, *Црњански, Мегалополис*, Београд 2011.

Поетика Иве Андрића

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Да студенти стекну увид у дело Иве Андрића и његове поетичке особености (стил, теме, мотиви, развој, континуитет)

Исход предмета: Познавање стилских, тематских, мотивских и уопште поетичких особености дела Иве Андрића

Садржај предмета

Теоријска настава: Писац као објективни посматрач – Андрићев рационализам – Појединачно и опште – од привидности, површности и таштине до суштине - Легенде и митови у књижевности као универзални обрасци у историјском току – Између реалистичких типова и цикличног схватања историје.- Мостови – тема и један од основних симбола Андрићевог дела: естетски, етички и метафизички — пролазност и трајност.- Страх код Андрића Страсти и инстинктивни живот на путу ка анимализација човека – Превладавање страха кроз очовечење. – Речи – О причи и причању – Страх од речи – Страх од прекомерности и зла – Речи које се отимају свом првобитном смислу. - Андрић као ''ангажовани писац''. - Фантастика код Андрића. - Проблеми људске утамничености. - Андрићеви писци. Интерпретација текстова: Приповетке (избор), ''Разговор с Гојом'', *На Дрини ћуприја, Госпођица, Травничка хроника, Проклета авлија,* Есеји (избор). Студије интертекстуалних веза, истраживање односа историјског контекста и књижевних дела И. Андрића

Литература

Зборник о Андрићу (прир. Р. Вучковић), Бг. 1999 (избор); Радован Вучковић, *Велика синтеза*, Сарајево 1974 (избор); Иво Тартаља, *Приповедачева естетика*, Београд 1979 (избор); Драган Стојановић, *Лепа бића Иве Андрића*, Нови Сад 2003 (избор); *Зборник радова о Иви Андрићу*, САНУ, Београд 1981 (избор); *Дело Иве Андрића у контексту европске књижевности*, Беобрад 1981 (избор); Петар Џаџић, *Храстова греда у каменој капији*, Београд; Петар Џаџић, *О проклетој авлији*; Горана Раичевић, *Кротитељи судбине*: О Црњанском и Андрићу, Београд 2010; Жанета Ђукић Перишић, *Писац и прича: стваралачка биографија Иве Андрића,* Нови Сад 2012.

Семиотика културе

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Курс није за студенте прве године

Циљ предмета

Упознавање студената са основним поставкама семиотичких истраживања и њихове примене на подручју проучавања културе.

Исход предмета

Студент је способан да сам изврши семиотичку анализу неке појаве у култури.

Садржај предмета

Теоријска настава

I Појмови семиотике и културе. Основе семиотике: учења о знаку (Де Сосир, Пирс). Типологија знакова. Денотација, конотација, идеологија. Опизиције: дигиталне, аналогне, поларне, мултиполарне; деконструкција опозиција. Парадигматика и синтагматика. Метафорични и метонимијски пол. Код и систем, енкодирање и декодирање, сигнал и језик, код и субкод, првостепени и другостепени. Врсте кодова: друштвени (вербални и невербални); текстуални; интерпретативни (перцептивни, идеолошки).

II Општа семиотика и посебне семиотике: семиотика града, семиотика историје, књижевна семиотика, семиотика свакодневног живота, визуелна семиотика,семиотика рекламе. Семиотика културе (границе културе, спољашње/унутрашње; функционисање културе; динамизам културе; типологија културе).

III Како урадити семиолошку анализу?

Практична настава:Вежбе

Анализа примера

Литература

1. Ј. Лотман, *Семиосфера*, Нови Сад 2005.

2. „Огледи из типологије културе „,*Трећи програм*, бр. 4, Београд 1974.

3.Ч. Морис, *Основе теорије о знацима*, Београд 1975.

4. У. Еко, *Култура, информација, комуникација,* Београд 1973.

5. Н. Грдинић, *Семиотика културе*, презентације

Стални облици песме и строфе

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Курс није за студенте прве године

Циљ предмета

Упознавање са појмовном апаратуром (стални облици песме/строфе; стилизације, криптоформе). Усвајање основних информација о стиховима и строфама класичног порекла; о сталним облицима песме и строфе романског, источњачког, германског, словенског и грчко-византијског порекла. Указати на нормирану структуру форме.

Исход предмета

Усвојени књижевно-теоријски појмови сталних облика. Познавање порекла појединих облика и њихове утемељености у књижевној традицији. Познавање правила облика. Препознавање употребе облика.

Садржај предмета

Теоријска настава

Појам сталног облика, стилизација и криптоформи. Класични стихови и строфе (хексаметар, елегијски дистих, сапфијска строфа, алкејска строфа). Облици романског порекла (терцина, станца, страмбото, сонет, циклус сонета, сонетни венац, канцона, сестина лирика, седста рима, балада, балата, лауда, мадригал, рондо, рондел, глоса). Источњачки облици песме и строфе (газела, рубаија, касида, пантум, хаику). Облици германског, словенског и грчко-византијског порекла (беђарац, краковјак, оњегинска строфа, канон, нибелуншка строфа).

Практична настава:

Рад на тексту; анализа примера наведених облика.

Литература

1. Никола Грдинић, *Стални облици песме и строфе*. Београд: Народна књига – Алфа, 2007.
2. Светозар Петровић, „Стих”, у: Зденко Шкреб/Анте Стамаћ, *Увод у књижевност*. Загреб: Графички завод Хрватске, 1983.
3. Светозар Петровић, *Облик и смисао. Списи о стиху.* Београд: Фабрика књига, 2003.
4. *Речник књижевних термина*. Београд: Институт за књижевност и уметност, 1987.

Веб дизајн

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Овладавање основама израде веб страница и система за управљање садржајем.

Исход предмета: Познавање језика за означавање хипертекста (*HTML*) и каскадног описа стилова (*CSS*) омогућиће студентима разумевање и примену основних алата за израду веб страница. Студент треба да савлада и коришћење система за управљање садржајем (*CMS*) и коришћење WYSIWYG едитора за визуелну израду веб страница.

Садржај предмета

Теоријска настава: Упознавање са основама језика за означавање докумената и каскадног описа стилова. Формирање и одржавање веб садржаја, организовање садржаја блогова и web локација помоћу система за управљање садржајем (*Joomla,Word Press*), инсталирање и конфигурисање ових система. Визуелна израда веб страница коришћењем WYSIWYG едитора.

Практична настава: На вежбама се програми, обрађени у теоријском делу курса, илуструју практичним примерима, респективно.

Литература:

- Hill, J. Brannan, J.A. *Briljantno HTML5 i CSS3.* CET, 2011.
- Hussey, T. *Naučite Word Press.* Mikro knjiga, 2011.
- North, Б. M. *Joomla! 1.5: priručnik za korisnike.* Mikro knjiga, 2010.

Облици језичке комуникације (на мађарском језику)

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Знање мађарског језика

Циљ предмета

Упознавање студената са специфичним карактеристикама појединих комуникационих облика од свакодневног спонтаног говора и писаног парола до писаних интерактивних комуникационих облика на интернету.

Исход предмета

Студенти стичу способност препознавања и оцењивања конкретних комуникационих облика на основу њихових фонолошких, лексиколошких, морфолошких, синтаксичких и стилских карактеристика.

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Појам комуникације и њено научно проучавање. 2. Модели и основни типови комуникације. 3. Медији и начин комуницирања. 4. Комуникативна способност и функционални стилови. 5. Спонтани говор: психолошки фактори и главне фазе продукције говора. 6. Комуникативна перспектива као принцип структуисања исказа. 7. Функције и карактеристике прозодијских фактора у спонтаном говору. 8. Говорни чинови и структуралне карактеристике дискурса. 9. Карактеристике писаног изражавања. 10. Утицај фреквентности синтаксичких фактора на комуникативност писаних и гласно интерпретираних, односно прочитаних текстова. 11. Језичко изражавање у масовним медијима. 12. Интернет, веб, мултимедијалност, хипертекст. 13. Нови облик комуникације: писано-говорни језик и његове карактеристике.

Литература

1. Buda Béla: A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségei. Bp. Animula, 1994.
2. Béres István – Horányi Özséb: Társadalmi kommunikáció. Bp. Osiris Kiadó, 2001.
3. Rosengren, Karl Erik: Kommunikáció. Bp., Typotex, 2004.
4. Pléh Cs. – Síklaki I. – Terestyéni T.: Nyelv – kommunikáció – cselekvés. Bp. Osiris Kiadó, 1997.
5. Kontra Miklós : Beszélt nyelvi tanulmányok. Bp. MTA Nytud. Int., 1988.
6. Keszler B. – Tátrai Sz.: Diskurzus a grammatikában – grammatika a diskurzusban. Bp. Tinta , 2009.
7. Gecső T. – Sárdi Cs.: A kommunikáció nyelvészeti aspektusai. Bp. Tinta, 2009.
8. Bódi Zoltán: A világháló nyelve. Bp., Gondolat Kiadó, 2004.
9. Pásztor Kicsi Mária: A mai vajdasági magyar napi sajtó és elektronikus média informatív szövegeinek szintaktikai, intonációs és kommunikatív jellemzői. Újvidék, ÚE BTK, 2012.
10. Pásztor Kicsi Mária: A spontán beszédtől az internetes nyelvhasználatig. In: Tudomány – módszer – argumentáció. Újvidék, VMAT, 2012.

Род и приповедање

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Циљ курса је да се преиспита однос категорије рода (gender) и приповедних поступака у књижевном тексту, односно да се на примерима репрезентативних књижевних дела писаних у различитим епохама осветле историјски, културни, теоријски и вредносни критеријуми који су утицали на исказивање родних улога и идентитета у књижевном делу.

Исход предмета

Студенти стичу основна сазнања из области родних студија (историја и терминологија) и женске књижевне историје, и усвајају теоријске моделе родног читања књижевности**.**

Садржај предмета

Теоријска настава

Пол и род: историја и примена термина (С. Бовоар, Р. Столер, Џ. Батлер). Гинокритика и истраживање женске књижевне традиције (С. Гилберт, С. Губар, И. Шоволтер). Представљање родних идентитета у књижевности (Џ. Фетерли, Ш. Фелман, К. Милет). Епистемологија и методологија родних студија књижевности (С. Гилберт, С. Губар, А. Колодни). Ауторство и књижевни канон (Х. Блум, С. Губар). Тело и текст (Ш. Фелман, Е. Сиксу, Ј. Кристева)

Практична настава:Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Анализа изабраних књижевних текстова из различитих епоха, од средњовековне (Чосер), ренесансне (Шекспир) до романа 19. и 20. века (Е. Бронте, Џ. Остин, Х. Џејмс, В. Вулф), с циљем примене теорије и методологије родних студија.

Литература

Дојчиновић Нешић, Биљана. Гинокритика (1993).

Гордић Петковић, Владислава. На женском континенту (2007).

Милојевић, Ивана и Слободанка Марков (ур.). Увод у родне теорије (2011). (изабрана поглавља)

Showalter, Elaine. A Literature of Their Own: British Women Novelists from Bronte to Lessing (1977).

Showalter, Elaine. A Jury of Her Peers (2009).

Практикум са изабраним текстовима И. Шоволтер, Џ. Фетерли, Е. Мерс, С. Губар, А. Колодни, Џ. Батлер и других.

РЕТОРИКА ТЕКСТУАЛНЕ КУЛТУРЕ

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Б2 ниво знања енглеског језика

Циљ предмета

Проучавањем одлика текстова на енглеском језику три области у којима доминирају текстуални обрасци – потрошачке културе и рекламне индустрије, индустрије забаве (културолошки обрасци на телевизији и филму), и области нових медија (Интернет и дигитални медији), студенти се уводе у процес истраживања у области студија англофоне културе и енглеског језика, те професионалног бављења истраживањем и критиком. Један од главних циљева курса је сензибилизирање студената за препознавање кодова савремене популарне културе кроз одлике текстова које та култура производи, њихово оспособљавање за самостално спровођење семиотичке анализе датих текстова и групног истраживачког пројекта, као и за ефектно представљање резултата истраживања у писаној и усменој форми на енглеском језику.

Исход предмета

Студенти ће умети да самостално анализирају текстуални материјал примењујући принципе семиотичке анализе, да спроведу истраживање на одређену тему, те да своје истраживање прикажу у различитим форматима текста на енглеском језику прилагођеним контексту и циљној публици**.**

Садржај предмета

Теоријска настава

Културна продукција, разумевање одлика популарне културе. Кључни појмови везани за област студија културе. Проблеми субјективитета и идентитета. Популарна култура – потрошачко друштво, телевизија, текст, публика. Дигитална култура. Урбани простор као културни простор. Језик и популарна култура.

Практична настава:Вежбе

Часови су структурирани око активности везаних за дискусију о унапред дефинисаним темама, читање текстова са листе лектире и критички коментар тих текстова. Низови задатака укључују уводна излагања у вези са темама о којима ће се дискутовати на часовима, те циклусе читања и писања ради развијања и саопштавања идеја у професионалном окружењу. Планирање истраживачког пројекта. Формално усмено презентовање, израда двоминутне презентације истраживачког пројекта и увежбавање излагања у 20x20 формату усмене презентације.

Литература

Barker, Chris. Cultural Studies: Theory and Practice. London: Sage, 2008.

Maasik, S. and Jack Solomon. Signs of Life in the USA. Boston, New York: Bedford St. Martins, 2012.

Развој српског језичког стандарда

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета: Упознавање са основним појмовима о културно-историјским оквирима настанка словенске писмености, сменама књижевнојезичких идиома код Срба од 12. до 19. века, као и процесом стандардизације српског језика

Исход предмета: Савладавање основних појмова у вези са почецима словенске писмености, развојем и сменом књижевних језика код Срба од 12. до 19. века, као и процесом стандардизације српског језика; способност читања и анализирања старословенских, старосрпских, српскословенских, рускословенских, славеносрпских текстова (на фонолошком нивоу).

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Настанак старословенског језика. Живот и дело Ћирила и Методија. Појмови унутрашње и спољаше историје језика. Настанак српске редакције старословенског језика и њена фонолошка норма. Појам диглосије. Главни правци развоја фонолошког система српског језика. Прелазак са српскословенске на рускословенску редакцију. Периодизација књижевних језика код Срба у 18. и 19. веку: (1) књижевни језик до 1740.године; (2) књижевни језик од 1740. до 1780.г. и (3) од 1780. до првог издања Вуковог *Рјечника*. Конкуренција и коегзистенција норми у књижевном језику краја 18. и почетка 19. века. Славеносрпски и доситејевски тип књижевног језика. Реформе писма и правописа почетком 19. века (Сава Мркаљ и Вук Стефановић Караџић). Вуков *Рјечник* из 1818. г. Вуков програм књижевнојезичке реформе. Стандардизација српскохрватског књижевног језика у другој половини 19. века. Епоха кристализације стандардног језика (1878−1918). Књижевни језик у 20. веку. Српски и хрватски језички стандард.

***Практична настава (вежбе)*:** Читање и анализа старословенских, српскословенских, рускословенских, славеносрпских текстова (фонолошки план).

Литература:

1. Ђорђић, Петар (1975). *Старословенски језик*. Нови Сад: Матица српска. 5−85.

2. Јерковић, Вера (1984). Српскословенска норма у гласовном и морфолошком систему. *Југословенски семинар за стране слависте*. 33−34: 55−67.

3. Младеновић, Александар(1971). Елементи историје српскохрватског језика. *Општа енциклопедија Ларус*.Београд.

4. Ивић, Павле (1998). *Преглед историје српског језика*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића.

5. Суботић, Љиљана (2004). Из историје књижевног језика: питање језика. *Предавања из историје језика*. Нови Сад: Филозофски факултет.145−191.

СОЦИОЛОГИЈА

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема посебних услова

Циљ предмета

Циљ предмета јесте да студенте упозна са социолошким приступом друштву, укључујући главне социолошке теорије и метод. Други сегмент циља је да полазнике упути у најважније особености социолошког начина мишљења о друштву и друштвеним проблемима, као и да им учини јасним ограничења такозваног „здраворазумског“ промишљања друштва.

Исход предмета

Студенти су способни да разумеју најважније социолошке теорије и социолошки метод, као и да разматрају друштвене проблеме на начин који надилази оквире „здраворазумског“ приступа.

Садржај предмета

Теоријска настава

Социологија између науке и имагинације – Конфликтна традиција у социологији – Диркемовска традиција – Микроинтеракционистичка традиција – Кључне социолошке дихотомије - Методологија и социолошки метод – Друштвене институције – Организације и бирократија – Појам моћи и појам власти – Држава и политика – Друштвене неједнакости и стратификација – Друштвена покретљивост и канали друштвене покретљивости – Сиромаштво – Култура, субкултуре и животни стилови - Глобализација

Практична настава:Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Вежбе за овај предмет нису предвиђене, али је зато у току предавања предвиђена дискусија о проблемима друштва из социолошког угла. Такође је предвиђено да студенти, уколико то желе, могу урадити семинарски рад на основу шире литературе, а под менторством наставника.

Литература

Обавезна:

Маринковић, Д.: *Увод у социологију*. Mediterran Publishing, Нови Сад 2013 (треће проширено издање).

Шира: Гиденс, Е.: *Социологија*, 2001, 2007. (ЦИД, Економски факултет у Београду)

Хараламбос М, Холборн М.: *Социологија. Теме и перспективе*. Голден маркетинг, Загреб 2002.

Популарна култура и животни стилови

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: упис на одговарајућу годину студија

Циљ предмета:

Упознавање са најважнијим социолошким приступима у изучавању популарне културе и животних стилова, њеним садржајима и утицајем, као и њиховим друштвеним и културним контекстом, посебно у савременом свету.

Исход предмета:

Усвајање знања, овладавање научно-категоријалним апаратом за разумевање појава популарне културе и значаја животних стилова; оспособљавање за аналитичко и критичко сагледавање садржаја популарне културе и животних стилова у склопу друштвених и културних процеса и творевина; развијање способности за вредновање културних творевина и садржаја различитог нивоа.

Садржај предмета:

Теоријска настава – проблеми одређења популарне културе и њеног разграничења од масовне културе; проблеми друштвене, културне и техничке условљености популарне културе; популарна култура, животни стилови и потрошачко друштво; вредносне оријентације, популарна култура и животни стилови; међусобна условљеност субкултура, популарне културе и животних стилова; савремени друштвени процеси, глобализација, популарна култура и животни стилови; животни стилови, друштвена структура и социјална стратификација; популарна култура, животни стилови и слободно време; проблеми индивидуализације и идентитета у популарној култури и животним стиловима.

Практична настава – Проучавање базичне литературе и проблемских студија из социологије популарне културе и животних стилова, дискусије о прочитаним проблемима, њиховом научном значају и друштвеним и културним последицама.

Литература

Čejni, Dejvid (2003): *Životni stilovi*. Beograd: Clio.

Đorđević, Jelena (prir.) (2009): *Postkultura*. Beograd: Clio.

Fisk, Džon (2001): *Popularna kultura*. Beograd: Clio.

Коковић, Драган (2005): *Пукотине културе*. Нови Сад: Прометеј.

Tompson, Kenet (2003): *Moralna panika*. Beograd: Clio.

Социологија надреализма

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање са историјским и друштвеним пореклом и значајем надреализма.

Исход предмета

Упознавање садржаја и разумевање смисла надреалистичке теорије сазнања и поетике; разумевање надреализма у контексту историјске авангарде и друштвених и политичких прилика европског друштва почетком двадесетог века.

Садржај предмета

Теоријска настава

Порекло и типолошке одлике надреалистичког покрета. Место надреализма у историјској авангарди. Настанак, развој и главни актери париског надреализма. Настанак и главни актери београдског надреализма. Однос између париског и београдског надреализма. Надреализам и психоанализа. Надреализам и марксизам. Етнологија и надреализам. Надреализам и социологије свакодневног живота. Надреалистичка теорија сазнања. Социолошка димензија надреалистичке теорије и праксе. Интедрисциплинарност надреализма између књижевности, друштвене теорије и социјалне акције. Надреализам у савременом искуству. Историјске и друштвене поуке надреализма.

Практична настава

Представљање надреалистичких мултимедијалних радова. Упознавање са надреалистичким филмом, сликарством, плакатима, прогласима, изложбама, социјалним протестима и различитим облицима друштвеног ангажмана и активизма.

Литература

Breton, Andre (1979). *Tri manifesta nadrealizma*, Kruševac: Bagdala.

Бретон, Андре (1999). *Нађа*, Београд: Нолит.

Karan, Milenko (1989). *Psihoanaliza i nadrealizam*, Nikšić: Univerzitetska riječ.

Kostić, Đorđe (1991). *U Središtu nadrealizma. Sukobi, Beograd*: Biblioteka grada Beograda.

Milenković, Pavle (2012). *Uvod u sociologiju srpskog nadrealizma*, Novi Sad: Mediterran Publishing.

Nado, Moris (1980). *Istorija nadrealizma*, Beograd: BIGZ.

Novaković, Jelena (1996). *Na rubu halucinacija. Poetika srpskog i francuskog nadrealizma*, Beograd: Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu.

Popović, Koča, Ristić, Marko (1985). *Nacrt za jednu fenomenologiju iracionalnog*, Beograd: Prosveta.

Vučković, Radovan (2009). *Sjajno društvance: priča o srpskim nadrealistima*, Beograd: Službeni glasnik.

Естетика 2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема

Циљ предмета

Циљ предмета „Естетика 2“ је реактуализација филозофске оријентације овог предмета. Овај циљ биће остварен студирањем темељних дела и списа који се односе на естетско подручје, која су издржавала пробу времена, која подлеже најозбиљнијим питањима уметности и њеној улози и која су основ најутицајнијих естетичких оријентација. Студиј заснован на таквој припадајућој литератури требао би да еманципује студенте и оспособи их за самостална истраживања.

Исход предмета

Исход предмета би био оспособљавање студената за самостална естетичка истраживања.

Садржај предмета

Теоријска настава

Искуство је показало да је најпродуктивније комбиновати историјски и проблемски метод. У том смислу студије естетике предвиђају упознавање са главним естетским учењима од предсократика до данас, као и уочавање темељних проблема који су и данас отворени у естетици.

Практична настава: Вежбе

Анализа изворних филозофско-естетичких текстова.

Литература

1. **Платон, *Ијон. Хипија Већи. Гозба. Федар*, БИГЗ, Београд 2000.**
2. **Аристотел, *О песничкој уметности*, Зав. за уџб. и нас. сред., Београд 1990.**
3. **Гадамер, Х.-Г., *Огледи о филозофији умјетности*, АГМ, Загреб 2003.**
4. **Гилберт, К. Е., Кун, Х., *Историја естетике*, Култура, Београд 1969.**
5. **Грлић, Д., *Естетика I-IV*, Напријед, Загреб 1974.**
6. **Кроче, Б., *Бревијар естетике*, Глобус, Загреб 2001.**

Естетика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са основним правцима и проблемима естетике, која је у правом реду тематизована у свом традиционалном одређењу као филозофија уметности.

Исход предмета

Исход предмета „Естетика“ би требало да оспособи студенте да успешно апсолвирају основне естетичке категорије и проблеме, и да стекну оријентацију у основним правцима савремених естетичких теорија.

Садржај предмета

Теоријска настава

Појам и предмет естетике. Естетика као филозофска дисциплина. Естетика и њој сродне дисциплине. Настанак естетике. Појам уметности у историјском смислу. Естетски феномен. Онтологија уметности. Естетичка аксиологија. Естетичка гносеологија. Класична, модерна и постмодерна уметност. Основни и практички појмови о уметности. Друштвена димензија уметности.

Литература

1. **Узелац, М. *Естетика*, Академија уметности, Нови Сад 1999.**
2. **Адорно, Т., *Естетичка теорија*, Нолит, Београд 1979.**
3. **Хартман, Н., *Естетика*, Дерета, Београд 2004.**
4. **Морпурго-Таљабуе, Г., *Савремена естетика*, Нолит, Београд 1968.**
5. **Еко, У., *Умјетност и љепота у средњовјековној естетици*, Профил, Загреб 2006.**
6. **Гилберт, К.Е., Кун, Х., *Историја естетике*, Култура, Београд 1969.**

Филозофија медија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема додатног услова.

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са филозофским приступом различитим медијима. Такође требају бити упознати са променама које су сами медији извршили у нашој перцепцији стварности као и са новим погледима на свет који су настајали паралелно са развојем медија.

Исход предмета

Очекује се да ће студенти кроз филозофску призму стећи елементарно знање о појединим медијима, њиховим техничким, епистемичким и естетским обележјима, затим и о појединим етапама историје медија. Ово знање ће бити од користи приликом разбијања стереотипа о искључиво негативној (нпр. идеолошкој) функцији медија у друштву и о стварању адекватнијег суда о њиховој правој вредности.

Садржај предмета

Теоријска настава

Задатак филозофије медија: проучавање општег феномена медијалности на примеру појединачних медија (писмо, штампа, фотографија, филм, радио, телевизија, интернет ...). Шири и ужи појам медија. Пренос информација и комуникација. Медијске револуције и иновације. Медији и јавно мнење. Моћ и медији. Проблем медијске обмане. Симулација и симулакруми. Медијски условљене трансформације опажања и сазнања. Етика и естетика медија. Типови теорије медија: културно-критичке, семиотичке, (пост)структуралистичке, техничке, конструктивистичке и друге теорије медија. Социјална историја медија. Историја филозофије медија.

Литература

1. Адорно, Т. В.: „Два есеја о телевизији“, у: *Летопис Матице српске* (1966), стр. 248–267; 2. Бењамин, В.: *Есеји*, Нолит, Београд 1974; 3. Бодријар, Ж.: *Симболичка размена и смрт*, Дечје новине, Горњи Милановац 1991; 4. Briggs A./P. Burke: *Социјална повијест медија*, Пелаго, Загреб 2011; 5. Вирилио, П.: *Машине визије*, Светови/Октоих, Нови Сад/Подгорица 1993; 6. Меклуан М.: *Гутенбергова галаксија*, Нолит, Београд 1973; 7. Платон: *Федар*, БИГЗ 1985; 8. Чекић, Ј./Ј. Благојевић (прир.): Моћ/медији/&, Факултет за медије и комуникације, Центар за медије и комуникације, Београд 2012

Филозофска антропологија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема

Циљ предмета

Циљ предмета „Филозофска антропологија“ је да се студенти упознају са појмом, предметом и садржајем фундаменталних антрополошких одређења човека у филозофији

Исход предмета

Исход предмета би требало да буде да се студенти оспособе за филозофско разумевање начина како је у традицији филозофије тематизовано питање бити човека.

Садржај предмета

Теоријска настава

а) Разликовање филозофске антропологије од емпиријске антропологије која се најчешће јавља у лику културне антропологије, социолошке и етнолошке антропологије

б) Филозофска антропологија као темељна филозофска дисциплина (идеја да филозофска антропологија егзистира од почетка филозофије и идеја да филозофска антропологија представља нову филозофску дисциплину - схватања Канта и Плеснера)

ц) Спорна филозофска становишта о карактеру филозофске антропологије:

-Филозофска антропологија из перспективе феноменологије Шелера и Ландсберга,

-Филозофска антропологија као онтологија човековог бивствовања

-Фундаментална онтологија Мартина Хајдегера

-Оспоравања филозофске антропологије са становишта егзистенцијализма (Јасперс, Сартр)

-Филозофска антропологија и психоанализа (Фројд, Фром)

-Филозофска антропологија и позитивизам

-Филозофска антропологија и структурализам (Леви-Строс)

-Оспоравање филозофске антропологије са становишта филозофије историје (Маркс, Дилтај)

Литература

1. **Scheler, M., *Положај човјека у космосу*, В. Маслеша, Сарајево 1961.**
2. **Plessner, H., *Увод у филозофску антропологију*, В. Маслеша, Сарајево 1961.**
3. **Gehlen, A., *Човјек. Његова природа и положај у свијету*, В. Маслеша, Сарајево 1974.**
4. **Финк, Е., *Основни феномени људског постојања*, Нолит, Београд 1984.**
5. **Зборник *Филозофија модерног доба: филозофска антропологија*, В. Маслеша, Сарајево 1986.**

Филозофија морала

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема

Циљ предмета

Циљ предмета „Филозофија морала“ је да се студенти упознају са основним садржајима филозофије морала као филозофске дисциплине која проучава унутрашњу структуру моралног карактера.

Исход предмета

Исход предмета би требало да омогући студентима добру оријентацију у проблематици моралног карактера, посебно с обзиром на структуру воље и вољних активности човека.

Садржај предмета

Теоријска настава

Проблем филозофског заснивања психологије. Филозофија морала као филозофско-етичка дисциплина. Појам морала (Сократ, Стоицизам, Римски појам морала, Јудеохришћански појам морала, Нововековни појам морала, Кант, Хегел, Савремене дискусије о појму морала). Морални карактер и структура моралног делања (појам моралног карактера; морални мотиви; егоизам и алтруизам; морално уверење; морална намера,одлука и избор; морална импутација, кривица и санкција; морални стид и кајање; појам моралне одговорности; појам савести).

Литература

1. **М.А. Перовић, *Увод у етику*, КриМел, Нови Сад 2003.**
2. **М.А. Перовић, *Етика*, Графомедиа, Нови Сад 2001.**
3. **Хусеинов, А.А., Ирлиц, Г., *Историја етике*, Књижевна заједница Н. Сада, Нови Сад 1992.**
4. **Сингер, П., *Увод у етику*, Изд. књиж. З. Стојановића, С. Карловци-Н. Сад 2004.**
5. **Аристотел, *О души. Parva naturalia* (књиге: I-II), ПАИДЕИА, Београд 2012.**

Биоетика и медији

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема

Циљ предмета

Циљ предмета „Биоетика и медији“ је упознавање студената са специфичним биоетичким приступом фундаменталним питањима холистички схваћеног живота, која су у непосредној вези са научним и техничко-технолошким напретком. Циљ предмета је и да се студенти упознају са моралним дилемама с којима се могу суочити у професионалном извештавању и јавном деловању, и указивање на поштовање одговарајућих кодекса приликом извештавања о деликатним и контроверзним биоетичким темама.

Исход предмета

Предмет треба да оспособи студенте за самостално размишљање, аргументовање и оријентисање у вези са темељним дилемама савременог човечанства.

Садржај предмета

Појам биоетике. Настанак и развој биоетике. Етика и биоетика. Појам живота у филозофији и другим наукама. Темељне позиције у биоетици. Екофилозофија. Нуклеарна технологија и њени изазови. Генетички модификовани организми. Статус животиња и њихова права. Биоетички проблеми у медицини. Еугеника. Абортус. Трансплантација органа. Репродуктивно и терапеутско клонирање. Еутаназија. Биоетика и болести зависности. Биоетика и религија. Биоетика и право. Биоетика и економија. Биоетика и уметност. Биоетичка едукација. Биоетика и медији. Биоетика у Србији.

Литература

1. **Ракић, В., Младеновић, И., Дрезгић, Р., *Биоетика*, Сл. гласник, Београд 2012.**
2. **Ринчић, И., *Европска биоетика: идеје и институције*, Пергамена, Загреб 2011.**
3. **Перовић, М.А., *Етика медија*, „Бијели Павле“, Подгорица 2007.**
4. **Жарден, Џ.Р. де., *Еколошка етика*, Сл. гласник, Београд 2006.**
5. **Сингер, П., *Увод у етику*, Изд. књиж. З. Стојановића, С. Карловци-Н. Сад 2004.**
6. **Човић, А., *Етика и биоетика*, Пергамена, Загреб 2004.**

АРХЕОЛОГИЈА И МЕДИЈИ

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Стицање основних знања о археологији као научној дисциплини и њеном присуству у масовним медијима; непристрасна и објективна употреба археологије.

Исход предмета: Усвојена знања из основа формирања и функционисања археолошких тумачења прошлости; способност за критичко вредновање различитих начина употребе археологије у медијима.

Садржај предмета

Теоријска настава – Археологија као научна дисциплина и теоријско-методолошки оквири. Улога медија у стварању и преношењу знања о прошлости. Питање медијске конструкције знања у корелацији са принципима научних дисциплина археологије и историје. Проблематизација погрешне употребе археолошких података у медијима: неразумевање археологије, намерна злоупотреба, сензационализам, формирање конструката у служби друштвених и политичких тежњи. Преиспитивање етичке и друштвене одговорности припадника академске заједнице у медијској популаризацији археологије и историје. Значај медија за археологију и њихова позитивна улога у едукацији и популаризацији науке и културе.

Практична настава, вежбе – Дискусије о конкретним примерима и коришћењу археолошких сазнања у области телевизије, штампаних медија, филма, књижевности и различитим видовима популарне културе.

Литература (одабрана поглавља из наведене литературе) :

1. К. Грин, *Увод у археологију*, Београд 2003.
2. М. Џонсон, *Археолошка теорија*, Београд 2009.
3. B. Olsen, *Od predmeta do teksta*, Beograd 2002.

Додатна литература (одабрана поглавља из наведене литературе)::

1. T. Clack, M. Brittain (eds.), *Archaeology and the Media*, Walnut Creek 2007.
2. C. Holtorf, *Archaeology is a brand, the meaning of archaeology in contemporary popular culture*, Walnut Creek 2007.
3. А. Палавестра, *Измишљање традиције: „винчанско писмо“*, Етноантрополошки проблеми 5/2, Београд 2010, 239-258.
4. M. Milosavljević, *Arheologija nad moštima*, Antropologija 11/2, Beograd 2011, 115–140.

ИСТОРИЈА АНТИЧКЕ ГРЧКЕ

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета: Излагање историје античке Грчке и упознавање са закономерностима у политичкој, економској, социјалној и културној сфери. Културно наслеђе античке Грчке.

Исход предмета: Усвајање знања из историје античке Грчке заснованих на резултатима савремених истраживања и оспособљавање студената за самостално истраживање и примену стечених знања.

Садржај предмета

Теоријска настава – Предмет обухвата излагање просторног, хронолошког и језичко-етничких оквира античке Грчке. На предмету се излаже преглед преисторијског развоја Грчке, периодизација, становништво, језик, име и писмо, природни услови и привреда Грчке и карактеристике социјално-економских односа.

Нарочита пажња на предмету се поклања материјалним и писаним историјским изворима: археолошки налази, натписи (епиграфика), папирологија, новац (нумизматика) и дела античких аутора. Тежиште излагања је на политичкој и културној историји и писменим изворима.

Практична настава, вежбе – упознавање историје античке Грчке на основу читања извора и текстова у преводу уз коришћење техничких наставних средстава за приказивање простора на коме се простирала античка Грчка, као и приказивање слика и филмова о античкој Грчкој.

Литература (одабрана поглавља из наведене литературе):

1. И. Јордовић*, Стари Грци. Портрет једног народа,* Београд 2011.
2. К. Марицки Гађански, *Грчка историја*, део I (скрипта), Нови Сад 1984, 1987.
3. *Стара Грчка*, у редакцији В. В. Струвеа и Д. П. Калистова, Сарајево 1959.
4. Џ. Бјури, Р. Мигс, *Историја Грчке I и II*, Београд 2008.
5. А.-М. Битен, *Стара Грчка*, Београд 2010.
6. *Античка Грчка*, Кембриџ илустрована историја, приредио: П. Картлиџ, Нови Сад 2007.
7. *Оксфордска историја грчког и хеленистичког света*, приредили: Џ. Бордман, Џ. Грифин, О. Мари, Београд 1999.
8. Џ. Чедвик, *Микенски свет*, превод: Љ Црепајац, Београд 1980.
9. Б. Гавела, *Историја уметности античке Грчке*, Београд 2002.
10. Дела античких писаца у преводу.

ИСТОРИЈА РУСИЈЕ

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Стицање нових и продубљивање стечених знања о различитим аспектима (друштвеном, политичком, економском, културном итд.) историје Русије. Развијање критичког мишљења и мултиперспективног приступа у самосталном интерпретирању резултата научних истраживања политичког, друштвеног, економског и културног аспекта историје Русије.

Исход предмета: Способност да се најважнији догађаји, појаве, проблеми и процеси из историје Русије самостално идентификују, опишу и тумаче у складу са резултатима савремених историографских истраживања.

Садржај предмета

Теоријска настава – Излагања о историјским предусловима, контексту, субјектима, чиниоцима и најважнијим догађајима значајним за историју Русије. Ту спадају: Словени и европски простор и раном средњем веку. Настанак Кијевске државе. Теорије о настанку Русије. Покрштавање Руса: кнегиња Олга, кнез Владимир и Јарослав Мудри. Руске земље у доба кнеза Владимира Мономаха. Повест времених љет и развој руских летописа као извора за руску историју. Удеоно доба и борба против степских народа. Друштвено уређење и цивилизација Кијевске Русије. Руске земље и монголско освајање. Александар Невски. Успон Московске кнежевине. Димитрије Донски и прва руска победа над Монголима. Уједињење североисточне Русије под Иваном III. Руска црква у средњем веку. Идеологија „Москва трећи Рим". Период смутног времена, после нестанка Рјуриковича, доласка Романова на власт. Формулисање државне идеје нове Русије, учвршћење централне власти у Русији, сукоб традиционалистичких и прозападних струја око политичке али и религијско-културне оријентације руског друштва, реформе петровске епохе и епохе Катарине Велике. Русија као Империја на европској сцени. Русија у новом европском поретку свете алијансе, унутрашње реформе, коначно укидање феудализма, нови изазови за систем самодржавља – сукоб са левичарима, нихилистима и револуционарима, владавина последњег Романова.

Практична настава, вежбе – Читање историјских извора и литературе и њихово критичко промишљање, презентација домаћих радова студената.

Одабрана поглавља из литературе:

1. А. Н. Сахаров, *История России, с древнейших времен до начала XXI века*, Москва 2005.
2. P. Miljukov, Š. Senjobos, L. Ezenman, *Istorija Rusije*, Zagreb 2009.
3. Џејмс Билингтон, *Икона и Секира, историја руске културе*, једно тумачење, Београд 1988

ИСТОРИЈА СРБА У ЦРНОЈ ГОРИ ДО 1918. ГОДИНЕ

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Упознавање студената са главним токовима српске историје на територији Црне Горе. Сагледавање формирања националние држава и њених институција, али и изучавање свеобухватних друштвених, политичких, економских и културних токова историје Срба током дугог 19 века.

Исход предмета: Овладавање знањима из српске историје до стицања независности - уређење држава Црне Горе, развитак институција, међународни положај, национална политика у две српске државе.

Садржај предмета

Теоријска настава – Историја Срба у Црној Гори обухвата све догађаје и процесе који карактеришу живот ове српске државе, од 15 века, све до 1918, уз нагласак на институције Владичанства и Гувернадурства, али и детаљно изучавање владавине Петра I и Петра II Петровића Његоша, те књаза Данила и књаза/краља Николе. Посебан осврт се прави и на развој економских, друштвених и војних реформи, те модернизацију Црне Горе 1878-1918.

Практична настава, вежбе – читање извора, презентације студената, посете библиотечким и архивским установама у Новом Саду и Београду.

Одабрана поглавља из литературе:

1. Радош Љушић, *Српска државност 19 века*, Београд 2008
2. Милорад Екмечић, *Стварање Југославије 1790-1918*, 1-2, Београд 1989
3. *Историја српског народа*, V-1, VI-1, Београд 1994.
4. Радослав Распоповић, *Дипломатија Црне Горе 1711-1918*, Подгорица 1996

СРПСКА ПОЛИТИКА У АУСТРОУГАРСКОЈ

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Упознавање студената са главним токовима српске политичке историје на територији Аустро Угарске. Циљ је сагледавање формирања политичких странака, као носилаца политичке мисли и институција које сачињавају модерно друштво, и политичка борба народности за остварење парламентарних и основних демократских права у Аустро Угарској монархији 1867-1918. Анализира се и економски, друштвени и културни живот Срба, али и шире других народности у Аустро Угарској, између осталих Румуна, Словака, Русина, Буњеваца и других

Исход предмета: Овладавање знањима из српске историје у Аустро Угарској и посебно упознавање и прихватање система вредности, које одговарају критеријумима парламенатарних демократија и културолошких норми које карактеришу Средњу Европу.

Садржај предмета

Теоријска настава – Код Срба у Аустро Угарској кључна странка је била Српска народна слободоумна странка Светозара Милетића која је обележила политички живот до 1884, а после ње и њени директни политички сукцесори Српска народна радиклана странка Јаше Томића, Либерална странка Михаила Полит Десанчића и нотабилитетска странка у Угарској и Хрватској. Посебна пажња се обраћа и на српску политичку сцену у Хрватској и Далмацији. Анализира се и политички живот Румуна, Словака и Русина те њихових политичких представника. Сегмент предавања је и изучавање ширег контекста деловања националних и културних институција народности.

Практична настава, вежбе – Читање извора, презентације студената, посете библиотечким и архивским установама у Новом Саду и Београду.

Одабрана поглавља из литературе:

1. Дејан Микавица, *Политичка идеологија Светозара Милетића*, Нови Сад 2006.
2. Дејан Микавица, *Михаило Полит Десанчић*, Нови Сад 2007.
3. Дејан Микавица, *Српска Војводина у Хабзбуршкој монархији 1690-1920*, Нови Сад 2004.
4. Василије Крестић, *Радош Љушић, Програми и статути српских политичких странака до 1918*, Београд 1991.

ИСТОРИЈА КНЕЖЕВИНЕ И КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Упознавање студената са правном и политичком историјом Србије 1804-1918 Старој Србији, кроз политичку историју и историју многобројних устанака и буна против турске власти у 19 веку. Исто тако детаљно се сагледава и парламентарни живот те целокупна друштвена историја Срба 1788-1918. Детаљно се изучавају сви политички процеси који су доминирали политички и друштвеним животом Србије 1804-1918.

Исход предмета: Овладавање знањима из српске историје кроз познавање државних институција, и токова национално-политичке борбе Србија 1804-1918. од устаничке државе до модерне парламентарне монархије.

Садржај предмета

Теоријска настава – Предвиђено је детаљно изучавање најзначајнијих догађаја и личности овог кључног процеса српске историје у 19 веку. Владари, династички сукоби, акција Србије у Босни и Херцеговини, рад на ослобођењу Старе Србије и ослободилачки ратови 1912-1918, су важан део предмета. Оквир су решавање српског питања кроз призму односа великих сила Аустро Угарске и Русије. Посебан значај даје се на изучавању династија Обреновић, Карађорђевић и Петровић. Парламентаризам, социјална историја, привредна историја, културна историја, архитектура, такође су део изучавања овог курса. Активно ће се радити на предочавању студентима кључних вредности уставних и парламентарних држава.

Практична настава, вежбе – Читање извора, презентације студената, посете библиотечким и архивским установама у Новом Саду и Београду.

Одабрана поглавља из литературе:

1. Слободан Јовановић, *Влада Милана Обреновића*, 1-2, Београд 1990
2. Слободан Јовановић, *Влада Александра Обреновића*, 1-2, Београд 1990
3. Слободан Јовановић, *Влада Уставобранитеља*, Београд 1990
4. Радош Љушић, *Српска државност 19 века*, Београд 2008
5. Драгослав Јанковић, *Рађање парламентарне демократије*, Београд 1997
6. Милорад Екмечић, *Дуго кретање од клања до орања, историја српског народа у новом веку 1492-1992*, Београд 2011

Историја Срба у XX веку

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

- стицање знања о друштвеном, политичком и културном аспекту историје Срба у 20. веку; познавање савремене историографске продукције о историји Срба у 20. веку; развијање критичког мишљења и мултиперспективног приступа у самосталном интерпретирању савремених резултата научних истраживања политичког, друштвеног, економског и културног аспекта историје Срба у 20. веку.

Исход предмета

- знања и способност да се најважнији догађаји, појаве, проблеми и процеси из историје Срба у 20. веку самостално идентификују, описују и тумаче у складу са резултатима савремених историографских истраживања.

Садржај предмета

Теоријска настава

- излагања о државном политичком програму и улози Краљевине Србије у стварању југосл. државе за време Првог светског рата, становиштима српске политичке и интелектуалне елите о уређењу југословенске државе и националној идеологији, специфичностима положаја Срба у Краљевини СХС/Југославији (до 1939), ставовима српских политичара и државника о стварању Бановине Хрватске, положају Срба у Бановини Хрватској (од 1939), друштвено-економском и културном аспекту историје Срба у Краљевини СХС/Југославији, српским културним институцијама, улози српске политичке, војне, културне и верске елите у државном удару 27. марта 1941, положају Срба у појединим окупационим подручјима и улози Срба у антиокупационим и антифашистичким покретима на подручју Југославије за време Другог светског рата, о друштвено-економском и културном аспекту историје Срба у другој половини 20. века у социјалистичкој Југославији, као и у процесу дезинтеграције Југославије и проблемима историје Срба на крају 20. века.

Практична настава

- читање одабраних научних радова и критичко промишљање резултата научних истраживања историје Срба у 20. веку.

Литература (одабрана поглавља)

1. Петрановић, Бранко, Србија у Другом светском рату (1939-1945), Београд (Војноиздавачки и новински центар) 1992.
2. Петрановић, Бранко, Југословенско искуство српске националне интеграције, Београд (Службени лист СРЈ) 1993.
3. Димић, Љубодраг, Срби и Југославија: простор, друштво, политика (поглед с краја века), Београд (Стубови културе) 1998.
4. Ћирковић, Сима М., Срби међу европским народима, Београд (Equilibrium) 2004.
5. Димић, Љубодраг-Стојановић, Дубравка-Јовановић, Мирослав, Србија 1804-2004: три виђења или позив на дијалог, Београд (Удружење за друштвену историју) 2005.

Лексикологија са фразеологијом српског језика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Систематизовање знања о структури и организацији лексичко-фразеолошког система стандардног српског језика

Исход предмета: Систематизовано знање о лексичко-фразеолошком систему стандардног српског језика, почетно оспособљавање за компаративна истраживања.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** I. 1. Структура лексикона. 1.1.Тип лексичког фонда: општи, специјални. 1.2. Критериј порекла: аутохтона лексика; лексика страног порекла; критериј језичког варијетета: стандарднојезички фонд, супстандардна лексика, дијалектизми; критериј времена: архаизми, историцизми, неологизми; критериј дистрибуције: регионализми, покрајинизми; 1.3. Терминолошки регистри. 1.4. Иновације у структури лексикона. 2. Организација лексикона. 2.1. Примена принципа компонентне анализе. 2.2. Полисемија. 2.3. Семантичке трансформације: метафора, метонимија, синегдоха. 2.4. Парадигматски односи: синонимија, антонимија, хипонимија. II. 1. Синтагматски лексички односи. 1.1. Типови синтагматских односа. 2. Колокације и слободни спојеви. 3. Појам фразеологије и фразеолошке јединице. 3.1. Лексичко-семантичке групе фразема.

***Практична настава (вежбе)*:**

1. Обрада структуре лексикона на речничким примерима и у тексту. 2. Обрада организације лексикона на речничким примерима и у тексту. 3. Обрада синтагматских односа у тексту. 3.1. Синтагматика у лексикографским делима. 4. Обрада фразеолошких јединица на речничким примерима и у тексту. 5. Реченици: једнојезични, двојезични; општи, специјални. 5.1. Вежба коришћења речника.

Литература:

Гортан-Премк Д. (2004) Полисемија и организација лексичког система у српскоме језику. Београд: Завод за уџбенике

Драгићевић Р. (2007) Лексикологија српског језика. Београд: Завод за уџбенике

Мршевић-Радовић, Д. (1987) Фразеолошке глаголско-именичке синтагме у савременом српскохрватском језику. Београд: Филолошки факултет

Prćić T. (2008) Semantika i pragmatika reči. Novi Sad: Zmaj

Руски језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: да студент нема никаквих предзнања из руског језика или да се на дијагностичком тесту није квалификовао за неки од виших нивоа.

Циљ предмета: Формирање артикулационе базе, савладавање руске графије, почетно формирање навика аудирања, говорења, читања и писања у оквиру ограниченог броја тема и ситуација на најелементарнијем нивоу.

Исход предмета:

На крају курса студент би требало да зна основна правила фонетике, графије и ортографије, да стекне навике правилног изговора руских гласова, да уме да прочита, каже, разуме на слух и напише на најелементарнијем нивоу неколико реченица о себи и околини у складу са темама и текстовима из прве половине уџбеника (првих 14 лекција).

Садржај предмета:

Практична настава:

Упознавање са руским фонетским системом, основама морфологије и синтаксе (категорија рода, броја и падежа, номинатив, акузатив и локатив једнине и множине деклинабилних врста речи, инфинитив глагола, садашње време – I и II коњугација, прошло време; проста, просто-проширена реченица. Лексика и фразеологија у складу са темама из прве половине уџбеника (упознавање; изражавање молбе, извињења, тражење информације, дозволе, изражавање забране, поседовања, непоседовања; именовање и квалификација различитих земаља, нација, језика, професија, премета и радњи у учионици, у кући, на улици, на пијаци, у продавници, код лекара).

Литература

Уџбеник: Л. В. Миллер, Л. В. Политова, И. Я Рыбакова, *Жили-были... 28 уроков русского языка для начинающих. Учебник/ Рабочая тетрадь,* Санкт Петербург, 2004.

Граматика: Р. Маројевић, Граматика руског језика, Нови Сад, 1989.

Помоћна литература: М. Н. Аникина, *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык.* Москва, 2005.

Речник: Н. Ајџановић, К. Јуршић - Хузјан, *Руско-српски речник* (уз уџбеник Л. В. Миллер, Л. В. Политова, И. Я. Рыбакова: *Жили-были... - 28 уроков русского языка для начинающих,* Санкт-Петербург, "Златоуст", 1998), Нови Сад, 2004. – скрипта.

Руски језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из Руског језика А1.1

Циљ предмета: Развијање навика аудирања, говорења, читања и писања у оквиру ограниченог броја тема и ситуација на елементарном нивоу, што приближно одговара нивоу А1 Заједничког европског оквира за живе језике.

Исход предмета: На крају курса студент би требало да поседује формиране вештине читања, говорења, аудирања и писања на нивоу приближном нивоу А1 Заједничког европског оквира за живе језике, тј. да је у стању да разуме и употребљава познате и свакодневне речи и изразе у једноставним реченицама у циљу задовољавања свакодневних потреба.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме покривене лекцијама из уџбеника (15-28), у којима је заступљена одговарајућа фонетска, морфолошка и синтаксичка грађа (основни обрасци промене деклинабилних врста речи; основни бројеви, слагање именица уз бројеве; глаголи: презент, перфекат, глаголски вид, сложени и прости футур, инфинитив и промена повратних глагола, основни глаголи кретања; сложена реченица). Вокабулар у складу са темама које се обрађују у уџбенику (куповина, радни дан, прослава рођендана, град и село, сналажење на улици, путовање, летовање, спољашњост и карактер човека; изражавање допадања и недопадања, слагања, неслагања, изражавање времена, поседовања, позивања, честитања и сл.).

Литература:

Уџбеник: Л. В. Миллер, Л. В. Политова, И. Я Рыбакова. *Жили-были... 28 уроков русского языка для начинающих. Учебник/ Рабочая тетрадь.* Санкт Петербург, 2004.

Граматика: Р. Маројевић, Граматика руског језика, Нови Сад, 1989.

Помоћна литература: М. Н. Аникина, *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык.* Москва, 2005.

Шкатулка. Пособие по чтению для начинающих изучать русский язык (под ред. О. Э. Чубаровой), Москва, 2005.

Речник: Н. Ајџановић, К. Јуршић - Хузјан, *Руско-српски речник* (уз уџбеник Л. В. Миллер, Л. В. Политова, И. Я. Рыбакова: *Жили-были... - 28 уроков русского языка для начинающих,* Санкт-Петербург, "Златоуст", 1998), Нови Сад, 2004. – скрипта

Руски језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: да је студент положио испите са претходног нивоа (А1.1, А1.2) или да се на дијагностичком тесту квалификовао за овај ниво.

Циљ предмета: Даље развијање говорних вештина читања, говорења, аудирања и писања приближно до нивоа А1+ Европског оквира за живе језике.

Исход предмета: До краја курса студенти би требало да савладају материјал презентован у првој половини уџбеника и да постигну језичку и комуникативну компетенцију која одговара нивоу А1+. На крају курса студент би требало да стекне основна културолошка знања о Русији; да може да разуме и користи вокабулар и конструкције и изван контекста уџбеника, често употребљаване изразе у вези са делокругом његових активности, да води разговор о уобичајеним активностима (подаци о себи, својој породици, месту становања, послу, студијама, плановима за будућност, познатим и успешним личностима, и сл.).

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме и лексика покривене лекцијама из прве половине уџбеника, у којима је заступљена одговарајућа граматичка грађа (функција и значења појединих падежа: N, L, A, G; редни бројеви, основни глаголи кретања с префиксима; директан и индиректан говор, односна, временска, намерна реченица; изражавање објекта мишљења и говора, времена, места, објекта радње, сличности, правца кретања, поседовања и непоседовања, присуства и одсуства, припадања, количине, жеље, циља, неопходности). Вокабулар у складу са темама које се обрађују у првој половини уџбеника (биографија, професије, опис личности, породица и породични односи, радни дан, опис града и села, поређење живота и обичаја Руса и људи у нашој земљи, становање, путовање и сл.).

Литература: Уџбеник: В. Е. Антонова, М. М. Нахабина, А. А. Толстых. *Дорога в Россию 2. Учебник русского языка (базовый уровень)*, 2-е издание, Санкт-Петербург, 2005.

Л.В. Миллер, Л.В. Политова, *Жили-были... 12 уроков русского языка - базовый уровень. Учебник/ Рабочая тетрадь.* Санкт Петербург, 2005.

Помоћна литература:

М. Н. Аникина, *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык.* Москва, 2005.

N. Volkova, D. Phillips, *Let's Improve Our Russian! Advanced Grammar Topics for English Speaking Students. Step One.* Second Revised Edition, St. Petersburg, 2006.

Граматика: Р. Маројевић, *Граматика руског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1983.

Речник: *Руско-српскохрватски речник* (у ред. Б. Станковића), Нови Сад – Москва, 1988.

Р. Бошковић, В. Марковић, *Српско-руски речник,* Београд: Народна књига – Алфа, 1999.

Руски језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: да је студент одслушао претходни курс (А2.1)

Циљ предмета: даље развијање говорних вештина читања, говорења, аудирања и писања на нивоу приближном нивоу А2 Европског оквира за живе језике.

Исход предмета: До краја курса студенти би требало да савладају материјал презентован у другој половини уџбеника и да постигну језичку и комуникативну компетенцију која одговара нивоу А2. На завршетку курса требало би да студент познаје неке културолошке специфичности Русије и Руса, да може да води разговор у вези са уобичајеним и познатим стварима, да уме једноставним изразима да опише своје занимање, блиско окружење и учествује у разговору и преписци на теме које су у вези са задовољавањем његових непосредних потреба.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме и лексика покривене лекцијама из друге половине уџбеника, у којима је заступљена одговарајућа граматичка грађа (функција и значења појединих падежа: D, I, промена именица, заменица и придева у множини; глаголи кретања с префиксима; изражавање адресата, неопходности, стања и осећања, правца и места кретања, друштва и инструмента радње, професије, бављења разним активностима, карактеристика човека, квалификације предмета, изражавање просторних и временских односа; директан и индиректан говор; уопштено-лична реченица; зависносложена реченица – намерна, условна, допусна).

Литература:

Уџбеник:

В. Е. Антонова, М. М. Нахабина, А. А. Толстых. *Дорога в Россию 2. Учебник русского языка (базовый уровень)*, 2-е издание, Санкт-Петербург, 2005.

Л.В. Миллер, Л.В. Политова, *Жили-были... 12 уроков русского языка - базовый уровень. Учебник/ Рабочая тетрадь.* Санкт Петербург, 2005.

Помоћна литература:

М. Н. Аникина, *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык.* Москва, 2005.

N. Volkova, D. Phillips, *Let's Improve Our Russian! Advanced Grammar Topics for English Speaking Students. Step One.* Second Revised Edition, St. Petersburg, 2006.

Граматика: Р. Маројевић, *Граматика руског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1983.

Речник: *Руско-српскохрватски речник* (у ред. Б. Станковића), Нови Сад – Москва, 1988.

Р. Бошковић, В. Марковић, *Српско-руски речник,* Београд: Народна књига – Алфа, 1999.

Руски језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: да је студент положио испите основног нивоа (А2.1. А2.2) или да се на дијагностичком тесту квалификовао за овај ниво.

Циљ предмета: Даље развијање језичких вештина (читања, писања, слушања и говорења), као и овладавања вокабуларом и граматичким јединицама у складу са темама и текстовима из уџбеника приближно нивоу А2+ према Заједничком европском оквиру за живе језике.

Исход предмета: На крају курса студент би требало да развије вештине читања, писања, слушања и говорења приближно нивоу А2+ Заједничког европског оквира за живе језике, да савлада лексички и граматички материјал презентован у првој половини уџбеника и да стекне шира културолошка знања о Русији и Русима.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме покривене лекцијама из прве половине уџбеника (биографија човека, породица и породични односи, професије, различита интересовања и хобији), у којима је заступљена одговарајућа лексика и граматичка грађа (прелазни и непрелазни глаголи, активне и пасивне конструкције с глаголима НСВ и СВ, повратни глаголи, активни и пасивни партиципи садашњег и прошлог времена, грађење активних партиципа и промена по падежима, њихово место у реченици; пасивни партиципи садашњег и прошлог времена, грађење пасивних партиципа и промена по падежима, краћи облик партиципа).

Литература:

Уџбеник:

В. Е. Антонова, М. М. Нахабина, А. А. Толстых. *Дорога в Россию 3. Учебник русского языка (первый уровень)*, Санкт-Петербург, 2006.

Помоћна литература:

N. Volkova, D. Phillips, *Let's Improve Our Russian! Advanced Grammar Topics for English Speaking Students. Step One.* Second Revised Edition, St. Petersburg, 2006.

Граматика: Р. Маројевић, *Граматика руског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1983.

Речник: *Руско-српскохрватски речник* (у ред. Б. Станковића), Нови Сад – Москва, 1988.

Р. Бошковић, В. Марковић, *Српско-руски речник,* Београд: Народна књига – Алфа, 1999.

Руски језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из Руског језика Б 1.1

Циљ предмета: Даље развијање језичких вештина (читања, писања,слушања и говорења), као и овладавања вокабуларом и граматичким јединицама у складу са темама и текстовима из уџбеника приближно нивоу Б1 према Заједничком европском оквиру за живе језике.

Исход предмета: На крају курса студент би требало да разуме кључне ставке исказа уколико се ради о јасном и стандардном језику и познатим стварима и догађајима; требало би да може да се снађе у већини свакодневних ситуација ако отпутује у Русију, да може да говори на једноставан и кохерентан начин о познатим стварима и темама које га интересују, да преприча неки догађај, дешавање, сан, као и да изрази очекивање, циљ или укратко објасни разлоге за остваривање неког пројекта или идеје.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме и лексика покривене лекцијама из друге половине уџбеника (образовни систем, студије, наука, посао, град, екскурзија, оријентација у граду, градски саобраћај, знаменитости највећих руских градова, живот у граду), у којима је заступљена одговарајућа лексичка и граматичка грађа (степени поређења придева и прилога, дужи и краћи облик придева, компаративна конструкција, изражавање атрибутивних односа у простој и сложеној реченици, глаголи кретања с префиксима – значење и употреба, поређење глаголског вида код глагола кретања, преносна значења глагола кретања; изражавање просторних односа у простој и сложеној реченици).

Литература:

Уџбеник:

В. Е. Антонова, М. М. Нахабина, А. А. Толстых. *Дорога в Россию 3. Учебник русского языка (первый уровень)*, Санкт-Петербург, 2006.

Помоћна литература:

N. Volkova, D. Phillips, *Let's Improve Our Russian! Advanced Grammar Topics for English Speaking Students. Step One.* Second Revised Edition, St. Petersburg, 2006.

Граматика: Р. Маројевић, *Граматика руског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1983.

Речник: *Руско-српскохрватски речник* (у ред. Б. Станковића), Нови Сад – Москва, 1988.

Р. Бошковић, В. Марковић, *Српско-руски речник,* Београд: Народна књига – Алфа, 1999.

Шпански језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета

Развијање свих елемената комуникативне компетенције на шпанском језику на нивоу А2 Заједничког европског референтног оквира за језике.

Исход предмета

Након савладаног курса, студенти владају шпанским говорним и писаним језиком на нивоу А2 према стандардима Заједничког европског језичког оквира.

Садржај предмета

Теоријска настава

Личне навике, разлози и мотиви *(porque / para)*, пружање савета и давање препорука (*tener que + infinitivo /lo mejor es + infinitivo /va bien + infinitivo*). Презент индикатива правилних и неправилних глагола. Повратни глаголи. Поређење придева, прилога, именица и глагола. Предлози за место. Одређени и неодређени члан. Род именица. Презент индикатива неправилних глагола (*c – zc*). Присвојни придеви и заменице *(este/esta/estos/estas, ese/esa/esos/esas).* Учтивост (*tú / usted*). Правила акцентуације. Глаголска перифраза *estar + gerundio*. Сати. Исказивање намера и планова за будућност *(pensar + infinitivo / ir a + Infinitivo)*. Искуства у прошлости (е*l Pretérito Perfecto).* Временски маркери *ya / todavía no*. Личне заменице директног објекта. Обезличене реченице (*pronombre se + verbo en 3ª persona del singular o plural).*

Практична настава:Вежбе

Језичке вежбе усмерене ка разумевању говорног језика, правилном усменом и писменом изражавању на шпанском језику (ниво А2). Теме: Искуства у прошлости и планови за будућност. Пружање савета и препорука. Исказивање личних навике, разлога и мотива, делови куће и намештај, физички опис људи, односи и сличности међу особама, тражење и пружање услуга, дозвола и изговора, одевни предмети. Говорни чинови поздрављања, представљања скретања пажње, активности у слободно време. Опис екстеријера исхрана и рецепти.

Литература

1. Corpas, Jaime, et al. *Aula Internacional* 2. Barcelona: Difusión. 2005.
2. Troitiño, C., P. Seijas. *Cuadernos de Gramática española A2.* Barcelona: Difusión.2009.
3. Rajić, Jelena, Hugo Marcos Blanco.*Gramática de la lengua española para serbiohablantes con ejercicios*. Beograd: Zavod za udžbenike. 2009.
4. CLAVE: Diccionario de uso del español actual Madrid: SM 2002.
5. Вања, Војмир. *Diccionario español-croata*. Загреб: Школска књига.1991.
6. Filipović J., Díez Plaza, C.L. *Diccionario didáctico español-serbio, serbio-español*. Embajada de España en Belgrado. 2004.

Шпански језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета

Развијање свих елемената комуникативне компетенције на шпанском језику на нивоу А2 Заједничког европског референтног оквира за језике.

Исход предмета

Након савладаног курса, студенти владају шпанским говорним и писаним језиком на нивоу А2 према стандардима Заједничког европског језичког оквира.

Садржај предмета

Теоријска настава

Основна употреба шпанских глаголских времена (е*l Pretérito Perfecto, el Futuro Imperfecto el Pretérito Indefinido, el Pretérito Imperfecto)* и начина *(el Imperativo).* Временске одреднице за исказивање радње у прошлости и временски маркери за будућност..Употреба глагола *ser* и *estar.* Исказивање жеља (me / te/ le / nos / os / les gustaría + infinitivo). Формулисање претпоставки (*Si + Presente de Indicativo, Futuro Imperfecto).* Употреба глаголске перифразе *estar + gerundio у* прошлости. Личне заменице директног и индиректног објекта.

Практична настава:Вежбе

Језичке вежбе усмерене ка разумевању говорног језика, правилном усменом и писменом изражавању на шпанском језику (ниво А2). Теме: Искуства у прошлости и планови за будућност. Пружање савета и препорука. Исказивање расположења и душевног стања. Делови тела. Исказивање симптома болести. Описивање догађаја, околности особа и предмета у прошлости.. Приповедање и повезивање догађаја у прошлости, исказивање трајања радње. Давање упутстава и инструкција. Временски маркери за будућност. Исказивање будућих радњи и услова.

Литература

1. Corpas, Jaime, et al. *Aula Internacional* 2. Barcelona: Difusión. 2005.
2. Troitiño, C., P. Seijas. *Cuadernos de Gramática española A2.* Barcelona: Difusión.2009.
3. Rajić, Jelena, Hugo Marcos Blanco.*Gramática de la lengua española para serbiohablantes con ejercicios*. Beograd: Zavod za udžbenike. 2009.
4. CLAVE: Diccionario de uso del español actual Madrid: SM 2002.
5. Вања, Војмир. *Diccionario español-croata*. Загреб: Школска књига.1991.
6. Filipović J., Díez Plaza, C.L. *Diccionario didáctico español-serbio, serbio-español*. Embajada de España en Belgrado. 2004.

Шпански језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета

Развијање свих елемената комуникативне компетенције на шпанском језику на нивоу А1 Заједничког европског референтног оквира за језике.

Исход предмета

Након савладаног курса, студенти владају шпанским говорним и писаним језиком на нивоу А1 према стандардима Заједничког европског језичког оквира.

Садржај предмета

Теоријска настава

Лични подаци (име, презиме, старост, националност...) поздрави; националност, професије. Абецеда. Род именица. Бројеви. Индикатив презента глагола све три коњугације (- ar / - er / - ir); употреба предлога *a, con, de, por, para*; одређени члан; личне заменице. Безлични глаголски облик *hay* и глагол *estar*; суперлатив, неодређени члан; упиитне заменице. боје. Показне заменице и придеви; употреба одређеног члана уз придев; глаголска перифраза *tener que + infinitivo*; глагол *ir*. Глагол *gustar*; присвојни придеви.

Практична настава:Вежбе

Језичке вежбе усмерене ка разумевању говорног језика, правилном усменом и писменом изражавању на шпанском језику (ниво А1). Теме: изражавање намера, мотива, разлога, склоности, интересовања и потреба, физички изглед и карактер; породични односи, одевни предмети,опис места, градова и држава, клима.

Литература

1. Corpas, Jaime, et al. *Aula Internacional1*. Barcelona: Difusión. 2005.
2. Conejo, E., Tonnelier, B. *Cuadernos de Gramática española A1.* Barcelona: Difusión.2008.
3. Rajić, Jelena, Hugo Marcos Blanco. *Gramática de la lengua española para serbiohablantes con ejercicios*. Beograd: Zavod za udžbenike. 2009.
4. Filipović J., Díez Plaza, C.L. *Diccionario didáctico español-serbio, serbio-español*. Embajada de España en Belgrado. 2004.
5. CLAVE: *Diccionario de uso del español actual*. Madrid: SM. 2002.
6.

Шпански језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета

Развијање свих елемената комуникативне компетенције на шпанском језику на нивоу А1 Заједничког европског референтног оквира за језике.

Исход предмета

Након савладаног курса, студенти владају шпанским говорним и писаним језиком на нивоу А1 према стандардима Заједничког европског језичког оквира.

Садржај предмета

Теоријска настава

Индикатив презента неправилних глагола; повратни глаголи; прилози за учесталост, слагање у мишљењу, сати; дани у недељи; делови дана. Употреба безличног облика уз заменицу *se*; глаголи *poner* и *traer*. прилози за количину.. *El Préterito Perfecto*. S*aber + infinitivo*; изражавање учесталости; Приповедање и повезивање догађаја у прошлости; изражавање трајања радње; *El Préterito Indefinido*; временске одреднице за прошлост; глаголска перифраза *empezar a+ infinitivo*; глагол *ir / irse*.

Практична настава:Вежбе

Језичке вежбе усмерене ка разумевању говорног језика, правилном усменом и писменом изражавању на шпанском језику (ниво А1). Теме: навикаме и обичаји, понашање у ресторану; обичаји Шпанаца у исхрани, Описивање села, града, градске четврти; пружање упутстава, склоности и способности, врлине и мане.

Литература

1. Corpas, Jaime, et al. *Aula Internacional1*. Barcelona: Difusión. 2005.
2. Conejo, E., Tonnelier, B. *Cuadernos de Gramática española A1.* Barcelona: Difusión.2008.
3. Rajić, Jelena, Hugo Marcos Blanco. *Gramática de la lengua española para serbiohablantes con ejercicios*. Beograd: Zavod za udžbenike. 2009.
4. Filipović J., Díez Plaza, C.L. *Diccionario didáctico español-serbio, serbio-español*. Embajada de España en Belgrado. 2004.
5. CLAVE: *Diccionario de uso del español actual*. Madrid: SM. 2002.

Српски језик 1: Ортоепија и ортографија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Овладавање ортоепском и ортографском нормом стандардног српског језика и оспособљавање за креирање писаних и усмених текстова, односно стицање компетенције за рад у електронским и писаним медијима.

Исход предмета: Оспособљеност за примену стандарнојезичких ортоепских и ортографских правила у говореном и писаном језику.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Језик и стандардни језик: појам, норма, нормативни приручници; 2. Фонолошки систем стандардног српског језика: 2.1. Вокалски систем, 2.2. Консонатски систем, 2.3. Морфофонолошке (аутоматске и неаутоматске) алтернације; 3. Прозодијски систем стандардног српског језика: 3.1. Слог, 3.2. Акценатске целине, 3.3. Акцентогене речи, 3.4. Клитике (проклитике и енклитике): појам, инвентар, дистрибуција, огрешења о дистрибуцију; 4. Ортографска норма: 4.1. Појам норме и ортографски проседеи, 4.2. Систематизација ортографских правила и интерпункција, 4.3. Скраћенице, 4.4. Транскрипција; 5. Однос између ортоепске и ортографске норме српског језика и типичног говореног/писаног језика.

***Практична настава (вежбе)*:** 1. Обрада узорка стандардне прозодијске норме: 1.1. Прозодијска анализа текста, 1.2. Корекција супстандардних прозодијских обележја; 2. Систематска обрада ортографских правила: 2.1. Корекција грешака и указивање на најчешћа огрешења о ортографску норму; 3. Корекција грешака и указивање на најчешћа огрешења о морфолошко-синтаксичку и лексичку норму.

Литература:

- Ивић, П. и др. *Српски језички приручник*. Београд: Београдска књига. 2004, 93–203.
- Ивић, П. *Расправе, студије, чланци*. [књ.1]. *О фонологији* (поглавље IV: *Из фонологије стандардног српског језика*) (479–542). Сремски Карловци, Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића. 1998.
- Клајн, И. *Речник језичких недоумица*. Нови Сад: Прометеј. 2007.
- Пешикан М, Јерковић Ј, Пижурица, М. *Правопис српскога језика*. Нови Сад: Матица српска. 2010.
- Суботић, Љ. и др. *Фонетика и фонологија: ортоепска и ортографска норма стандардног српског језика*. Нови Сад: Филозофски факултет [Дигитална библиотека]. 2012.

Мађарски језик 1: Правопис са културом изражавања

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Знање мађарског језика.

Циљ предмета: Упознавање правописног система мађарског језика, положаја регионалне варијанте матерњег језика. Развијање језичких вештина (усменог и писменог изражавања) студената.

Исход предмета: Студент ће бити оспособљен да се на матерњем језику изражава правилно, да пише и говори према критеријумима норме стандардног мађарског језика.

Садржај предмета

Теоријска настава: Упознавање основних принципа правописа мађарског језика. Однос правописа и стилистике. Задаци нашег предмета у вишејезичној средини. Питања правилног изражавања на разним нивоима језичког система.

Практична настава: У оквиру предмета студенти практично развијају језичке вештине правилног изражавања на матерњем језику при обрађивању правописних наставних јединица: правила писања властитих именица, сложених речи, растављања речи, скраћеница, страних речи, интерферентне појаве, синоними, пароними, хомоними итд.

Литература:

- A magyar helyesírás szabályai (Tizenegyedik kiadás) Akadémiai Kiadó. Bp.
- Nagy Lajos. Helyesírási gyakorlókönyv.
- Balázs Géza. Magyar nyelvhelyességi lexikon.
- Balázs Géza, A Jászó Anna, Koltói Ádám. Éltető anyanyelvünk. Írások Grétsy László születésének 70. évfordulójára Tinta Könyvkiadó, Budapest.
- Grétsy László, Kemény Gábor. Nyelvművelő kéziszótár Auktor Könyvkiadó, Budapest, 1996.
- Grétsy László, Kovalovszky Miklós. Nyelvművelő kézikönyv, Budapest, 1983.
- Kemény Gábor, Szántó Jenő. Mondd és írd! Auktor Könyvkiadó, Budapest; Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1992.
- Ágoston Mihály. Rendszerbomlás? Forum Könyvkiadó, Újvidék, 1990.
- Kossa János. A mi nyelvünk. Forum Könyvkiadó, Újvidék.
- Hernádi Sándor. Helyesírási önképző, Ciceró, Bp.
- Helyesírás. (Szerk.: Laczkó Krisztina–Mártonfi Attila) Osiris Kiadó, Bp. 2005.
- Elekfi László, Wacha Imre. Az értelmes beszéd hangzása. Szemimpex Kiadó, Bp. 2003.

Стандардни српски језик: морфосинтакса

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета: Овладавање морфосинтаксичком нормом српског језика.

Исход предмета: Оспособљавање за писање граматички исправног текста.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Увод у морфосинтаксу: општа обележја граматичког система српског језика. 1.1. Реч као морфосинтаксичка јединица; синтагма, предлошко-падежна конструкција. 2. Категоријалне и функционалне карактеристике именица. 3. Систем заменичких речи. 4. Предлошке

конструкције. 5. Бројеви и бројне конструкције. 6. Конгруенција на нивоу синтагме и реченице. 7. Категоријална обележја придева. 8. Атрибутске именичке синтагме. 9. Системи падежа с прилошким значењем. 10. Падежи субјекта и објекта. 11. Категоријална обележја глагола. 11. 1. Глаголски системи (за време, начин). 11.2. Нелични глаголски облици. 12. Рекција глагола, именица и придева. 13. Непромењиве врсте речи.

***Практична настава (вежбе)*:** Обрада категоријалних обележја речи на примерима из новинских текстова.

Литература:

- Станојчић Ж, Поповић Љ. *Граматика српскога језика.* Београд, Нови Сад: Завод за уџбенике и наставна средства, Завод за издавање уџбеника, 1992.
- Клајн И. *Граматика српског језика.* Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2005.
- Мразовић П. *Граматика српског језика за странце*. Нови Сад, Сремски Карловци: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2009.
- Станојчић Ж.С. *Граматика српског књижевног језика.* Београд: Креативни центар, 2010.

Мађарски језик 2: Функционални стилови

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Знање мађарског језика.

Циљ предмета: Упознавање основних појмова стилистике, коришћење стеченог знања у анализи и обради текстова. Састављање текстова према разним критеријумима.

Исход предмета: Студенти ће бити оспособљени да разликују стилистичке нијансе, препознају и користе разне функционалне стилове.

Садржај предмета

Теоријска настава: Студенти ће се упознати са теоријским питањима савремене стилистике, као што су раслојавање стандардног језика, стилистичке нијансе, стилска функција језичких јединица свих нивоа: стилска функција гласова, речи, реченица, текста, екстралингвалних појава. Функционални стилови.

Практична настава: У оквиру предмета студенти анализирају стилску функцију језичких јединица свих нивоа, разликују функционалне стилове. Сами стварају текстове са разним карактеристикама.

Литература:

- Szikszainé Nagy Irma: Stilisztika. Trezor, Budapest, Tankönyvkiadó, Budapest ,1994.
- Tolcsvai Nagy Gábor: A magyar nyelv stilisztikája.
- Szathmári István: Stilisztikai lexikon. Tinta Könyvkiadó, 2004.
- Magyar szókincstár (Szerk.: Kiss Gábor) Tinta Könyvkiadó Budapest, 1998.
- Gáldi László: Ismerjük meg a versformákat. Gondolat, Budapest, 1961.
- Szikszainé Nagy Irma: Szövegértés – szövegelemzés – szövegalkotás. Osiris Kiadó, Bp. 2001.
- L. Aczél Petra: Retorika. A szóból épült gondolat. Gyakorlókönyv, Krónika Nova, Budapest, 2001.
- A magyar nyelv kézikönyve. (Szerk.: Kiefer Ferenc) Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003.

Мађарски језик 4: Лексиколошка семантика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Знање мађарског језика.

Циљ предмета: Систематизовање знања о лексичко-фразеолошком, морфосинтаксичком и синтаксичком систему стандардног језика.

Исход предмета: Оспособљеност за одговарајући избор лексичких и граматичких јединица у зависности од садржаја текста, жанра и медија.

Садржај предмета

Теоријска настава: Појам речи. Речнички фонд мађарског језика. Лексеме и фраземе. Слојеви лексике. Основна и допунска лексика. Речи говорног и књижевног језика. Дијалекти. Друштвено раслојавање лексике. Изворне речи, позајмљенице и стране речи. Ставови у семантици. Узајамна повезаност семантичких чинилаца. Тенденција мотивисаности и немотивисаности речи. Речничко значење и контекстуално значење речи. Хомонимија. Синонимија. Типови поља речи и поља значења. Паронимија. Антонимија. Модели промене значења у савременом мађарском језику.

Практична настава: Лексичка анализа текстова и фразеологија у различитим текстовима.

Литература:

- Benczédi, Fábián, Rácz, Velcsovné. A mai magyar nyelv. Akadémiai. Bp. 1976.
- Károly Sándor. Általános és magyar jelentéstan. Akadémiai. Bp. 1970.
- Tompa József. A mai magyar nyelv rendszere. Akadémiai. Bp. 1970.
- Rácz Endre, Szathmári István. Tanulmányok a mai magyar nyelv szókészlettana és jelentéstana köréből. Tankönyvkiadó, Bp. 1980.
- Minya Károly. Mai magyar nyelvújítás. Tinta Kiadó, Bp. 2003.
- Tolcsvai Nagy Gábor. Szempontrendszer a szókincs megközelítéséhez MNy., 85. 319—27. 1989.
- Penavin Olga. Nyelvjárás és köznyelv. Forum, Újvidék, 1986.
- Benkő László. Az írói szótár. Akadémiai, Bp. 1979.
- Kiss Jenő, Szűts László. A magyar nyelv rétegződése, 1988.
- Grétsy László. Mai magyar nyelvünk. Akadémiai Bp. 1988.
- Kiefer Ferenc. Jelentéselmélet. Corvina, Bp. 2000.
- A magyar nyelv kézikönyve. (Szerk.: Kiefer Ferenc). Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003.